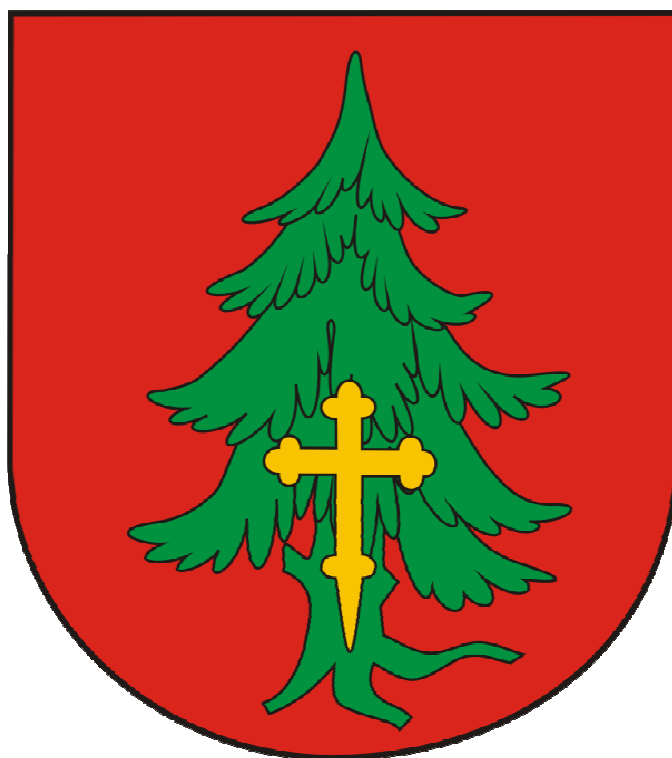

**DIAGNOZY SŁUŻĄCE WYZNACZENIU
OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI**

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY OCHOTNICA DOLNA
NA LATA 2016-2023**

Ochotnica Dolna / Kraków 2017 r.

DIAGNOZY SŁUŻĄCE WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OCHOTNICA DOLNA NA LATA 2016-2023

Opracowanie:
Zespół ds. Doradztwa i Rozwoju
FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego
i Administracji

SPIS TREŚCI

I. METODOLOGIA PRAC NAD WYZNACZENIEM OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	4
II. DIAGNOZA LOKALNYCH POTENCJAŁÓW I NEGATYWNYCH ZJAWISK W GMINIE OCHOTNICA DOLNA.....	11
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY OCHOTNICA DOLNA.....	11
2. DEMOGRAFIA.....	13
3. SYTUACJA SPOŁECZNA.....	17
4. STAN LOKALNEJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	38
5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ DOSTĘPNOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH.....	41
6. STAN I JAKOŚĆ ŚRODOWISKA W GMINIE OCHOTNICA DOLNA.....	48
7. SFERA TECHNICZNA.....	50
III. WSKAŹNIK SYNTETYCZNY ORAZ ROZKŁAD PRZESTRZENNY ZJAWISK KRYZYSOWYCH.....	53
IV. GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	56
V. GRANICE OBSZARU REWITALIZACJI.....	61
VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	68

I. METODOLOGIA PRAC NAD WYZNACZENIEM OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W celu wyznaczenia na terenie gminy Ochotnica Dolna obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji przeprowadzony został proces opracowania diagnozy gminy. Obejmowała ona analizę danych pochodzących ze statystyki publicznej, a także sporządzenie analiz przestrzennych, obrazujących rozkład problemów (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych) i koncentracji zjawisk kryzysowych na terenie gminy Ochotnica Dolna.

Dla precyzyjnego zobrazowania sytuacji gminy, zdecydowana większość danych, zebranych w ramach analizy statystycznej w obszarach problemowych, została poddana badaniu w dwóch płaszczyznach. Z jednej strony w układzie dynamicznym (na przestrzeni lat) – jako analiza podstawowych trendów rozwojowych. Z drugiej strony w układzie porównawczym – dane statystyczne gminy Ochotnica Dolna zestawiono z wartościami średnimi dla: województwa małopolskiego i powiatu nowotarskiego, a także z danymi 4 gmin, tworzących tzw. grupę porównawczą:

- z powiatu limanowskiego – gminy Niedźwiedź i Kamienica,
- z powiatu nowosądeckiego – gmina Łabowa oraz
- z powiatu nowotarskiego – gmina Raba Wyżna.

Gminy dobrano tak, by ich główne charakterystyki były porównywalne z analogicznymi dla gminy Ochotnica Dolna. Prawdopodobne jest, że procesy rozwojowe w wybranych do porównania gminach przebiegają w zbliżonym kierunku, a mieszkańcy i władze samorządowe stają przed podobnymi wyzwaniami. W diagnozie posłużono się możliwie najbardziej aktualnymi danymi statystyki publicznej. Prezentowane dane dotyczą okresu lat 2010-2015 lub 2009-2014, w zależności od dostępności danych w momencie rozpoczęcia badania.

Poniżej zaprezentowano podstawowe dane dla gminy Ochotnica Dolna i grupy porównawczej.

Tabela 1. Zestawienie podstawowych danych dla jednostek grupy porównawczej – stan na 31.12.2015 r.

Nazwa gminy	Liczba mieszkańców	Powierzchnia [km ²]	Dochody budżetu [zł]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]	Dochody na mieszkańca [zł]	Typ gminy
Niedźwiedź	7 257	74	26 969 792,22	98	3716,38	wiejska
Kamienica	7 803	95	31 012 471,49	82	3974,43	wiejska
Łabowa	5 921	119	23 781 493,99	50	4016,47	wiejska
Raba Wyżna	14 605	89	44 739 467,59	164	3063,30	wiejska
Ochotnica Dolna	8 470	141	32 481 391,91	60	3834,88	wiejska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizy bazujące na danych statystyki publicznej uzupełnione zostały poprzez sporządzenie **analiz przestrzennych**, obrazujących rozkład problemów (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych) wewnątrz gminy oraz szczególną koncentrację zjawisk kryzysowych.

Należy zaznaczyć, że analizy przestrzenne zjawisk kryzysowych opracowane zostały jedynie dla tych problemów i negatywnych aspektów funkcjonowania gminy Ochotnica Dolna, dla których istniała możliwość zebrania danych na odpowiednim poziomie agregacji. Tym samym, nie wszystkie zjawiska (społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne) analizowane w diagnozie społeczno-gospodarczej dało się przedstawić bezpośrednio w układzie przestrzennym gminy. Analizy przestrzenne stanowią zatem pogłębienie obserwowanych zjawisk kryzysowych w granicach gminy.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, wyznaczenie obszaru rewitalizacji powinno być przeprowadzone w dwóch krokach.

W pierwszym, określone powinny zostać obszary zdegradowane, które stanowią „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk **społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- 2) **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”¹.

W kolejnym kroku wyznacza się obszar rewitalizacji – „obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk [...], na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”². Należy podkreślić, że Ustawa o rewitalizacji nie definiuje jednoznacznie pojęć „koncentracji” i „szczególnej koncentracji” negatywnych zjawisk. W związku z powyższym, w przypadku pojęcia „koncentracji” (odnoszącego się do analizy wskaźników społecznych na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych), przyjęto, że koncentracja oznacza występowanie przynajmniej dwóch wskaźników o wartościach przekraczających wartość progową – medianę. Zatem obszarem zdegradowanym, w myśl Ustawy o rewitalizacji, będzie obszar, na którym występują:

- **przynajmniej dwa czynniki społeczne** (odzwierciedlone za pomocą mierzalnych wskaźników), których wartości przekraczają medianę dla całej gminy, oraz:
- **przynajmniej jeden czynnik** (wskaźnik): gospodarczy lub środowiskowy lub przestrzenno-funkcjonalny lub techniczny, którego wartość przekracza medianę dla całej gminy.

W celu zapewnienia spójności obszarów, przy delimitacji obszarów zdegradowanych uwzględniono dodatkowo warunek zapewnienia możliwej ich ciągłości – w przypadku występowania obszarów spełniających wyżej opisane kryteria, które natomiast nie stanowią

¹Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2015 poz. 1777

²Ibidem.

spójnej tkanki przestrzennej z tymi obszarami, nie zostały one zaklasyfikowane jako obszary zdegradowane.

Równocześnie w Ustawie o rewitalizacji brak jednoznacznej definicji „szczególnej koncentracji”. Jednakże Ustawodawca w art. 10 pkt. 2 Ustawy zawarł zapis, iż: „obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”³. Zatem szczególna koncentracja, w myśl przesłanek wynikających z powyższego punktu, oznaczać może obszary gminy, które zamieszkuje do 30% mieszkańców gminy i zajmujące do 20% powierzchni gminy, na których występuje największa liczba negatywnych zjawisk (wskaźników odzwierciedlających problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne). Mając równocześnie na uwadze definicję obszaru rewitalizacji, przewiduje się wykluczenie danego obszaru z procesu rewitalizacji (ze względu na brak szczególnego znaczenia dla rozwoju lokalnego lub brak przewidywanych działań rewitalizacyjnych) i zastąpienie go innym obszarem o ile:

- spełnia on kryteria obszaru zdegradowanego;
- ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego;
- przewidziane na nim są działania rewitalizacyjne;
- jego włączenie nie spowoduje przekroczenia progu 30% mieszkańców gminy i 20% powierzchni gminy w obszarze rewitalizacji.

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji przeprowadzono zgodnie z poniższym procesem:

ANALIZA CZYNNIKÓW	→	WSKAŹNIKI CZĄSTKOWE	→	DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH	→	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY	→	WYBÓR OBSZARÓW REWITALIZACJI
Wyznaczenie wartości poszczególnych czynników na poziomie budynków lub spójnych przestrzennie obszarów		Standaryzacja wartości czynników do przedziału od zera do jeden oraz odniesienie ich wartości w obszarach do mediany		Weryfikacja występowania na każdym obszarze przynajmniej dwóch wskaźników społecznych o wartościach powyżej mediany i przynajmniej jednego innego czynnika		Wyznaczenie wartości wskaźnika syntetycznego na podstawie wskaźników cząstkowych		Wyznaczenie obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk Wybór obszarów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, na których gmina planuje działania rewitalizacyjne

Ocenę skali koncentracji problemów oparto w szczególności na dwóch wskaźnikach:

- **koncentracji negatywnych zjawisk**, którego celem jest weryfikacja, czy dany obszar spełnia kryteria obszaru zdegradowanego, określone w Ustawie o Rewitalizacji;
- **syntetycznego wskaźnika szczególnej koncentracji**, którego celem jest określenie rankingu obszarów pod kątem występowania największej liczby negatywnych zjawisk i ich klasyfikacji jako obszary potencjalnie kwalifikowane do obszarów rewitalizacji.

Wyznaczenie powyższych wskaźników wymaga analizy rozmieszczenia przestrzennego zjawisk problemowych (tzw. wskaźników cząstkowych). W poniższej tabeli przedstawiono zakres analizowanych wskaźników cząstkowych (przypisanych do wszystkich grup wymienionych w ww. ustawie: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej).

³Ibidem.

Tabela 2. Analizowane wskaźniki cząstkowe

GRUPA	WSKAŹNIK CZĄSTKOWY	ŹRÓDŁO DANYCH
Czynniki społeczne	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Natężenie przestępstw i wykroczeń	Policja
	Natężenie mieszkańców mieszkań komunalnych	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Odległość do stowarzyszeń	Opracowanie własne na podstawie KRS
	Frekwencja wyborcza	Opracowanie własne na podstawie PKW
	Wyniki egzaminu po szkole podstawowej	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
Czynniki gospodarcze	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Urząd Gminy Ochotnica Dolna na podstawie CEIDG
Czynniki przestrzenno-funkcjonalne	Odległość do przystanku	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Odległość do szkoły podstawowej	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Odległość do obiektów sportowych i rekreacyjnych	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Odległość do świetlic i bibliotek	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Odległość do obiektów kultury	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Odległość do obiektów podstawowej opieki zdrowotnej	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
Czynniki techniczne	Natężenie instalacji solarnych na 1000 mieszkańców	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
	Dostępność kanalizacji i wodociągów	Urząd Gminy Ochotnica Dolna
Czynniki środowiskowe	Stężenie pyłu PM10	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Ze względu na silną korelację (podobny rozkład przestrzenny), ze wskaźnika syntetycznego wyłączono wskaźniki odległości do:

- świetlic i bibliotek;
- obiektów kultury;
- obiektów podstawowej opieki zdrowotnej.

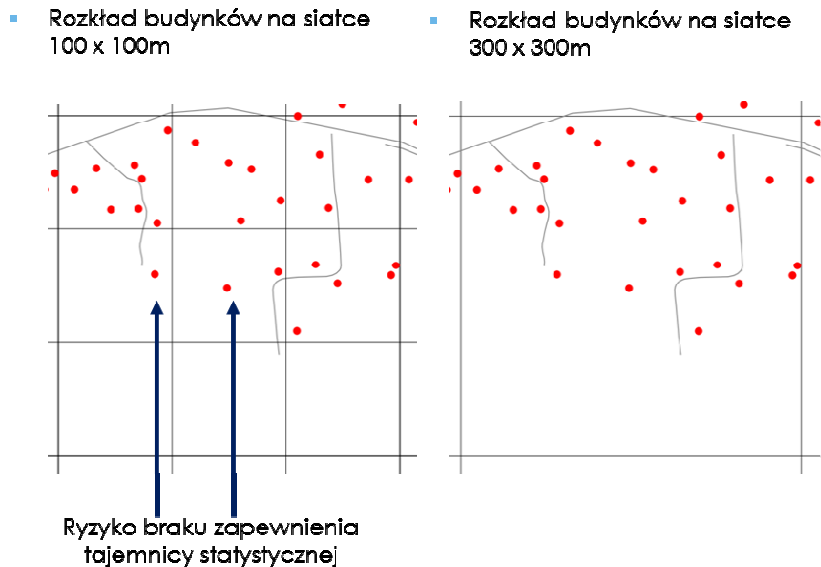
We wskaźniku syntetycznym nie uwzględniono także dostępności kanalizacji i wodociągów ze względu na praktycznie pełną dostępność w gminie.

Dostępność danych umożliwiających przeprowadzenie analizy przestrzennej w oparciu o wielkości obiektywne, mierzalne i weryfikowalne oraz zróżnicowane ograniczyła liczbę analizowanych czynników do 15.

Wskaźniki społeczne stanowią ponad połowę wskaźników (9 z 15) uwzględnionych we wskaźniku syntetycznym.

Analiza rozmieszczenia negatywnych zjawisk i ocena skali ich koncentracji została wykonana dla całej gminy w podziale na siatkę obszarów referencyjnych o wymiarach 300x300m. Przyjęte wymiary ograniczają ryzyko naruszenia tajemnicy statystycznej – możliwości przypisania poszczególnych zjawisk problemowych do osób lub rodzin:

Rysunek 1. Warunki zapewnienia tajemnicy statystycznej na obszarach referencyjnych

Źródło: opracowanie własne

Dla każdego wskaźnika cząstkowego wyznaczono medianę wartości (z wyłączeniem obszarów niezamieszkałych). Następnie dla każdego podobszaru wyznaczono wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk, tj. zweryfikowano czy dany obszar spełnia kryteria obszaru zdegradowanego, określone w Ustawie o rewitalizacji.

W celu wyznaczenia obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk obliczono wskaźnik syntetyczny koncentracji, odzwierciedlający łączne występowanie analizowanych problemów.

Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych, których wartości zostały zunitaryzowane (przekształcone do przedziału 0-1), zgodnie z poniższymi regułami:

Dla wskaźników, których wysoka wartość oznacza występowanie zjawisk kryzysowych:

- Wyznaczono ich medianę oraz 95 percentyl dla obszarów zamieszkałych.
- Przyjęto, że wartości te stanowią dolną i górną granicę oceny, tj:
 - Wartościom mniejszym i równym medianie odpowiada wartość 0;
 - Wartościom większym i równym 95 percentylowi odpowiada wartość 1 (przyjęcie 95 percentyla zamiast maksimum ma na celu eliminację wpływu obserwacji istotnie odstających);
 - Wartościom pomiędzy granicami przypisano wartości z przedziału 0 i 1 zgodnie z poniższym wzorem:

$$w_i = \frac{x_i - p_5}{p_{95} - p_5}$$

gdzie:

- w_i – oznacza wartość wskaźnika cząstkowego zunitaryzowanego dla i -tego obszaru referencyjnego
- x_i – oznacza wartość wskaźnika cząstkowego przed przekształceniem dla i -tego obszaru referencyjnego
- p_5 – oznacza 5 percentyl wartości wskaźnika cząstkowego przed przekształceniem
 - p_{95} – oznacza 95 percentyl wartości wskaźnika cząstkowego przed przekształceniem.

Dla wskaźników, których niska wartość oznacza występowanie zjawisk kryzysowych:

- Wyznaczono ich medianę oraz 5 percentyl dla obszarów zamieszkałych.
- Przyjęto, że wartości te stanowią górną i dolną granicę oceny, tj:
 - Wartościom mniejszym i równym 5 percentylowi odpowiada wartość 1 (przyjęcie 5 percentyla zamiast minimum ma na celu eliminację wpływu obserwacji istotnie odstających);
 - Wartościom większym i równym medianie odpowiada wartość 0;
 - Wartościom pomiędzy granicami przypisano wartości z przedziału 0 i 1 zgodnie z poniższym wzorem:

$$W_i = \frac{P_{95} - x_i}{P_{95} - P_5}$$

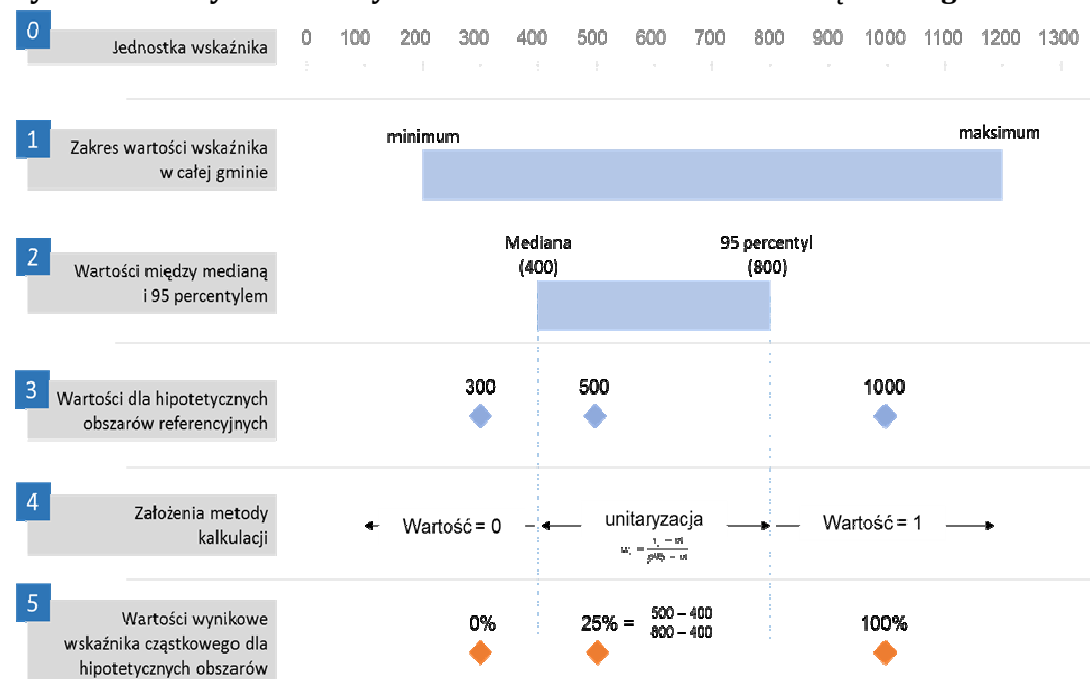
gdzie:

- w_i – oznacza wartość wskaźnika cząstkowego zunitaryzowanego dla i tego obszaru referencyjnego
- x_i – oznacza wartość wskaźnika cząstkowego przed przekształceniem dla i -tego obszaru referencyjnego
- p_5 – oznacza 5 percentyl wartości wskaźnika cząstkowego przed przekształceniem
- p_{95} – oznacza 95 percentyl wartości wskaźnika cząstkowego przed przekształceniem.

Na poniższym rysunku przedstawiono przykładową kalkulację hipotetycznego wskaźnika cząstkowego dla trzech hipotetycznych obszarów referencyjnych. W kalkulacji przyjęto hipotetyczne założenia:

- Wskaźnik cząstkowy jest zjawiskiem problemowym w przypadku przyjmowania wysokich wartości;
- Wartość wskaźnika mieści się w przedziale 200zł do 1200zł;
- Mediana wskaźnika wynosi 400zł natomiast 95 percentyl wynosi 800zł,
- Wartość wskaźnika dla hipotetycznych obszarów referencyjnych wynoszą 300zł, 500zł i 1000 zł.

Rysunek 2. Przykładowe wyznaczenie wartości wskaźnika cząstkowego

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, wskaźnik ten został uwzględniony tylko dla obszarów zdegradowanych (mimo wyznaczenia i prezentacji w niniejszej Diagnozie dla obszaru całej gminy).

Następnie wszystkie obszary referencyjne o wymiarach 300x300m uszeregowano od największej do najmniejszej liczby wskaźników przekraczających medianę dla gminy i wybrano te obszary, które charakteryzują się największą liczbą tych wskaźników i nie przekraczają 30% liczby mieszkańców i 20% powierzchni gminy. Wyselekcjonowane obszary stanowią wstępną grupę obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk.

W kolejnym kroku wstępna lista obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk została zweryfikowana pod kątem tego czy:

- obszar ma szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego;
- przewiduje się na nim realizację działań rewitalizacyjnych.

Obszary, które nie spełniały powyższych założeń zostały wykluczone z grupy obszarów rewitalizacji i zastępowane kolejnymi o najwyższej liczbie wskaźników negatywnych, o ile spełniały one powyższe założenia i nie powodowały przekroczenia ograniczenia 30% liczby mieszkańców i 20% powierzchni gminy w obszarach rewitalizacji.

II. DIAGNOZA LOKALNYCH POTENCJAŁÓW I NEGATYWNYCH ZJAWISK W GMINIE OCHOTNICA DOLNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY OCHOTNICA DOLNA

Gmina Ochotnica Dolna to gmina wiejska, leżąca w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim. Zajmuje powierzchnię 141 km² i składa się z czterech sołectw, wydzielonych z trzech wchodzących w skład gminy dużych wsi: Ochotnica Dolna - Młynne, Tylmanowa, Ochotnica Dolna i Ochotnica Górna. Gmina Ochotnica Dolna graniczy z następującymi Gminami: Czorsztyn, Kamienica, Krościenko nad Dunajcem, Łącko oraz Nowy Targ. Na koniec 2015 roku, w gminie zameldowanych było 8 470 osób.

Rysunek 3. Gmina Ochotnica Dolna oraz jej położenie w powiecie nowotarskim

Źródło: http://www.zasoby-ludzkie.wup-krakow.pl/powiat-12-powiat_nowotarski.html

Źródło: Google Maps

Obszar gminy wyróżnia wysoka dostępność komunikacyjna. Przez jej teren przebiega droga wojewódzka numer 969. Gmina położona jest blisko Nowego Targu, a także prowadzących do niego dróg krajowych 47 i 49. W pobliżu gminy znajdują się dwa przejścia graniczne ze Słowacją: w Niedzicy i Piwnicznej.

Historia Ochotnicy sięga 1416 roku, kiedy to wieś była lokowana przez króla Władysława Jagiełłę, natomiast najstarszą miejscowością wchodzącą w skład gminy jest Tylmanowa, o lokowaniu której wspomina już w swoich kronikach Jan Długosz - akt lokacji wsi miał zostać nadany już w połowie XIV wieku. W czasie II wojny światowej Ochotnica była ośrodkiem szeroko zakrojonej działalności partyzantów, co okupione zostało częściową eksterminacją ludności i spaleniem części miejscowości przez oddział SS 23 grudnia 1944 r. Ten epizod znany jest dziś w historii jako: „Krwawa Wigilia”.

Ochotnica Dolna jest obszarem atrakcyjnym pod względem widokowym, atrakcyjność turystyczną miejscowości podnoszą duże powierzchnie lasów, a zwłaszcza silne zróżnicowanie gatunkowe ich biocenoz. Na terenie gminy znajduje się część Gorczańskiego Parku Narodowego, a także część Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Gmina położona jest blisko Pienińskiego Parku Narodowego oraz pobliskiego Jeziora Czorsztyńskiego.

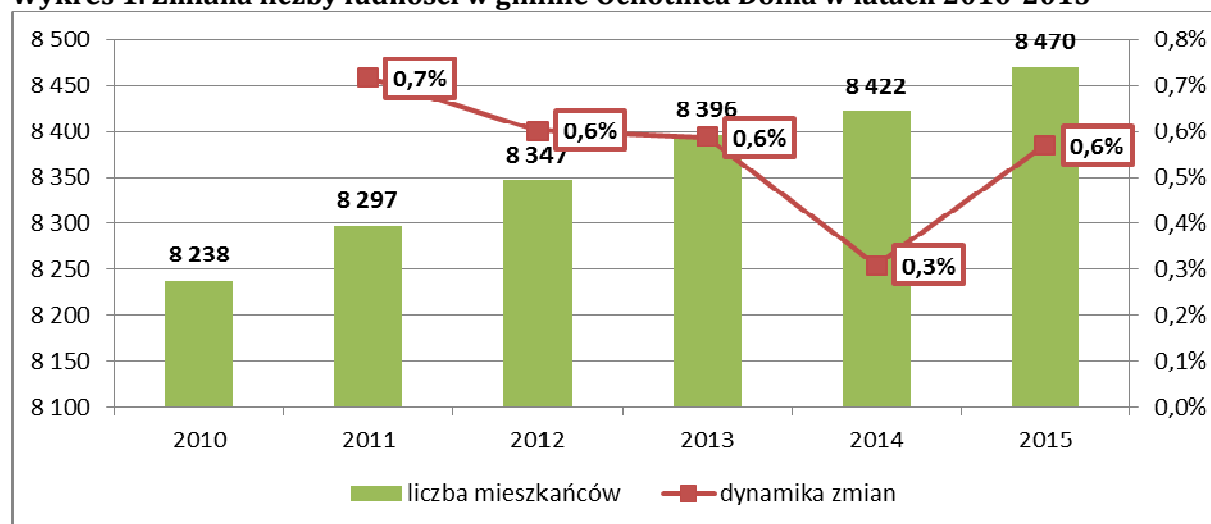
Gmina Ochotnica Dolna posiada także bogate zasoby związane z działalnością miejscowych twórców. Składają się na nie głównie: architektura zabudowań oraz wciąż żywy folklor. Burzliwą historię tej malowniczej miejscowości upamiętniają liczne miejsca pamięci, takie jak wybudowana w miejscu pacyfikacji, przydrożna kapliczka na osiedlu Brzeźnie w Ochotnicy Dolnej - Młynne oraz pamiątkowa tablica informująca o tym tragicznym wydarzeniu. W 1964 r. obok szkoły w Ochotnicy Dolnej - Centrum wzniesiono również pomnik ku czci zamordowanych Ochotniczan i bohaterów walk o wolność.

Do grupy obiektów architektury sakralnej zalicza się również najcenniejszy lokalny zabytek w tej kategorii, jakim jest Kościół Parafialny pod wezwaniem Znalezienia Krzyża Świętego z 1816 r. w Ochotnicy Dolnej. Na uwagę zasługują również: zabytkowa kaplica z 1770r. znajdująca się w pobliżu kościoła oraz przydrożna kapliczka z początku XVIII w. położona u ujścia Potoku Skrodne. Na terenie Ochotnicy można zobaczyć także liczne zabytki architektury świeckiej. Architektura wsi ubogacają również zabytkowe spichlerzyki, piwnice i studnie, z których część powstała jeszcze pod koniec XIX w.

2. DEMOGRAFIA

Według Banku Danych Lokalnych GUS, populacja gminy Ochotnica Dolna na koniec 2015 roku liczyła 8 470 osób. Różnica w stosunku do roku bazowego (2010) wynosiła 232 osoby, co oznacza wzrost o 2,8%. Mieszkańcy gminy Ochotnica Dolna stanowili w 2015 roku 0,04% mieszkańców powiatu nowotarskiego. Liczba mieszkańców gminy w latach 2010-2015 stale rosła. Dynamika wzrostu oscylowała każdorazowo w granicach 0,6%, z wyjątkiem 2014 roku, kiedy odnotowano mniejszy wzrost na poziomie 0,3%.

Wykres 1. Zmiana liczby ludności w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010-2015

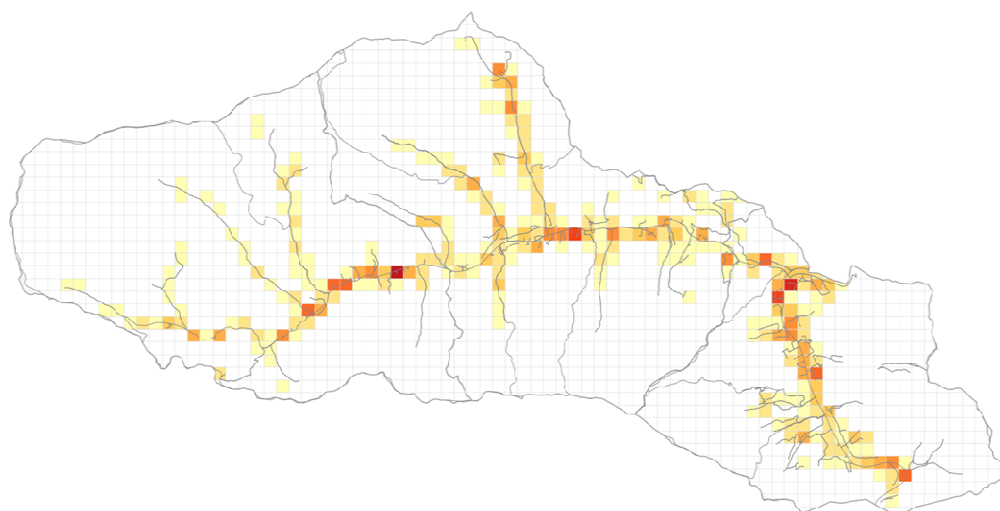
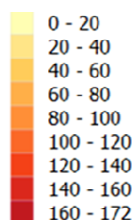
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rozkład mieszkańców na terenie Gminy jest związany z lokalizacją cieków wodnych lub dolin między wzniesieniami oraz główną drogą. W procesie rozwoju Gminy wykrystalizowały się obszary (osiedla) o większej koncentracji liczby mieszkańców:

- Obszar centralny Ochotnicy Górnej
- Obszar centralny Ochotnicy Dolnej, będący równocześnie środkiem geograficznym Gminy
- Północna część Osiedla Młynne
- Północna i centralna część Tyłmanowej.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców na obszarach referencyjnych w gminie Ochotnica Dolna

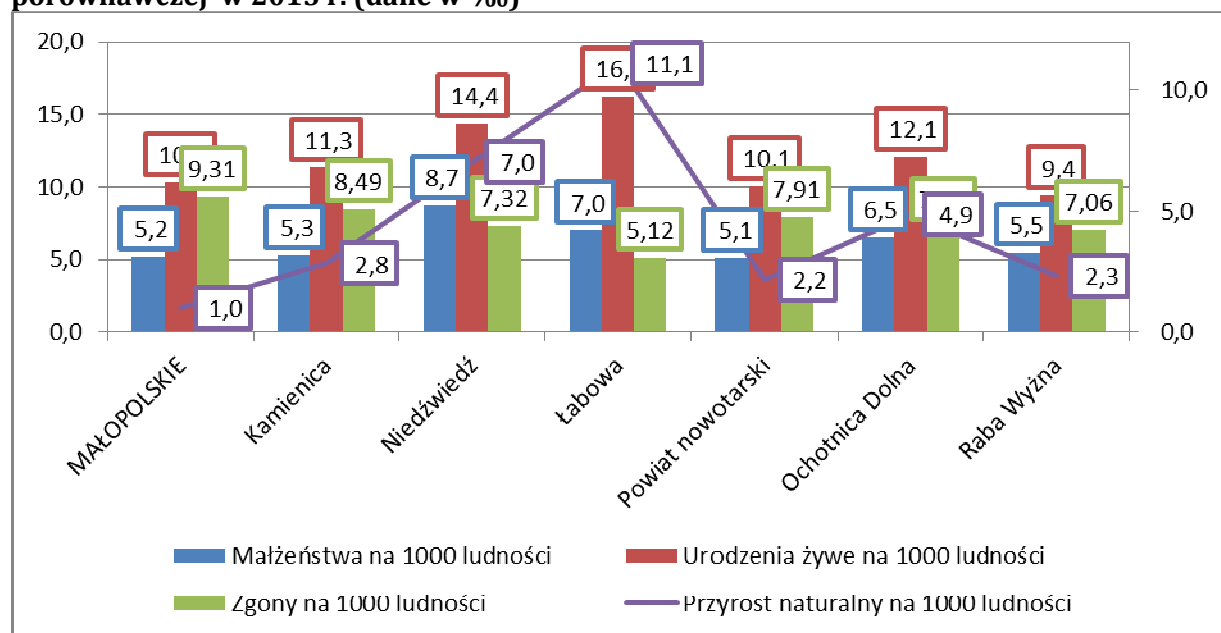
Legenda

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Gminę Ochoznica Dolna charakteryzuje dodatni przyrost naturalny. Jego wskaźnik w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w 2015 roku był równy 4,9‰ i pozytywnie wyróżniał się na tle średniej powiatowej (2,2‰) oraz wojewódzkiej (1,0‰). Średni przyrost naturalny z lat 2010-2014 osiągnął wartość 4,4‰, co było wynikiem lepszym niż średnia dla powiatu nowotarskiego – 3,1‰ i województwa małopolskiego 1,6‰. Jest jednak jeden z niższych wyników w grupie porównawczej, niższy odnotowano jedynie w gminie Raba Wyżna – 4,0‰. Liczba zawieranych małżeństw w gminie systematycznie spadała od roku 2010, dopiero w roku 2014 odnotowano niewielki wzrost wskaźnika, jest on jednak każdorazowo wyższy od średniej dla powiatu, podczas gdy wartości średnie dla województwa małopolskiego systematycznie spadają (od 6,1‰ w 2010 do 5,2‰ w 2015 roku).

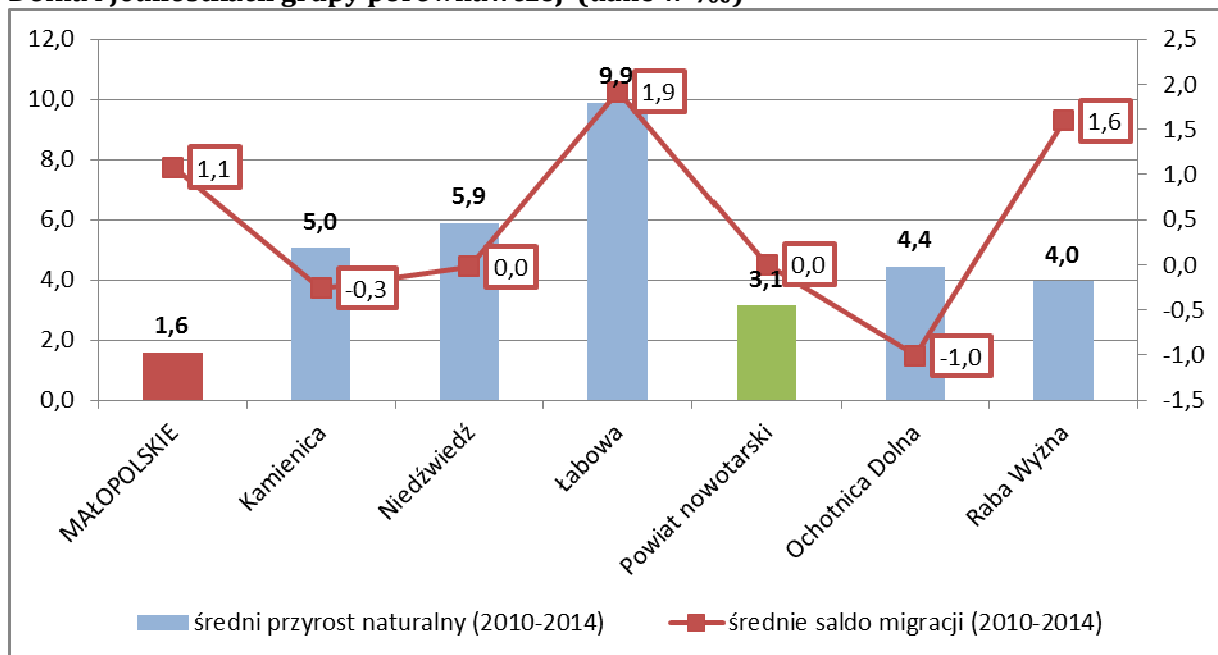
Wykres 2. Wskaźniki demograficzne dla gminy Ochoznica Dolna i jednostek grupy porównawczej w 2015 r. (dane w ‰)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Średnie saldo migracji dla gminy Ochoznica Dolna z lat 2010-2014 w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosło – 1,0‰, co było wynikiem lepszym niż średnia powiatowa (0,0‰) lecz słabszym od średniej wojewódzkiej (1,1‰). Należy jednak zaznaczyć, że saldo migracji w ciągu ostatnich lat było bardzo zmienne osiągając naprzemiennie dodatnie i ujemne wartości. Istotnym wyzwaniem na najbliższe lata pozostaje zatem wzmacnianie atrakcyjności osadniczej gminy i doskonalenie jakości życia mieszkańców, aby zahamować potencjalny odpływ ludności, w szczególności osób młodych. Największą wartość średniego salda migracji na 1 tys. mieszkańców wśród jednostek grupy porównawczej w latach 2010-2014 zaobserwowano w przypadku gminy Łabowa (1,9‰).

Wykres 3. Średni przyrost naturalny i saldo migracji (2010-2014) w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej (dane w ‰)

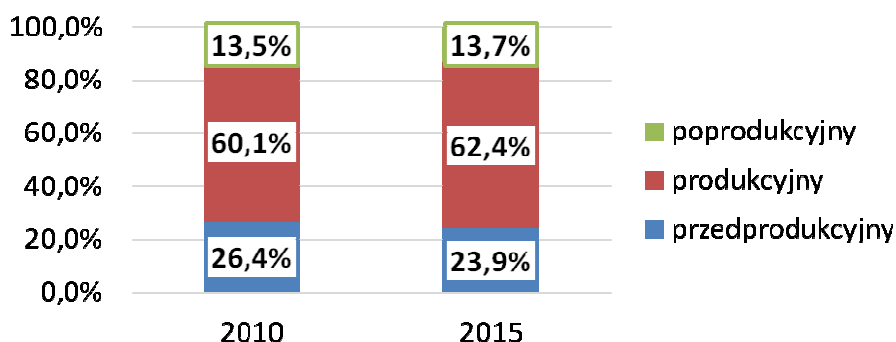

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Choć wzrost liczby ludności (co do zasady) przekłada się korzystnie na możliwości rozwojowe gminy, dokładne określenie kierunków i siły wpływu tego czynnika wymaga pogłębienia analizy o zmiany struktury ludności. W tym celu przedstawiono strukturę i dynamikę zmian liczby ludności w podziale na funkcjonalne grupy wieku, tj. ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

W 2015 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat) stanowiły 23,9% ogółu ludności, podczas gdy w 2010 roku było to 26,4%. Rośnie natomiast nieznacznie udział w strukturze ludnościowej gminy osób w wieku poprodukcyjnym (59+/64+) – w 2015 roku grupa ta stanowiła 13,7% populacji gminy, podczas gdy w roku bazowym (2010) było to 13,5%. Równie niewielki wzrost notuje się w udziale w populacji gminy osób w wieku produkcyjnym (18 - 59/64 lata) – 62,4% w 2015 roku i 60,1% w 2010 roku. Opisanie zmiany świadczą o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa, którego dynamika w przypadku gminy Ochotnica Dolna, w porównaniu z sytuacją wielu samorządów w kraju, nie jest jednak najgorsza, proces postępuje bowiem powoli i zmiany procentowe nie są duże. Zmiany w strukturze ludności gminy stanowią wyzwanie dla nowej polityki rozwoju, w szczególności w zakresie wzmacniania atrakcyjności osadniczej i dostosowywania systemu świadczenia usług publicznych.

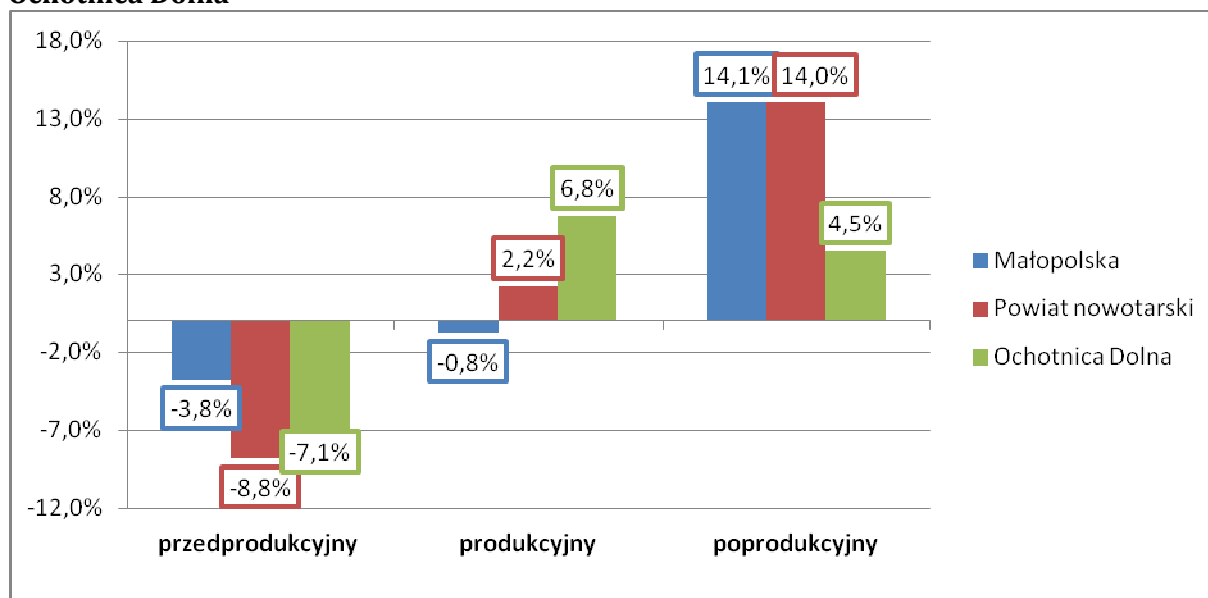
Wykres 4. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010 i 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Aby dokładniej zobrazować skalę opisywanego zjawiska, zbadano dynamikę opisywanych zmian w porównaniu do województwa małopolskiego i powiatu nowotarskiego. Spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie wynosi 7,1%, w Małopolsce zaś - 3,2%. Przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym, dla przedziału ostatnich 6 lat, wyniósł w gminie Ochoćnica Dolna 4,5%, podczas gdy średnia dla województwa małopolskiego to 14,1%.

Wykres 5. Zmiana liczby ludności wg ekonomicznych grup wieku w stosunku do roku bazowego (2010) w województwie małopolskim, powiecie nowotarskim i gminie Ochoćnica Dolna

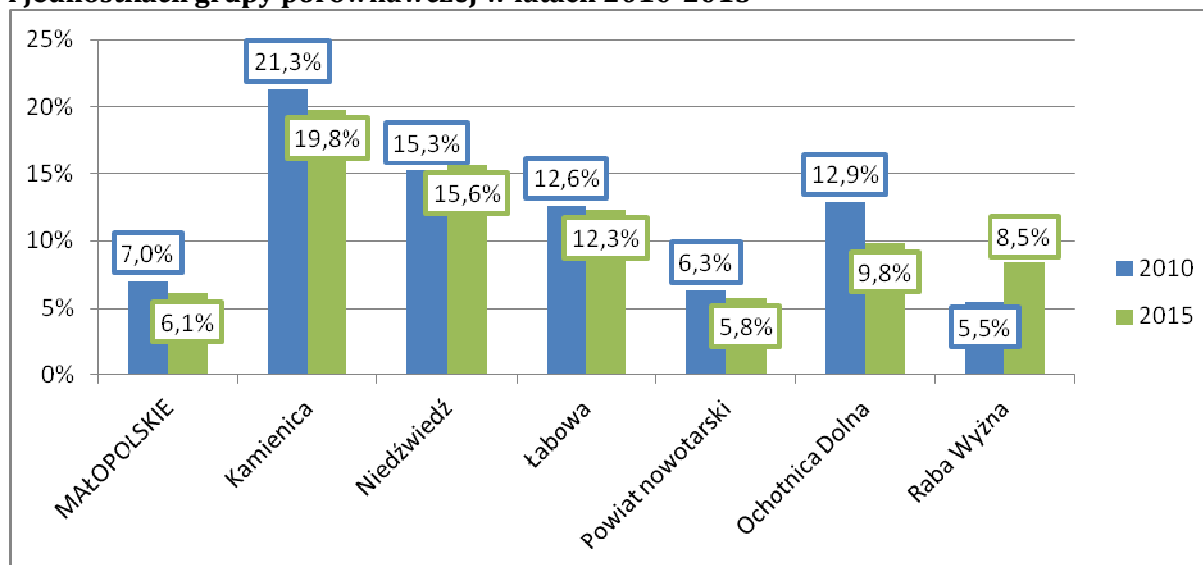
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	ZIDENTYFIKOWANE POTENCJAŁY
<ul style="list-style-type: none"> – Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, stanowiący wyzwanie dla systemu świadczenia usług publicznych w gminie; – Malejąca liczba zawieranych w gminie małżeństw; – Ujemne saldo migracji. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rosnąca liczba mieszkańców gminy; – Dodatni przyrost naturalny, wyższy od średniej dla powiatu i województwa.

3. SYTUACJA SPOŁECZNA

Zgodnie z danymi Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych, w 2015 roku ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ochoćnica Dolna korzystało łącznie **831 osób** – o 3,0% mniej niż w 2010 roku (1059 osób). Liczba ta systematycznie spadała w latach 2010 – 2015, poza rokiem 2011, kiedy odnotowano wzrost liczby osób objętych pomocą społeczną o 0,7%. Należy pamiętać, że zmiany w liczbie osób objętych pomocą społeczną mogą być konsekwencją zmieniających się rozporządzeń w sprawie kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Ochoćnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w latach 2010-2015

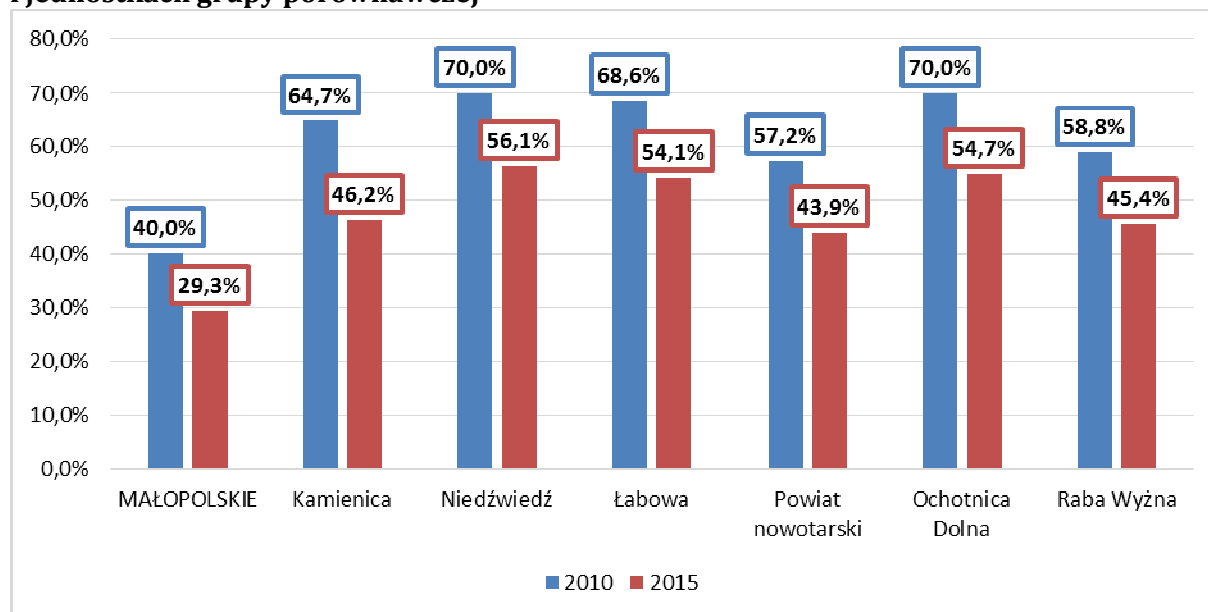

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych

Odsetek osób objętych pomocą społeczną w liczbie ludności ogółem w gminie Ochoćnica Dolna w 2015 roku równy był 9,8%, co oznacza nieznaczny spadek w stosunku do roku 2010, kiedy odsetek ten wynosił 12,9%. Tendencje te są zbieżne z sytuacją województwa małopolskiego, gdzie odsetek osób korzystających z pomocy spadł w tym okresie z 7,0% do 6,1%. Jest to jednocześnie jeden z najniższych odsetków wśród gmin grupy porównawczej, niższy odnotowano jedynie w gminie Raba Wyżna. Mniej korzystanie Ochoćnica wypada jednak na tle powiatu, dla którego średnia wynosiła w 2015 roku 5,8%.

Gminę charakteryzuje również wysoki udział dzieci, w ogólnej liczbie dzieci w gminie, w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (54,7% w 2015 roku). Jest to wynik znacznie wyższy niż średnia dla powiatu (43,9%) oraz dla województwa (29,3%).

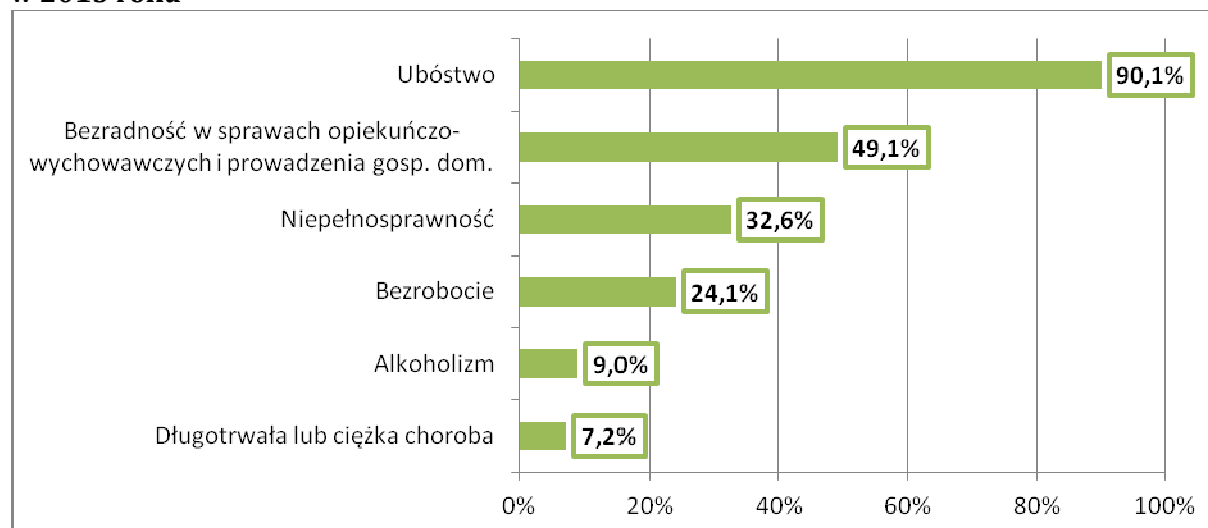
Wykres 7. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2010 i 2015 r. w gminie Ochoćnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według danych MRPIPS, najczęstszym powodem udzielenia pomocy społecznej w gminie Ochoćnica Dolna w 2015 roku było **ubóstwo**, kolejnym istotnym problemem jest **bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych**, w myśl ustawy rozumiana dwojako: jako problemy wychowawcze, ale również nieumiejętne sprawowanie opieki nad dziećmi (w 2015 roku po pomoc z tego tytułu zgłosiło się w gminie aż 49,1% osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej). Rośnie skala pomocy społecznej udzielanej z powodu alkoholizmu (wzrost o 7,3% w stosunku do roku bazowego – 2010) oraz potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności (wzrost odpowiednio o 2,2% i 1,0% w stosunku do roku bazowego – 2010).

Wykres 8. Najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej w gminie Ochoćnica Dolna w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych

Tabela 3. Liczba osób, objętych pomocą społeczną w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010 i 2015 (jedna osoba mogła korzystać z pomocy z kilku powodów)

Powody udzielania pomocy społecznej	Liczba osób objętych pomocą społeczną		Zmiana ogólna w stosunku do roku bazowego (2010)	Zmiana procentowa w stosunku do roku bazowego (2010)
	2010	2015		
Ubóstwo	790	749	- 41	- 5%
Bezrobocie	343	200	- 134	- 42%
Wielodzietność	20	24	4	20%
Bezdomność	0	0	0	0
Sieroctwo	0	0	0	0
Przemoc	12	32	20	167%
Niepełnosprawność	428	271	- 158	- 44%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	658	408	- 250	- 38%
Długotrwała lub ciężka choroba	73	60	- 13	- 18%
Alkoholizm	18	75	57	317%
Narkomania	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	10	10	1,2%
Zdarzenie losowe	12	10		- 17%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	38	13	52%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych

Struktura powodów udzielania pomocy społecznej w gminie Ochotnica Dolna nieznacznie różni się od struktury w przypadku powiatu nowotarskiego – dwoma głównymi powodami wsparcia w powiecie w 2015 roku były podobnie jak w gminie: ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dopiero w dalszej kolejności znalazły się niepełnosprawność oraz bezrobocie. W istotny sposób wzrosła również skala udzielania pomocy z powodu stosowania przemocy i alkoholizmu. Jednym z najczęstszych powodów udzielania świadczeń pomocy społecznej w powiecie jest też niepełnosprawność.

Tabela 4. Udział liczby osób, objętych wsparciem z poszczególnych powodów, w ogóle beneficjentów pomocy społecznej w powiecie nowotarskim i gminie Ochotnica Dolna w 2010 i 2015 roku (jedna osoba mogła korzystać z pomocy z kilku powodów) [%]

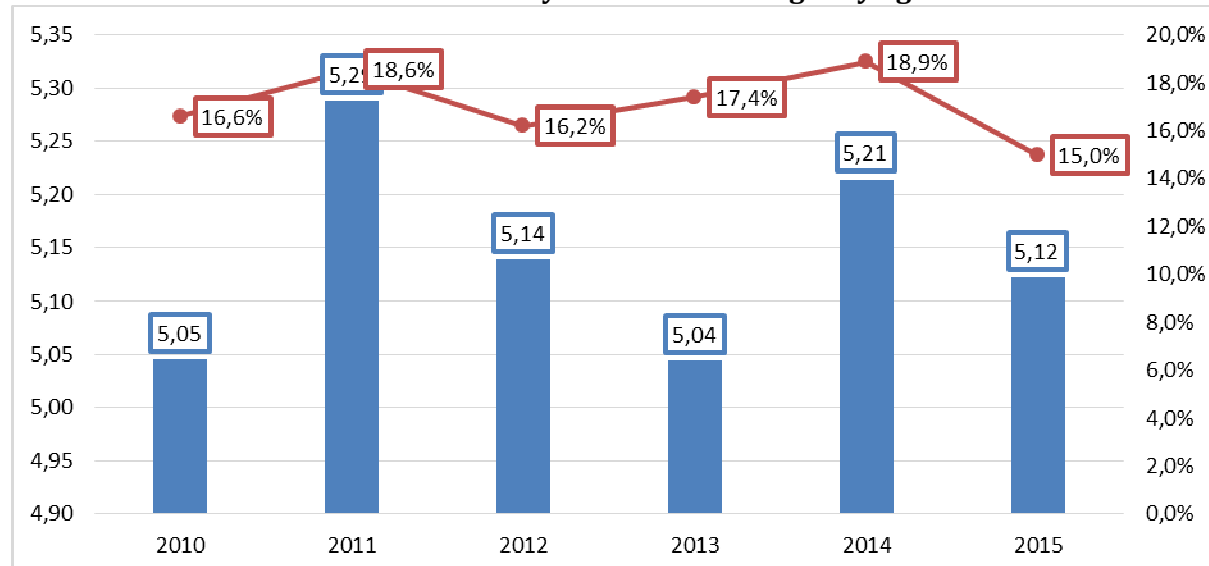
Powody udzielania pomocy społecznej	Powiat nowotarski		Gmina Ochotnica Dolna	
	2010	2015	2010	2015
Ubóstwo	6681	6329	790	749
Bezrobocie	4144	3942	343	200
Wielodzietność	2204	3481	20	24
Bezdomność	53	52	0	0
Sieroctwo	6	50	0	0
Przemoc	246	357	12	32

Niepełnosprawność	3427	3256	482	271
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	4918	4214	658	408
Długotrwała lub ciężka choroba	3386	3596	73	60
Alkoholizm	556	473	18	75
Narkomania	5	7	0	0
Sytuacja kryzysowa	10	112	0	10
Zdarzenie losowe	318	112	12	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2414	3744	25	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych

Gmina na pomoc społeczną wydała w 2015 roku 5,12 mln złotych z budżetu, co stanowiło 15,0% ogółu wydatków gminy w tym roku. Udział wydatków przeznaczonych na pomoc społeczną waha się na przestrzeni analizowanych lat w przedziale od 14,2% w 2009 roku aż po do 18,9% w 2014 roku. Wydatki na pomoc społeczną stanowią duże wyzwanie dla budżetu gminy, co wskazywać może na konieczność zastosowania bardziej efektywnych form wsparcia, w szczególności aktywizujących osoby zagrożone i dotknięte wykluczeniem, wynikającym z długookresowego korzystania z pomocy społecznej.

Wykres 9. Wydatki na pomoc społeczną z budżetu gminy Ochotnica Dolna (w mln zł) w latach 2010-2015 oraz ich udział w wydatkach budżetu gminy ogółem

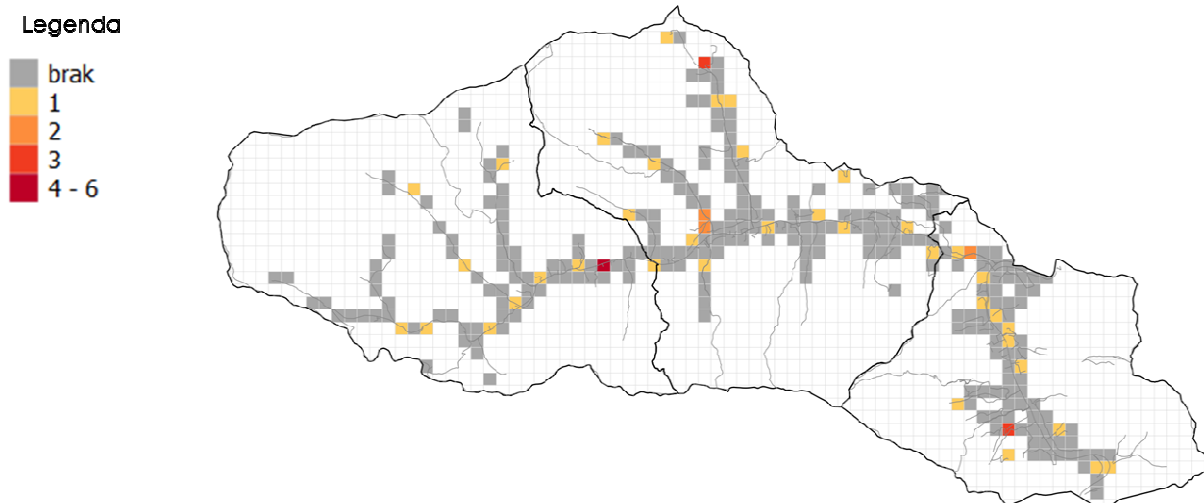

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych portalu Nasza Kasa

Przestrzenny wskaźnik zagrożenia problemami społecznymi wyrażony został czterema miarami, odpowiadającymi kluczowym problemom społecznym - liczbą rodzin, które korzystały ze wsparcia pomocy społecznej ze względu na problemy:

- wielodzietności,
- niepełnosprawności,
- ubóstwa,
- bezrobocia.

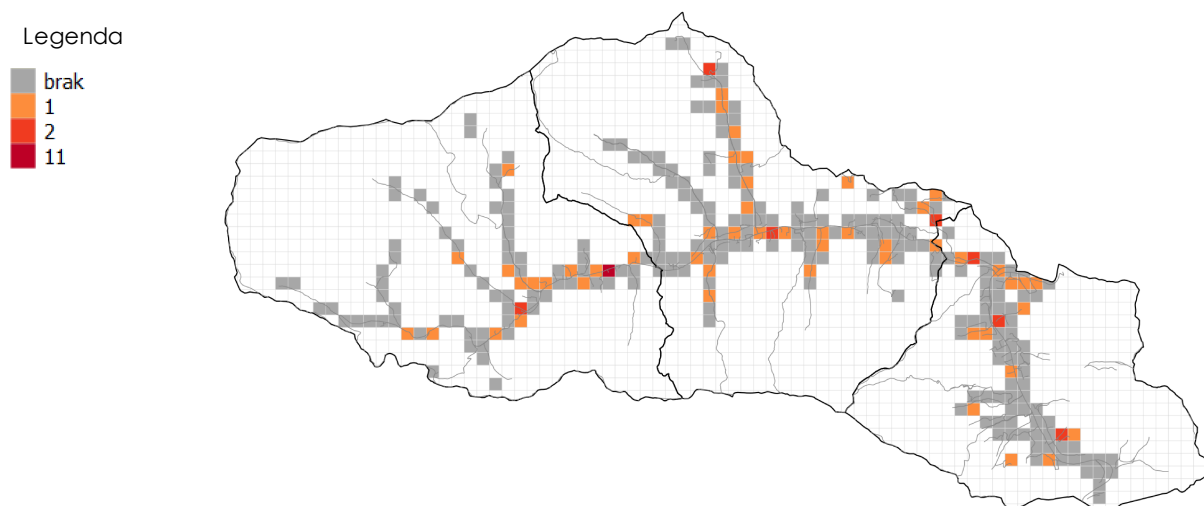
Rysunek 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tylko na pojedynczych wybranych obszarach referencyjnych występują rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu wielodzietności. Na większości obszarów liczba tych rodzin nie przekracza dwóch (w sporadycznych przypadkach jest to 3-6 rodzin). Rozmieszczenie rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności nie wykazuje widocznej koncentracji przestrzennej.

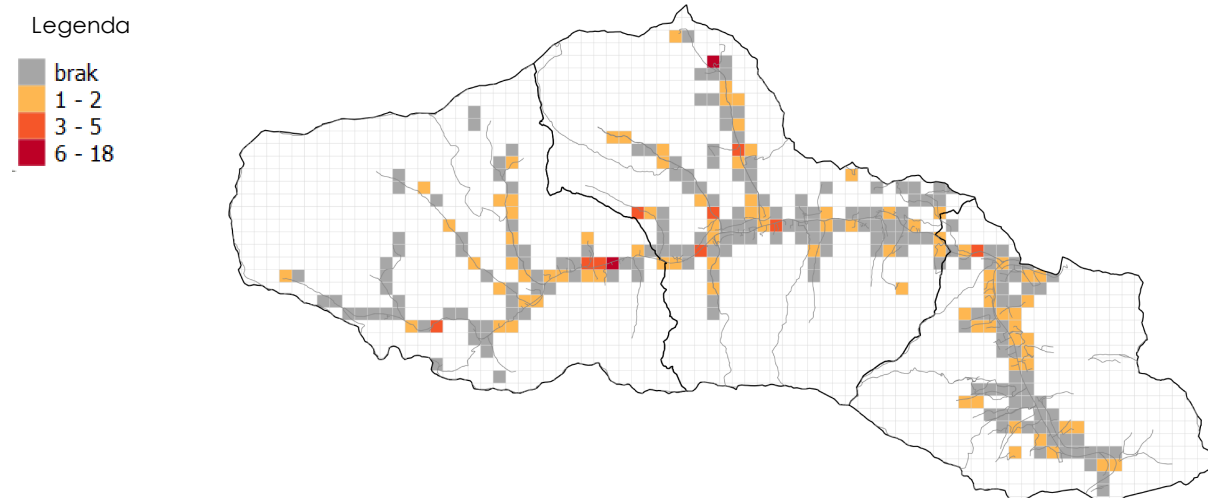
Rysunek 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności występują równomiernie na terenie całej Gminy. Na większości obszarów liczba tych rodzin nie przekracza jednej. W wybranych obszarach pojawia się jedenaście rodzin.

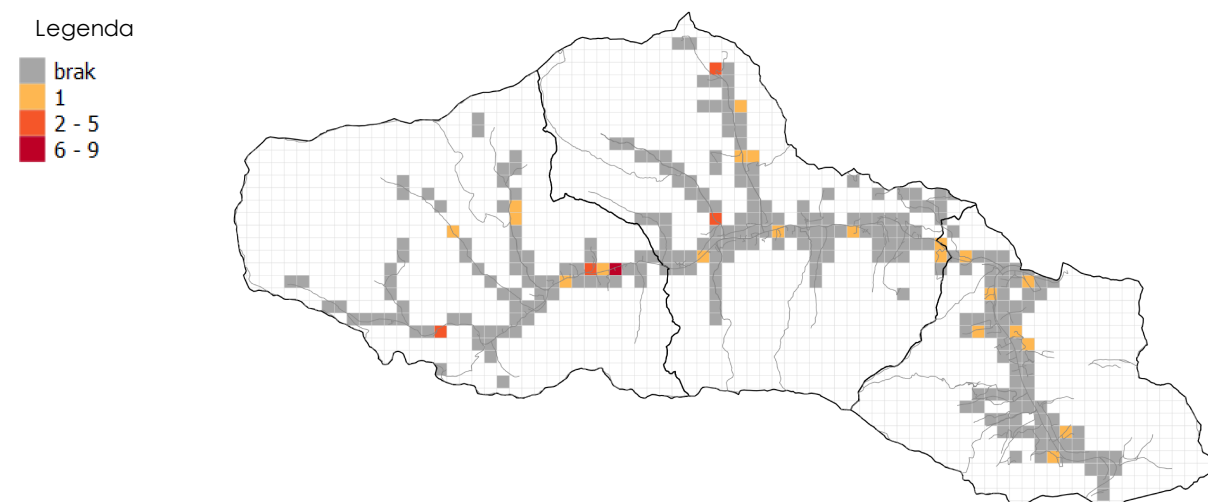
Rysunek 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa są rozmieszczone równomiernie na terenie całej Gminy. Występują pojedyncze miejsca skupień większej liczby rodzin. Koncentracja związana jest także częściowo z lokalizacją zabudowy komunalnej.

Rysunek 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

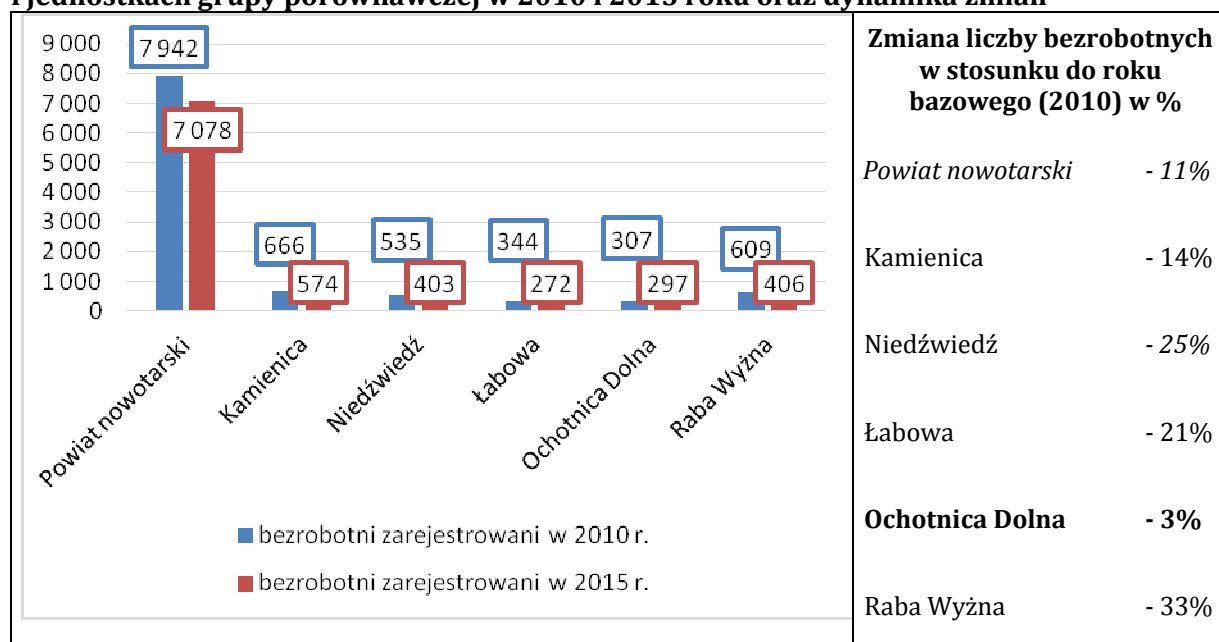
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia są rozmieszczone na terenie całej gminy. Występują pojedyncze miejsca skupień większej liczby rodzin. Koncentracja związana jest z lokalizacją zabudowy komunalnej w Ochotnicy Górnej.

BEZROBOCIE

Jednym z istotnych czynników odzwierciedlających stan sytuacji społecznej w gminie jest poziom bezrobocia. Mając na uwadze fakt, że jest to także wskaźnik istotnie determinujący atrakcyjność osadniczą gminy i jakość życia mieszkańców, analizie poddano kształtowanie się wskaźników dotyczących rynku pracy. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu, liczba osób z gminy Ochothnica Dolna zarejestrowanych jako bezrobotne nieznacznie spada (spadek o 3% w stosunku do roku bazowego – 2010). Na koniec 2015 roku w PUP zarejestrowanych było 297 bezrobotnych z gminy Ochothnica Dolna.

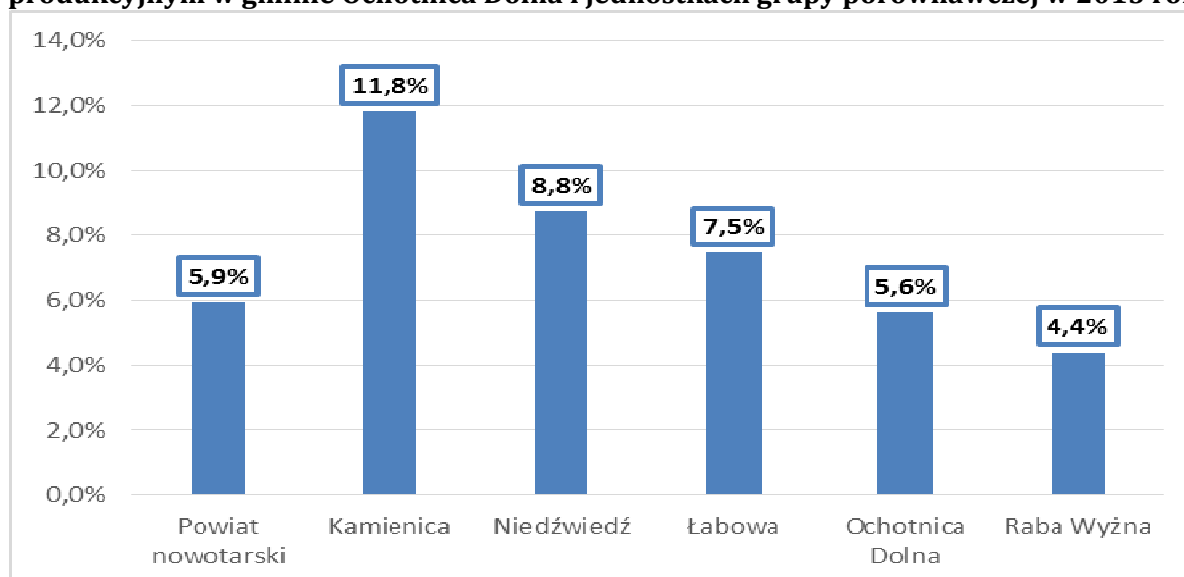
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochothnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2010 i 2015 roku oraz dynamika zmian

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2015 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ochothnica Dolna wynosił 5,6%. Jest to jedna z niższych wartości wskaźnika w porównaniu do wszystkich gmin grupy porównawczej oraz porównywalna do średniej dla powiatu nowotarskiego (5,9%). Najniższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w gminie Raba Wyżna (4,4%), najwyższy wskaźnik odnotowano natomiast w Kamienicy gdzie w 2015 roku osiągnął on aż 11,8%.

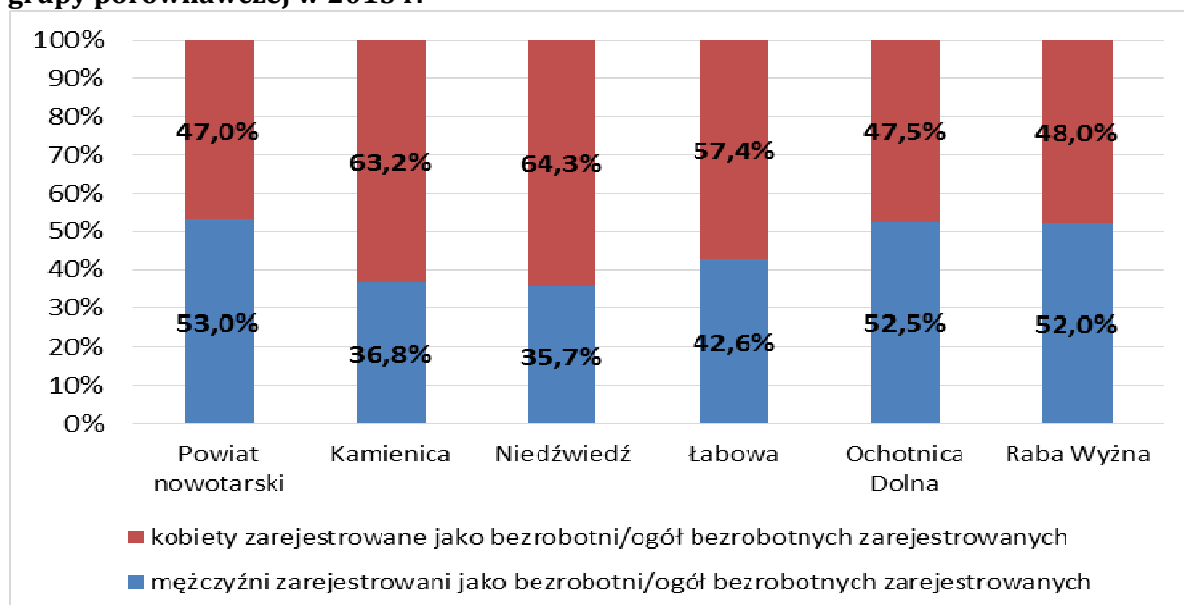
Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2015 roku mężczyźni stanowili 52,5% bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna. Podobnie kształtowała się struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci w całym powiecie nowotarskim, gdzie mężczyźni stanowili 53% zarejestrowanych bezrobotnych. Wyraźna przewaga kobiet nad mężczyznami obserwowana jest wśród bezrobotnych zarejestrowanych w gminach Niedźwiedź (mężczyźni stanowią tu 35,7%) i Kamienica (36,8%).

Wykres 12. Udział osób bezrobotnych wg płci w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.

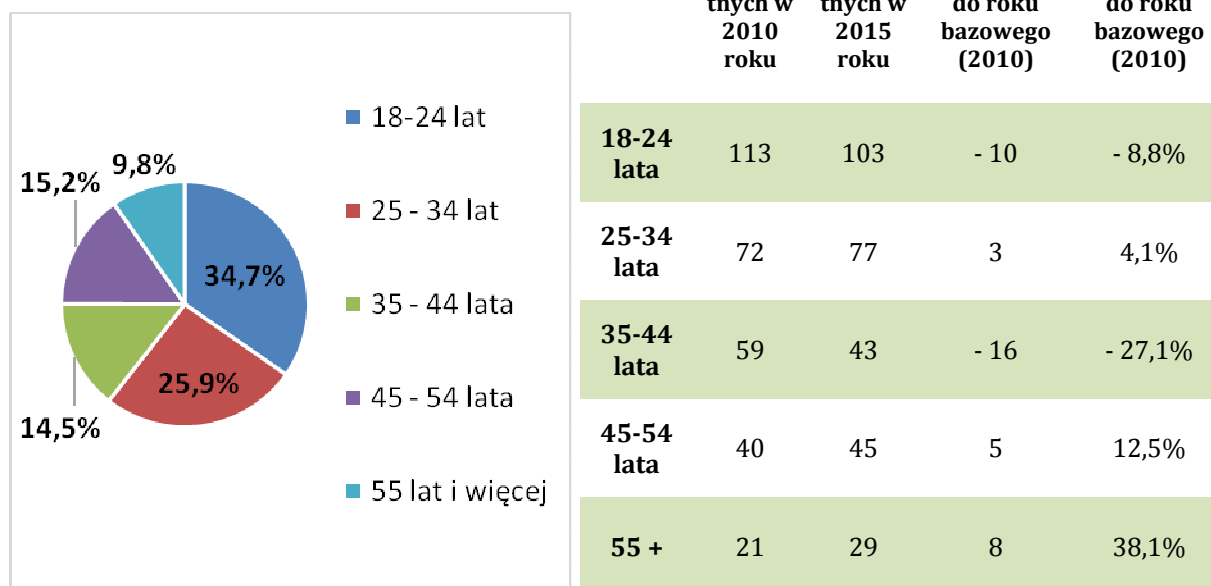
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Strona podażowa rynku pracy w istotnym stopniu determinuje atrakcyjność gospodarczą gminy. Dlatego też analizie poddano strukturę bezrobotnych zarejestrowanych oraz zmiany, jakie dokonały się w niej w latach 2010-2015.

Największą część ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Ochotnica Dolna stanowiły w 2015 roku osoby w wieku od 18 do 24 lat – 34,7% ogółu pozostających bez pracy. Wszystkie osoby młode – w wieku do 35 roku życia - stanowiły aż 60,6% ogółu bezrobotnych. Należy dodatkowo zaznaczyć, że liczba osób pozostających bez pracy w wieku 18-24 lata zmniejszyła się nieznacznie w stosunku do roku bazowego (2010) - o 10 osób, a liczba osób pozostających bez pracy w wieku 25-34 lata wzrosła o 5 osób.

Niezwykle istotną tendencją, obserwowaną na terenie gminy Ochotnica Dolna w ostatnich latach, jest wzrost liczby osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 55 roku życia – w stosunku do 2010 liczba osób bezrobotnych w tym przedziale wiekowym powiększyła się o 8 osób, co daje wzrost procentowy na poziomie blisko 38,1%. Rośnie również liczba osób bezrobotnych w wieku 45 -54 lat. Rosnący odsetek osób bezrobotnych w wieku niemobilnym, ze względu na koszty i trudności w zakresie zaktywizowania zawodowego tych osób, stanowi poważne wyzwanie dla instytucji rynku pracy i służb zatrudnienia.

Wykres 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna ze względu na wiek w 2015 r. oraz dynamika zmian

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu

W 2015 roku największą część ogółu bezrobotnych z terenu gminy Ochotnica Dolna stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,0%) oraz gimnazjalnym i niższym (28,3%). Należy dodać, że liczba osób pozostających bez pracy, legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym, utrzymuje się na stałym poziomie, rośnie natomiast liczba osób bezrobotnych, które posiadają wykształcenie wyższe (wzrost o 111,8% - 19 osób). Może to wskazywać na problem niedopasowania kierunków kształcenia do potrzeb pracodawców i lokalnego rynku pracy.

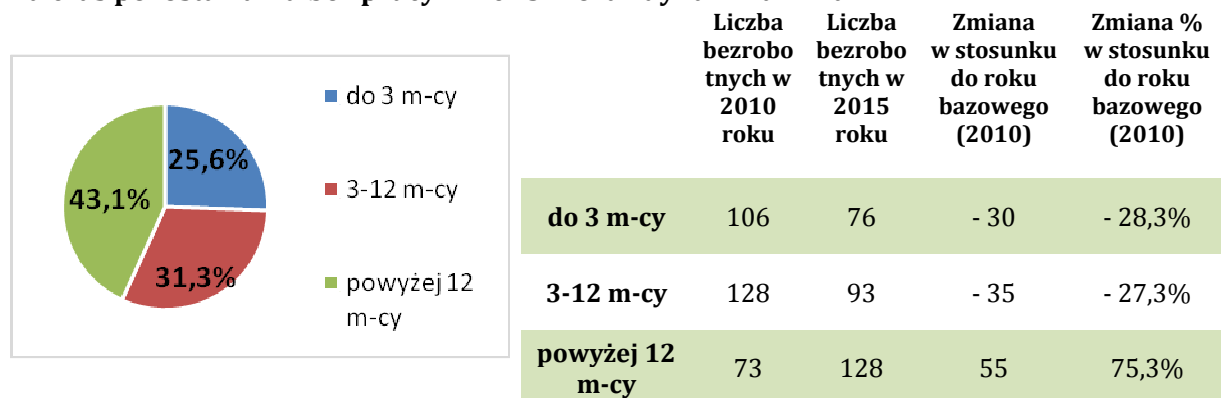
Wykres 14. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna ze względu na wykształcenie w 2015 r. oraz dynamika zmian

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu

Analiza bezrobocia w gminie Ochotnica Dolna ze względu na czas pozostawania bez pracy wskazuje, że największy odsetek bezrobotnych w 2015 roku stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy – 43,1% ogółu bezrobotnych. Osoby pozostające bez pracy w okresie do 3 miesięcy stanowiły 31,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a osoby pozostające bez pracy w okresie 3-12 miesięcy 25,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Analiza dynamiczna wykazała ponadto niekorzystną tendencję dotyczącą znaczącego wzrostu liczby osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) – wzrost w stosunku do 2010 roku o 75,3% (55 osób). Może to wskazywać na problemy w zakresie walki z bezrobociem długoterminowym, które generuje największe koszty społeczne. Osoby pozostające bez pracy powyżej jednego roku, tj. długotrwale bezrobotne, wraz z przedłużającym się czasem pozostawania poza sferą zatrudnienia, mogą mieć coraz większe problemy z ponowną adaptacją do wymagań rynku pracy. Co więcej, osoby te po dłuższym okresie bezskutecznego poszukiwania pracy mogą całkowicie tego zaprzestać i zasilić tym samym szeregi biernych zawodowo.

Wykres 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna ze względu na czas pozostawania bez pracy w 2015 r. oraz dynamika zmian

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu

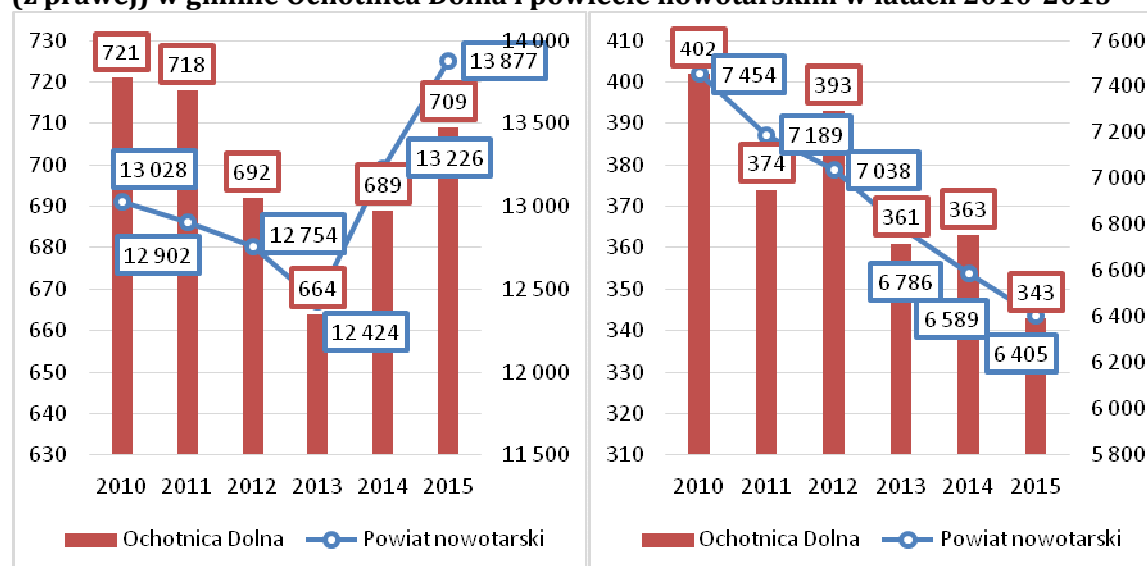
EDUKACJA

W gminie Ochotnica Dolna znajduje się sześć szkół podstawowych: pięć publicznych i jedna niepubliczna:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Mira Henryka Sucharskiego
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego,,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II,
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Prof. Józefa Tischnera,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Krwawej Wigilii.

Od 2013 roku w szkołach podstawowych obserwowany jest wzrost liczby uczniów (z 664 w 2013 roku do 709 uczniów w 2015 roku), natomiast w przypadku szkół gimnazjalnych obserwowalny jest widoczny spadek (z 402 w 2010 roku do 343 w 2015). Podobna tendencja jest widoczna również w powiecie. Spadająca liczba uczniów powodować może w najbliższych latach konieczność przemodelowania/dostosowania do obecnych warunków gminnego systemu oświaty, celem podnoszenia jego efektywności kosztowej i wzmacniania jakości nauczania.

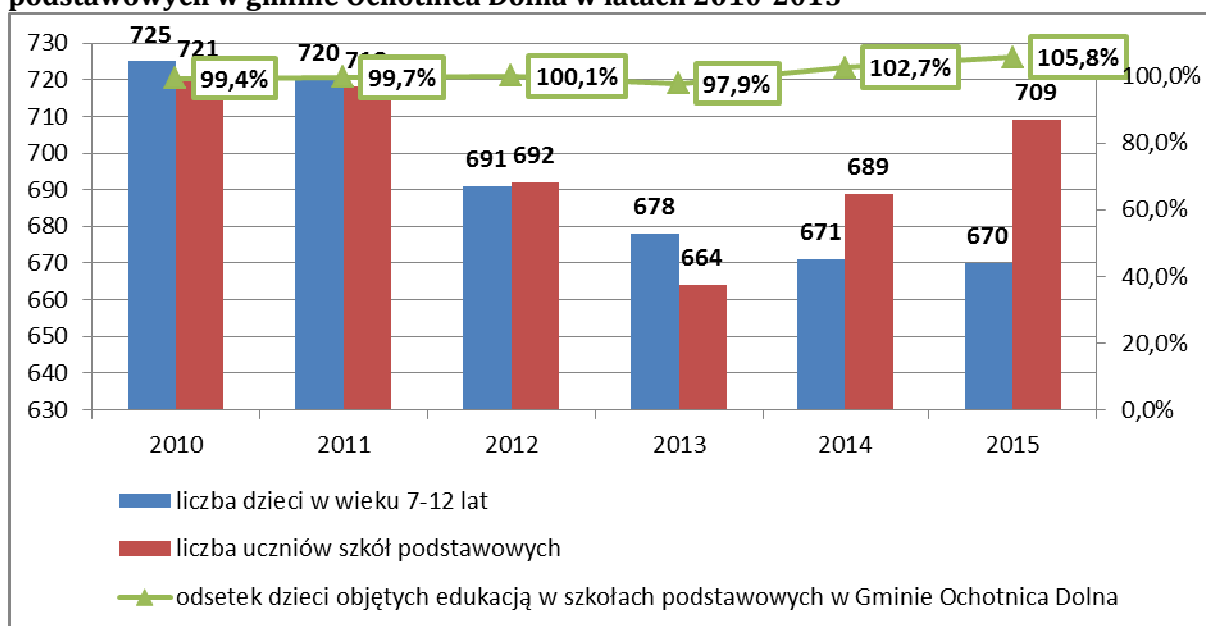
Wykres 16. Liczba uczniów w szkołach podstawowych (z lewej) i gimnazjalnych (z prawej) w gminie Ochotnica Dolna i powiecie nowotarskim w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

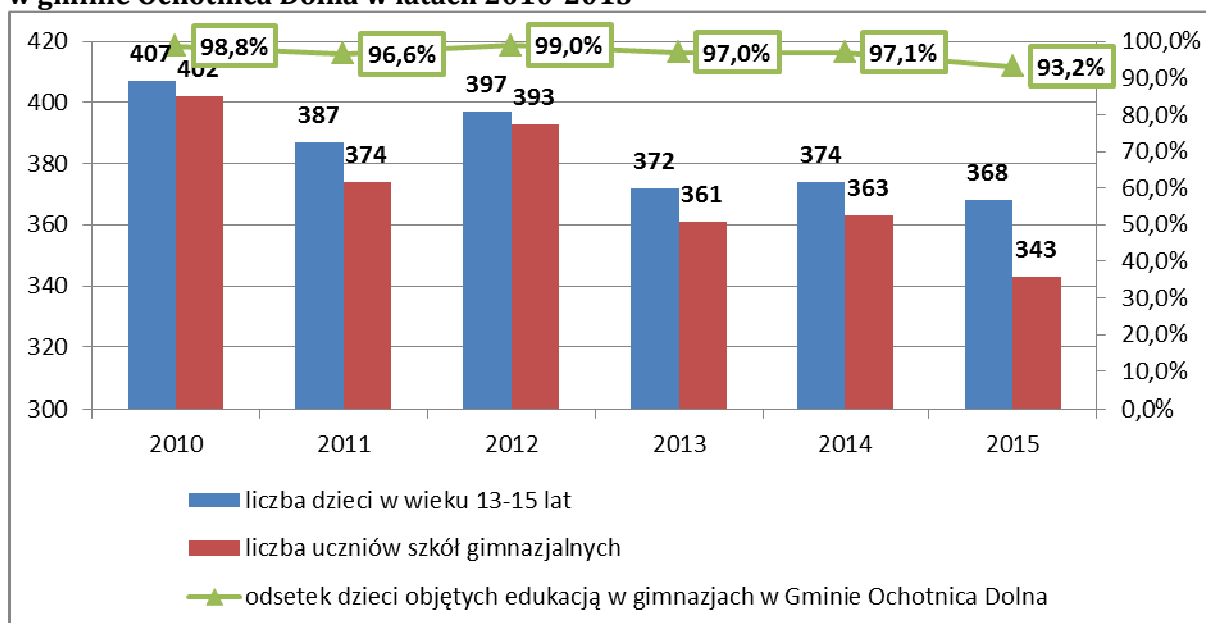
Pogłębiona analiza wskazuje na korzystny wskaźnik obłożenia szkół uczniami z gminy. Odsetek dzieci z terenu gminy Ochotnica Dolna objętych edukacją w szkole podstawowej na terenie gminy wzrósł z 99,4% w 2010 roku do 105,8% w 2015 roku. Natomiast odsetek dzieci z terenu gminy objętych edukacją na poziomie gimnazjum spadł z 98,9% w 2010 roku do 93,2% w 2015 roku. Dane te ukazują niekorzystną tendencję związaną z wybieraniem przez uczniów i ich rodziców usług edukacyjnych świadczonych poza terenem gminy, zwłaszcza na wyższym etapie edukacji (gimnazjum). Wskazuje to na potrzebę ciągłego doskonalenia oraz lepszej promocji gminnej oferty edukacyjnej.

Wykres 17. Stosunek liczby dzieci w wieku 7-12 lat do liczby uczniów szkół podstawowych w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

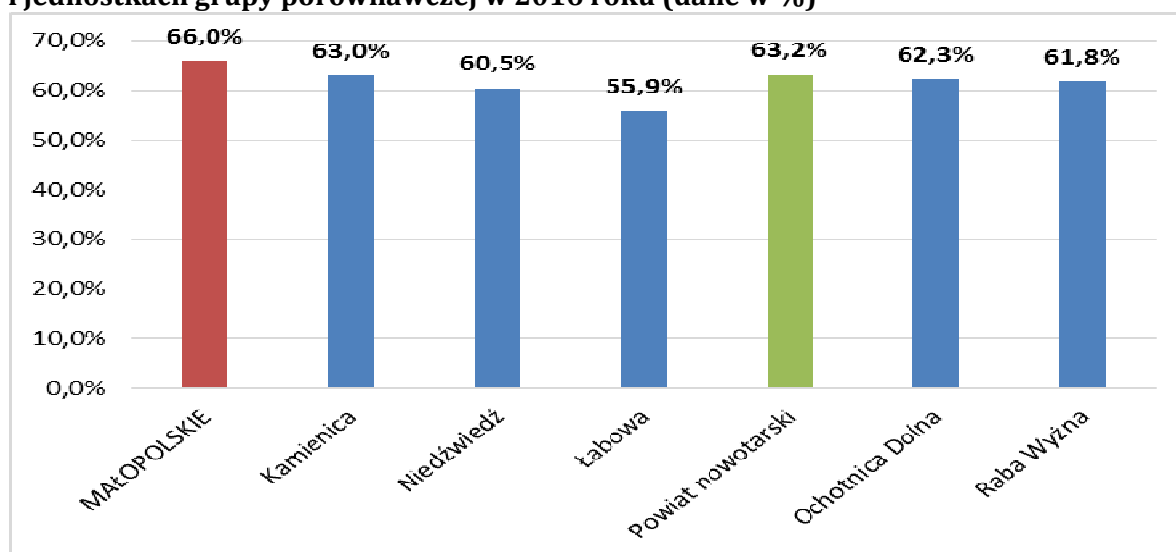
Wykres 18. Stosunek liczby dzieci w wieku 13-15 lat do liczby uczniów gimnazjów w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminie Ochotnica Dolna odnotowano w 2015 roku relatywnie niski średni wynik (w procentach) z egzaminu po szkole podstawowej – równy 62,3%, przy średniej powiatowej 63,2% i wojewódzkiej 66,0%. Najwyższy wynik wśród gmin grupy porównawczej odnotowano w gminie Kamienica (63,0%).

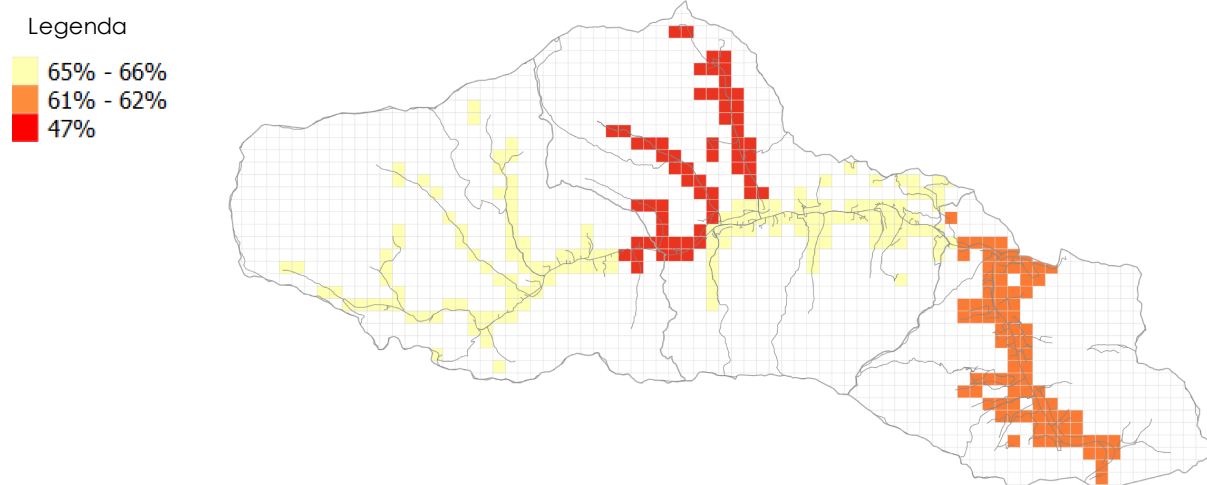
Wykres 19. Wyniki egzaminu po szkole podstawowej w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2016 roku (dane w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

Wyraźnie niższe w stosunku do średniej wartości dla gminy występują w szkołach w Tylmanowej oraz na osiedlach Młynne oraz Gorcowe.

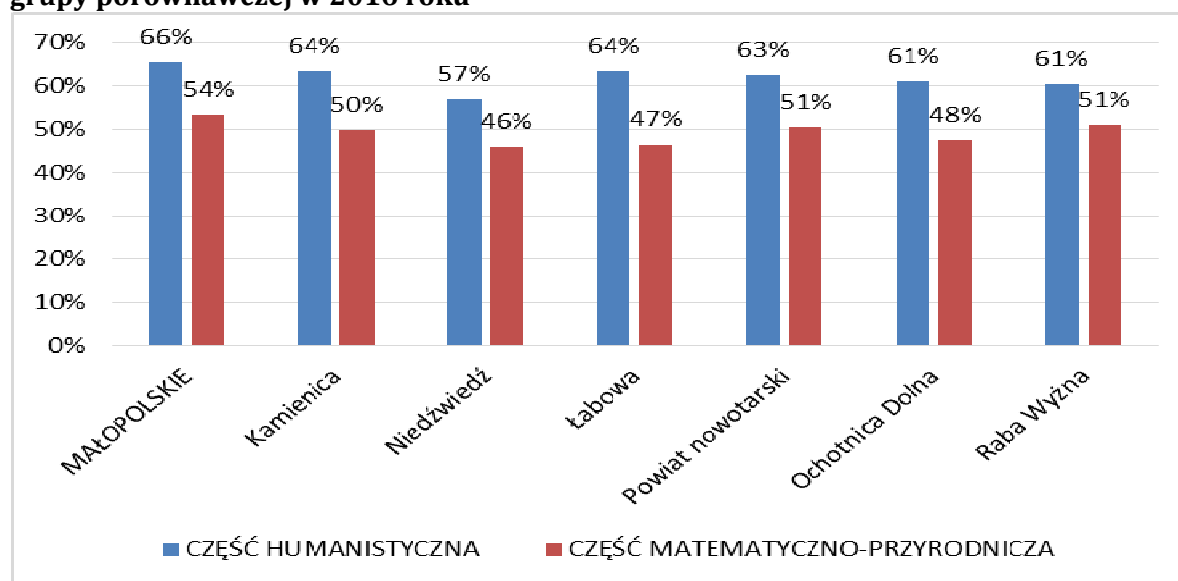
Rysunek 9. Wyniki egzaminu po publicznych szkołach podstawowych w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego wśród uczniów z Gminy Ochotnica Dolna wyniósł w 2016 roku 61,0% z części humanistycznej i 48% z części matematyczno przyrodniczej. Są to ponownie wyniki niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Znaczna różnica jest widoczna zwłaszcza w zakresie części matematyczno–przyrodniczej, gdzie średni wynik dla Ochotnicy Dolnej jest o 6 pp. niższy niż średnia dla województwa.

Wykres 20. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

W ramach analizy jakości edukacji w gminie Ochotnica Dolna zmierzono poziom edukacyjnej wartości dodanej dla trzech gimnazjów działających na terenie gminy.

Edukacyjna wartość dodana to sposób na mierzenie wkładu szkoły w osiągnięcia szkolne uczniów, którzy do niej uczęszczali. Można uznać, że tak rozumiany wskaźnik stanowi miarę efektywności pracy szkoły z grupą uczniów w określonym cyklu nauczania. Obliczając EWD, porównujemy wyniki z egzaminów zewnętrznych uzyskiwane przez uczniów na wejściu do szkoły z wynikami uzyskanymi przez nich na zakończenie danego cyklu nauczania.

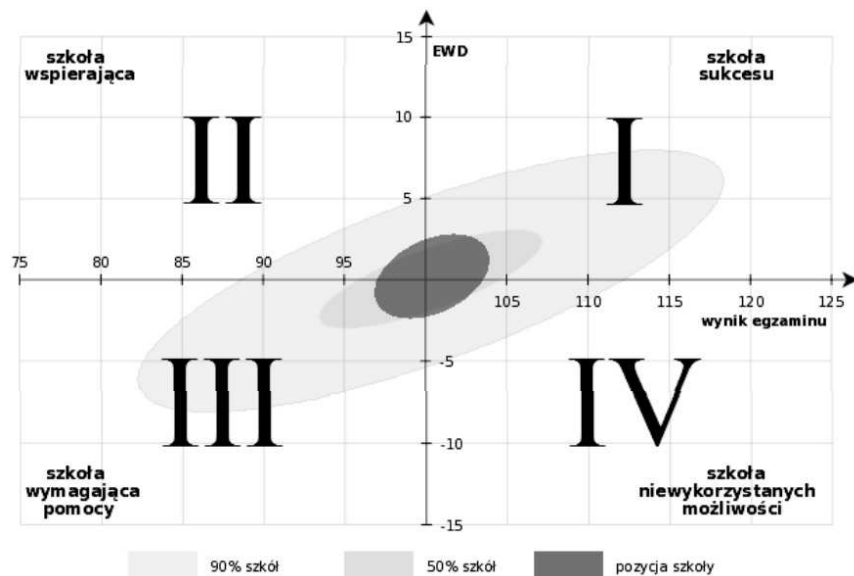
Patrząc na wykres, możemy wyróżnić na nim cztery obszary różniące się od siebie wartością EWD oraz wynikiem egzaminacyjnym. Obszary te oznaczono krótkimi nazwami:

1. **Szkoły sukcesu** – gimnazja o wysokich wynikach egzaminacyjnych i wysokiej efektywności nauczania (ćwiartka I).
2. **Szkoły wspierające** – gimnazja o niskich wynikach egzaminacyjnych, ale wysokiej efektywności (ćwiartka II).
3. **Szkoły wymagające pomocy** – gimnazja o niskich wynikach egzaminacyjnych i niskiej efektywności nauczania (ćwiartka III).
4. **Szkoły niewykorzystanych możliwości** – gimnazja o wysokich wynikach egzaminacyjnych oraz niskiej efektywności nauczania (ćwiartka IV).

Ponadto w centrum układu współrzędnych (na przecięciu osi) znajdują się **szkoły neutralne**. Są to gimnazja, w których notujemy zarówno średni w skali kraju poziom wyników egzaminacyjnych, jak i przeciętną efektywność⁴.

⁴ Kulon F., Majkut P., „Interpretacja trzyletnich wskaźników Edukacyjnej Wartości Dodanej”, XV Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej, Kielce 2009

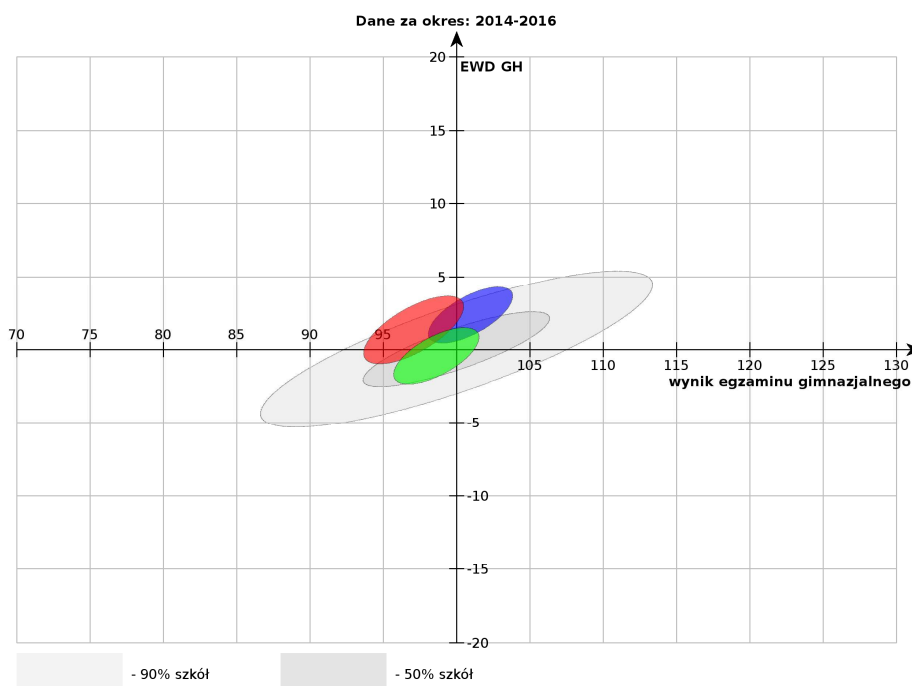
Rysunek 10. Przykładowy wykres EWD

Źródło: Kulon F., Majkut P., „Interpretacja trzyletnich wskaźników Edukacyjnej Wartości Dodanej”

W części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego, najlepsze wyniki EWD odnotowano wśród uczniów Gimnazjum nr 2 w Ochoćnicy Dolnej. Najniższą wartość EWD zaobserwowano w Publicznym Gimnazjum nr 1 w Tylmanowej – znalazła się ona w zakresie szkół neutralnych.

Rysunek 11. Wyniki egzaminu gimnazjalnego i EWD w gimnazjach w Gminie Ochoćnica Dolna w latach 2014-2016 - WYNIKI Z CZĘŚCI HUMANISTYCZNEJ

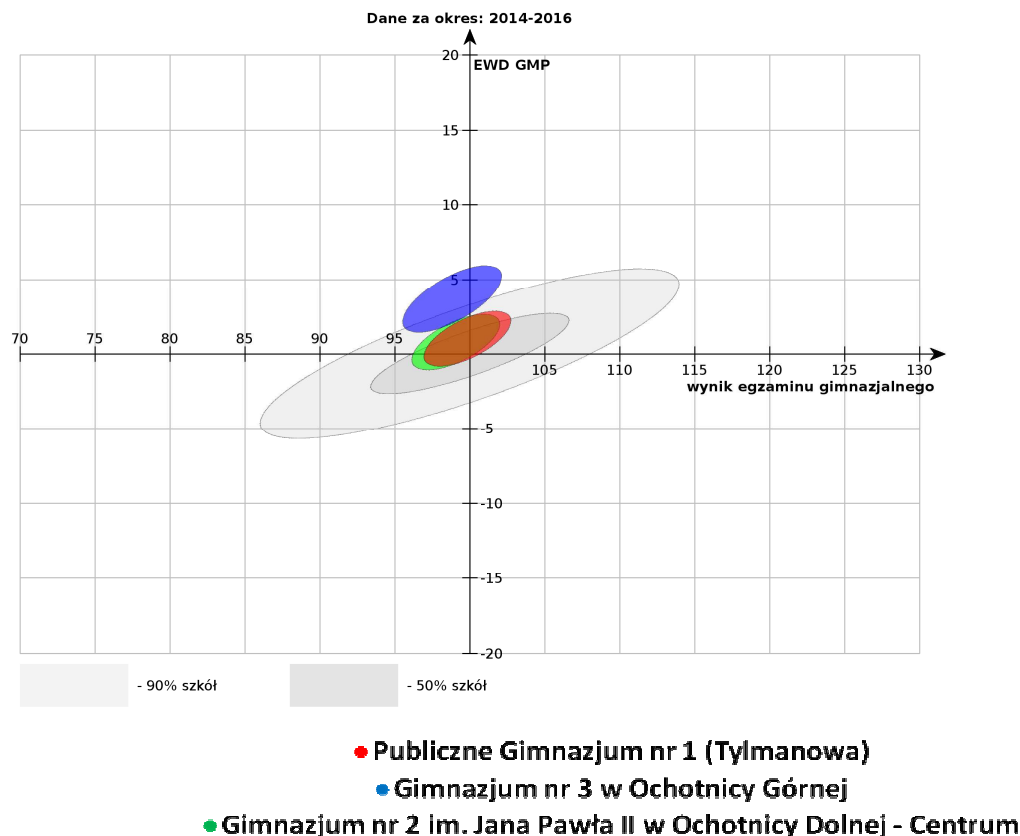

- Gimnazjum nr 3 w Ochoćnicy Górnej
- Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II w Ochoćnicy Dolnej - Centrum
- Publiczne Gimnazjum nr 1 (Tylmanowa)

Źródło: www.ewd.edu.pl

W części matematyczno-przyrodniczej, najlepsze wyniki EWD odnotowano wśród uczniów Gimnazjum nr 3 w Ochothnicy Górnej. Pozostałe dwa gimnazja osiągnęły bardzo podobne wyniki – nieco powyżej poziomu szkół neutralnych.

Rysunek 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego i EWD w gimnazjach w Gminie Ochothnica Dolna w latach 2014-2016 - WYNIKI Z CZĘŚCI MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZEJ

Źródło: www.ewd.edu.pl

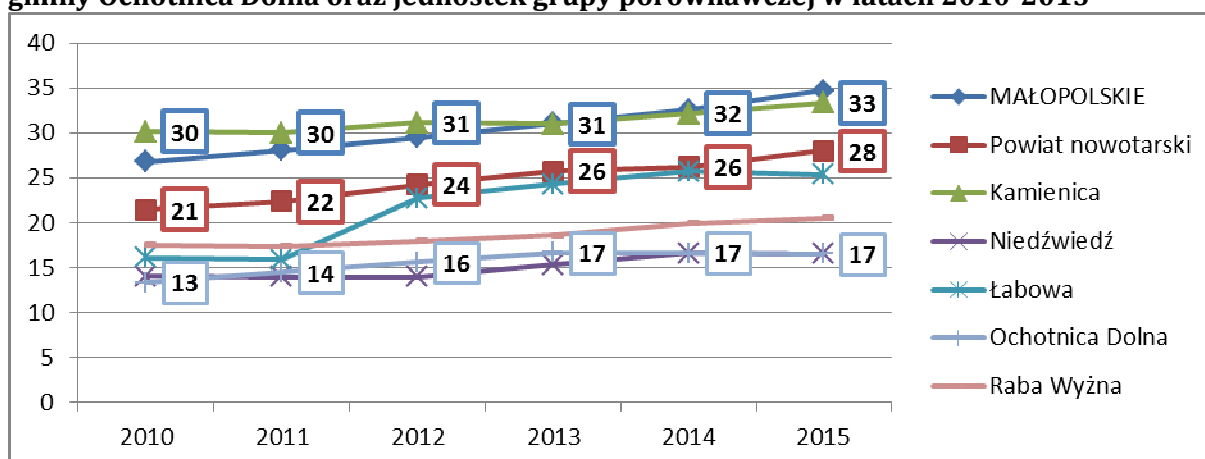
KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kapitał społeczny określa zdolność mieszkańców do działania wspólnotowego, współpracy i kooperacji, a także angażowania się w sprawy społeczności lokalnej. Istotną składową kapitału społecznego jest zaufanie, wyrażane zarówno w wymiarze między ludzkim, jak i w relacji mieszkańców do instytucji i organów administracji publicznej.

Jako podstawowe wskaźniki partycypacji społecznej, analizie statystycznej poddane zostały wskaźniki frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych w roku 2014 oraz wyborach prezydenckich i do Sejmu RP w 2015 r. Analizie poddano także wskaźnik sformalizowanej aktywności społecznej, rozumiany jako działalność mieszkańców w ramach organizacji pozarządowych.

Wskaźnik rozwoju podmiotów trzeciego sektora w gminie Ochothnica Dolna, wyrażony liczbą fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, jest zdecydowanie niższy od wartości średniej w województwie małopolskim oraz średniej powiatowej. Choć w analizowanym okresie wzrosła liczba zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń oraz organizacji społecznych, dystans pomiędzy gminą Ochothnica Dolna (w 2015 r. 17 podmiotów na 10 tys. mieszkańców) a średnią dla Małopolski (33 podmioty) utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 21. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców gminy Ochotnica Dolna oraz jednostek grupy porównawczej w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

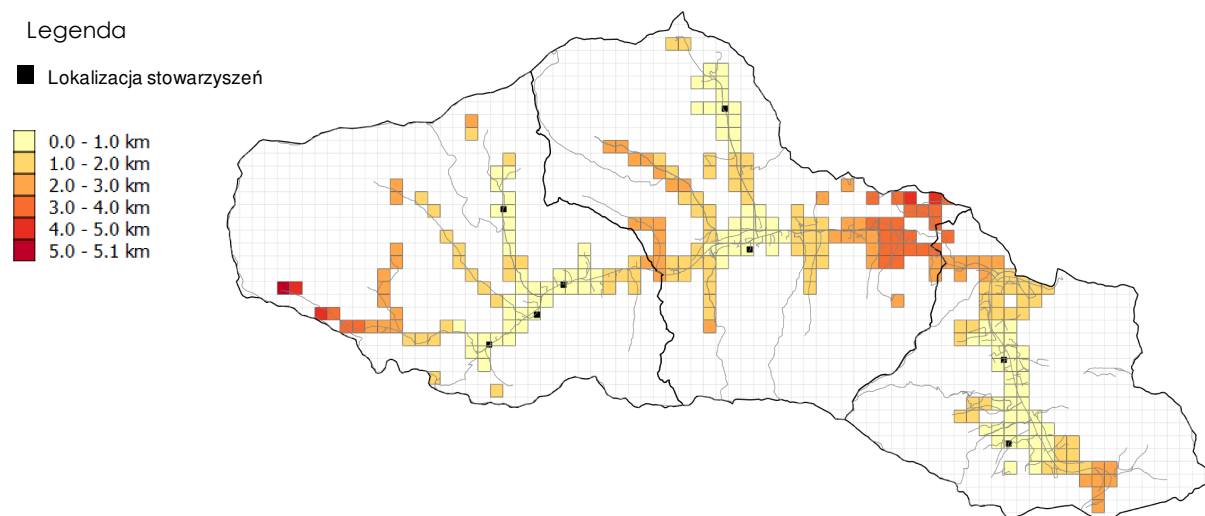
Na terenie gminy Ochotnica Dolna działa dziewięć stowarzyszeń:

- Motocyklowy Klub Sportowy Trial Ochotnica,
- Górczański Klub Motorowy "Ochotnica",
- Rowerowo-Motocyklowy Klub Tylmanowa,
- Uczniowski Klub Sportowy "Górczanie",
- Ludowy Zespół Sportowy Klub Sportowy "Gorc Ochotnica",
- Ludowy Klub Sportowy "Lubań Tylmanowa",
- Stowarzyszenie Inicjatyw Edukacyjnych I Kulturalnych W Ochotnicy Dolnej – Młynne,
- Stowarzyszenie "Ochotnica",
- Fundacja Wolna Republika Ochotnicka.

Z analizy odległości od miejsca zamieszkania mieszkańców do lokalizacji stowarzyszeń wyłączono Ochotniczą Straż Pożarną jako jednostkę, która pełni rolę uzupełniającą do instytucji gminnych (a w mniejszym stopniu integracyjną dla społeczności lokalnych).

Na podstawie analizy można wywnioskować, że większości mieszkańców nie dzieli znacząca odległość od lokalizacji poszczególnych stowarzyszeń (mediana odległości nie przekracza 1,4 km). W największej odległości od stowarzyszeń pozostają mieszkańcy Niżnego Gronika.

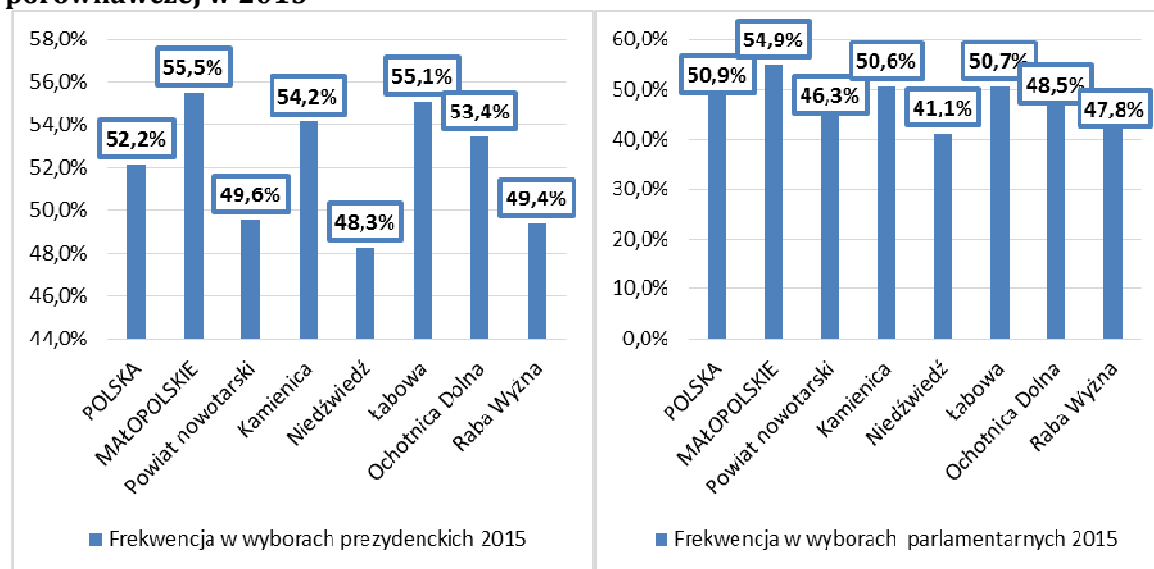
Rysunek 13. Odległość od stowarzyszeń w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Analiza poziomu frekwencji na terenie gminy Ochoćnica Dolna w wyborach parlamentarnych w 2015 r. wskazuje, że frekwencja odnotowywana lokalnie (48,5%) była wyższa od średniej powiatowej (46,3%), a jednocześnie niższa od średniej dla województwa małopolskiego (54,9%) i średniej ogólnopolskiej (50,9%). W przypadku wyborów prezydenckich sytuacja wyglądała podobnie, z tą różnicą, że lokalne zaangażowanie w wybory było nieznacznie wyższe od ogólnokrajowego.

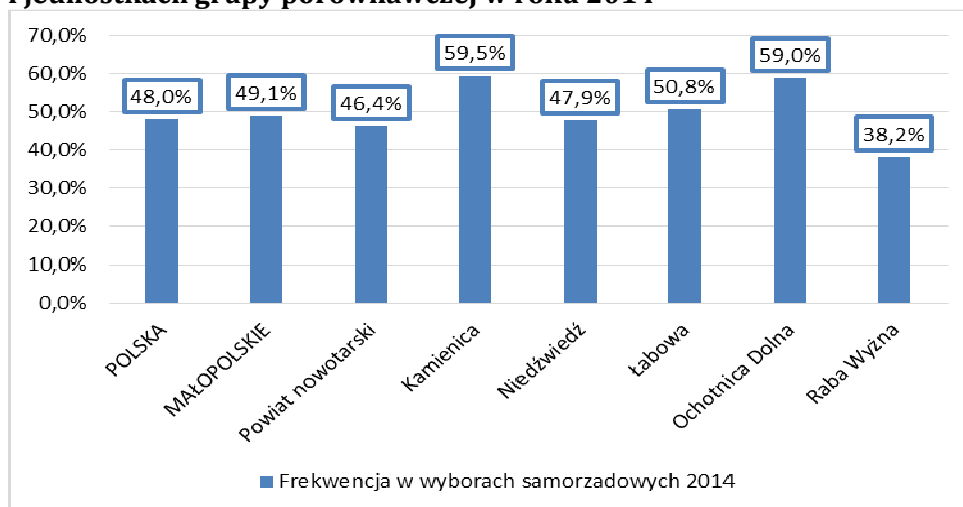
Wykres 22. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w latach 2015 (lewa strona) i parlamentarnych (prawa strona) w gminie Ochoćnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Analizując dane o frekwencji w wyborach ogólnokrajowych należy mieć na uwadze, że wybory parlamentarne uważane są najbardziej zdominowane przez partie polityczne, a decyzje wyborcze zależą w dużej mierze od sympatii w stosunku głównych członków i liderów partyjnych. Z punktu widzenia interesów lokalnej społeczności, bardziej istotne powinny być wybory samorządowe, co przejawia się w bliskości przestrzennej i społecznej spraw i osób, których dotyczą. W przypadku gminy Ochoćnica Dolna, frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku (59,0%) była wyższa od średniej krajowej (48,0%), wojewódzkiej (49,1%) oraz ogólnokrajowej (48,0%). Jest to również obok Kamienicy (59,5%) jeden z najwyższych wyników w gminach z grupy porównawczej.

Wykres 23. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w roku 2014

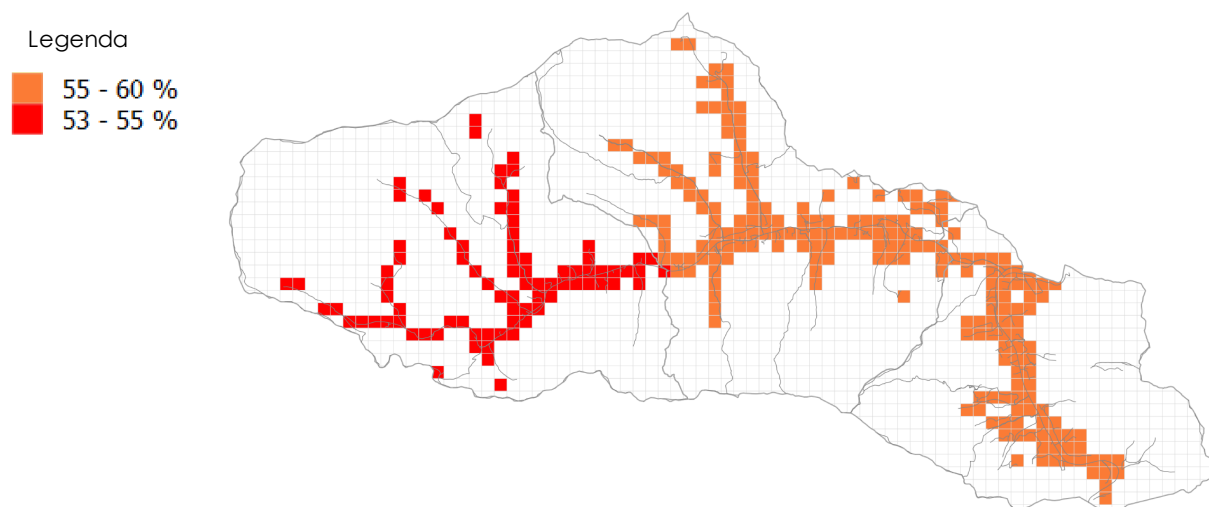
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Gmina Ochotnica Dolna podzielona jest na pięć obwodów wyborczych:

1. Sołectwo Ochotnica Górna,
2. Sołectwo Ochotnica Dolna,
3. Sołectwo Ochotnica Dolna – Młynne,
4. Część Sołectwa Tylmanowa, osiedla: Rzeka, Zabaście, Talafusy, Piszczki Hardopadły, Połanki, Mastalerze, Króle, Paluchy, Czczugi, Łęg Dolny, Kłepy, Zaziąbły, Brzezcie, Kozuby, Grzebaki,
5. Część Sołectwa Tylmanowa, osiedla: Gabrysie, Obłaz Wyżny, Makowica, Górki, Zagonie, Kozielce, Glinik, Brodki, Chlebki, Michałki, Padół, Cyrchla, Potok, Zabliszcze, Patorówka, Kliniec, Łapiakówka, Górzany, Obidza, Łęg Górny, Brzegi, Wybrańce, Kalatówka, Buciorówka, Ziemianki, Mostki, Miazgi.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 roku była w wyższa w sołectwach Ochotnica Dolna (58%), Ochotnica Dolna – Młynne (60%) i Tylmanowa (58-59%), niż w sołectwie Ochotnica Górna (53%).

Rysunek 14. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 r. w gminie Ochotnica Dolna

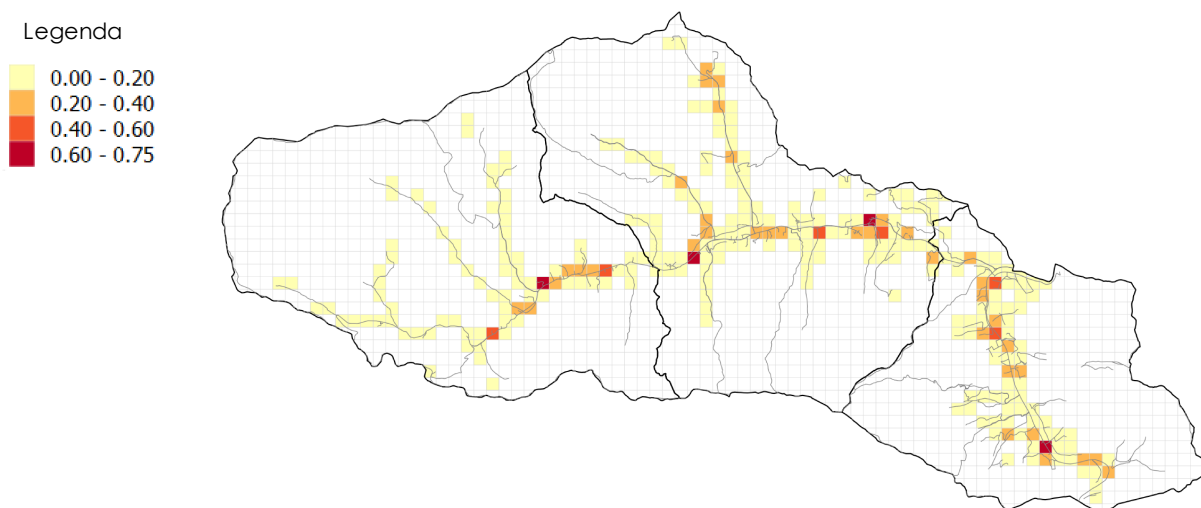

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Istotnym wskaźnikiem warunkującym jakość życia lokalnej społeczności jest także liczba przestępstw i wykroczeń, bowiem przekłada się ona na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Niskie poczucie bezpieczeństwa może powodować poczucie dyskomfortu psychicznego mieszkańców, prowadzić do dezintegracji społeczności lokalnych, powodując w konsekwencji rezygnację z przebywania w przestrzeniach publicznych.

Analiza rozmieszczenia przestrzennego przestępstw i wykroczeń stanowi szacunek na podstawie danych zagregowanych na poziomie osiedli lub miejscowości za lata 2013-2015.

Rysunek 15. Natężenie przestępstw i wykroczeń (średnia/rok) w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Przestrzenny rozkład wykroczeń i przestępstw w gminie Ochotnica Dolna w dużej mierze obejmuje wykroczenia w ruchu drogowym, co sprawia, że najwyższe wartości tego wskaźnika koncentrują się wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy: drogi wojewódzkiej 969 i dróg wewnątrzgminnych łączących poszczególne sołectwa.

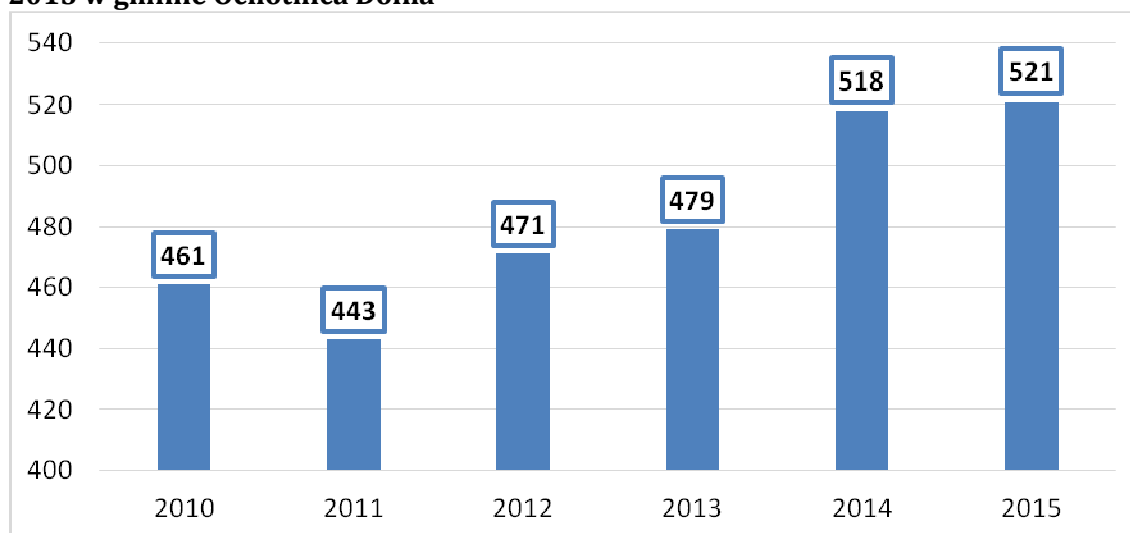
ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	ZIDENTYFIKOWANE POTENCJAŁY
<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki udział dzieci, w ogólnej liczbie dzieci w gminie, w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny; – Obciążenie budżetu gminy wydatkami na pomoc społeczną; – Ubóstwo jako główny powód udzielania pomocy społecznej; – Dynamicznie rosnąca skala udzielania pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i stosowania przemocy; – Przeciętny poziom kapitału społecznego (mierzony aktywnością mieszkańców w organizacjach pozarządowych czy frekwencją wyborczą); – Wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych (18-34 lata); – Rosnący poziom bezrobocia wśród osób powyżej 55 r. ż.; – Wysoki odsetek bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> – Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej; – Zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalnej społeczności mierzone dobrą frekwencją wyborczą zwłaszcza w lokalnych wyborach.

<p>z wykształceniem zawodowym;</p> <ul style="list-style-type: none">– Rosnący odsetek bezrobocia wśród osób z wykształceniem wyższym– Dynamicznie rosnący poziom bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych;– Niskie średnie wyniki z egzaminów po szkole podstawowej i gimnazjum.	
---	--

4. STAN LOKALNEJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

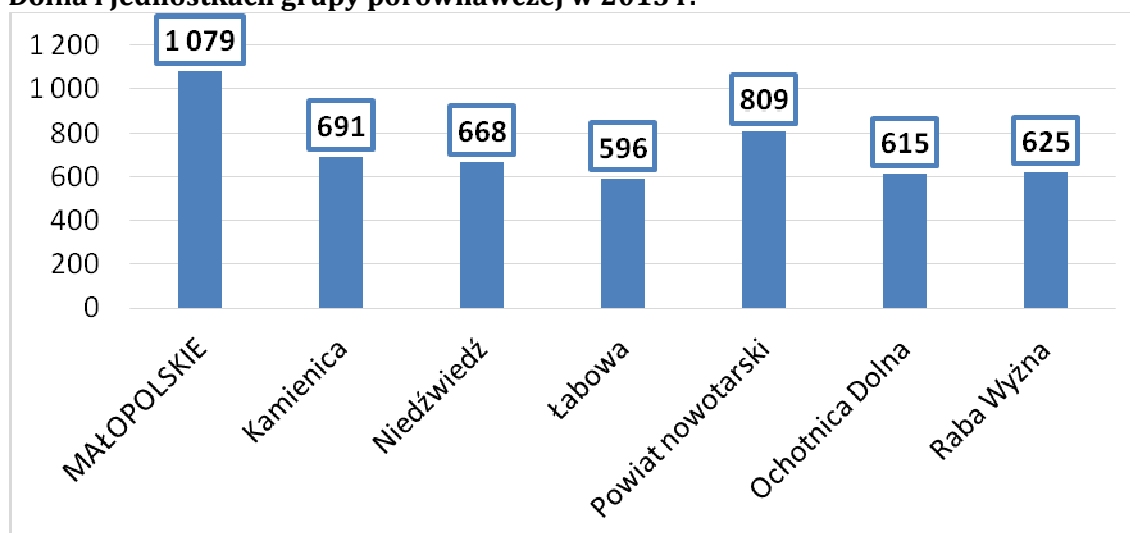
Według stanu na koniec grudnia 2015 roku, na terenie gminy Ochoznica Dolna działało 521 podmiotów gospodarczych (stanowiły one 3,4% podmiotów zarejestrowanych w powiecie nowotarskim). W stosunku do roku bazowego (2010), liczba ta zwiększyła się o 60 podmiotów. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła 615 podmiotów, co jest wynikiem słabszym niż średnia wojewódzka (1079 podmiotów na 10 tys. mieszkańców) oraz powiatowa (809 podmiotów/10 tys. mieszkańców).

Wykres 24. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w latach 2010-2015 w gminie Ochoznica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

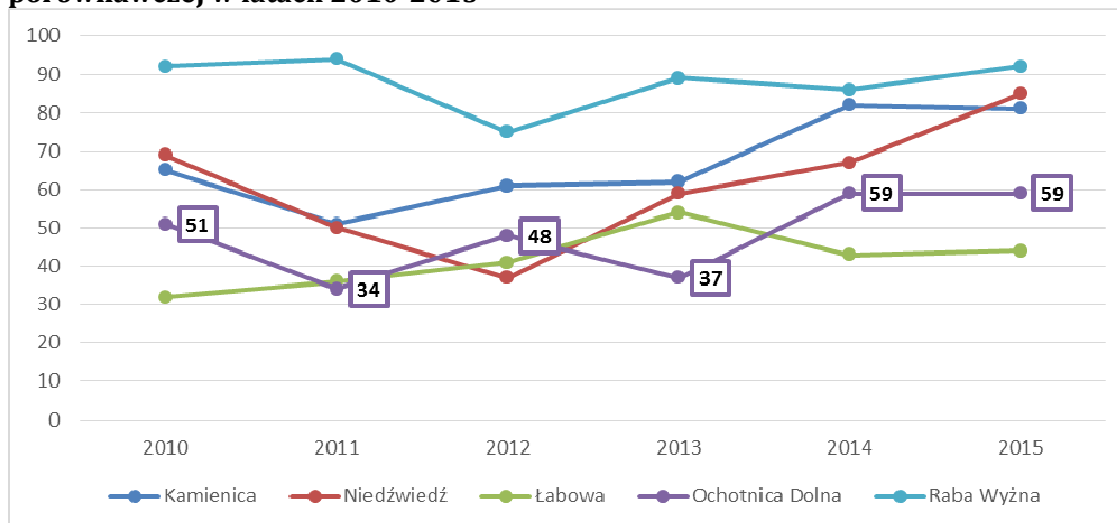
Wykres 25. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w gminie Ochoznica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Ochoznica Dolna odznacza się na tle pozostałych jednostek grupy porównawczej niską liczbą nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą). W 2015 roku zarejestrowano 59 nowych podmiotów, co jest najwyższym wynikiem w stosunku do gmin: Kamienica (81 podmiotów), Niedźwiedź (85 podmiotów), Raba Wyżna (92 podmioty), niższy wskaźnik odnotowano jedynie w gminie Łabowa (44 podmioty).

Wykres 26. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminach grupy porównawczej w latach 2010-2015

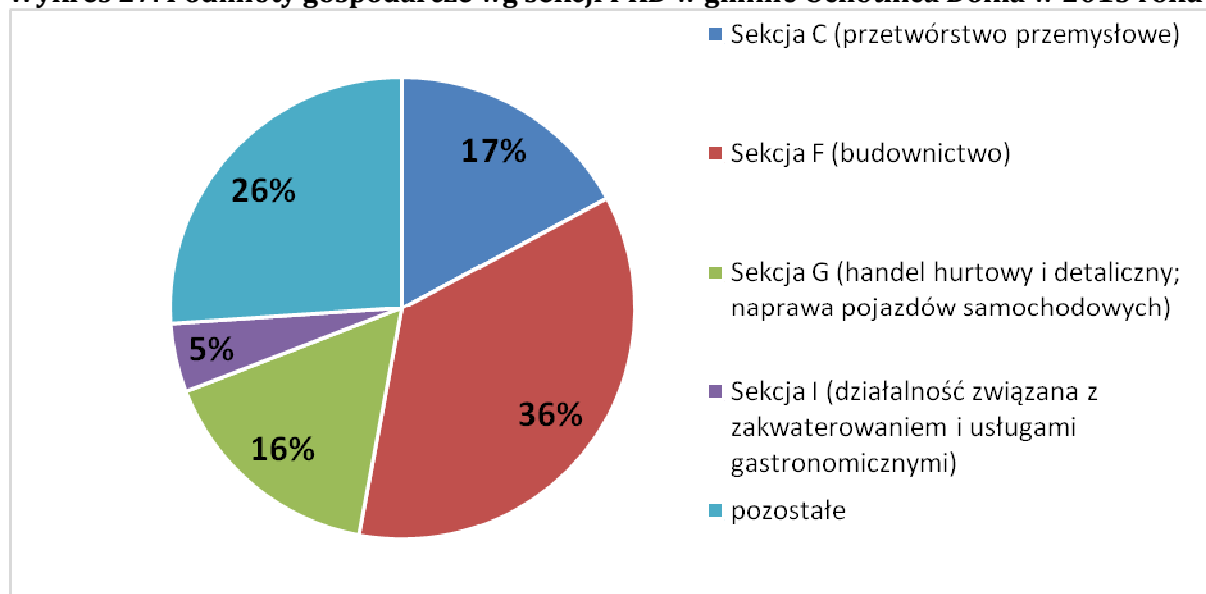
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie Ochotnica Dolna w 2015 roku funkcjonowało w następujących sekcjach:

- sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (5%),
- sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (16%),
- sekcja F - budownictwo (36%),
- sekcja C - przetwórstwo przemysłowe (17%),

Podział ten potwierdza usługowy profil gminy. Gospodarka lokalna podejmuje próby wykorzystania walorów środowiskowych i kulturowych dla ekonomizacji oferty czasu wolnego, czego dowodzi 5% w sekcji I. Wydaje się jednak, że możliwości te nie są jeszcze w pełni wykorzystywane, szczególnie w okresie letnim.

Wykres 27. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w gminie Ochotnica Dolna w 2015 roku

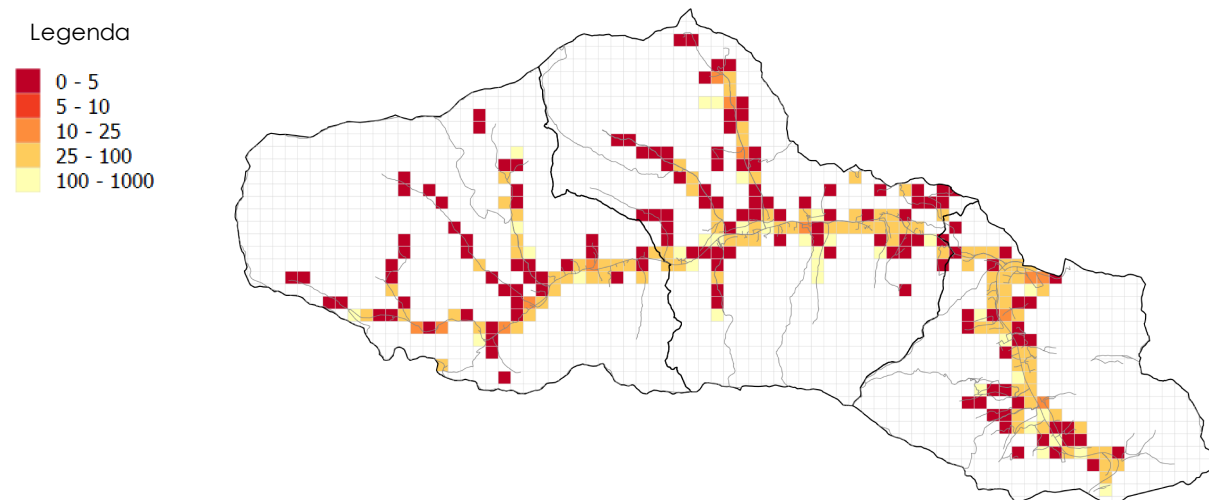

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza przestrzenna ilości firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Ochotnica Dolna wykazała duże zróżnicowanie wskaźnika oraz brak wyraźnych relacji przestrzennych.

W pojedynczych obszarach występuje większa koncentracja firm – głównie wzdłuż głównych dróg gminnych i w Tylmanowej.

Rysunek 16. Liczba firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

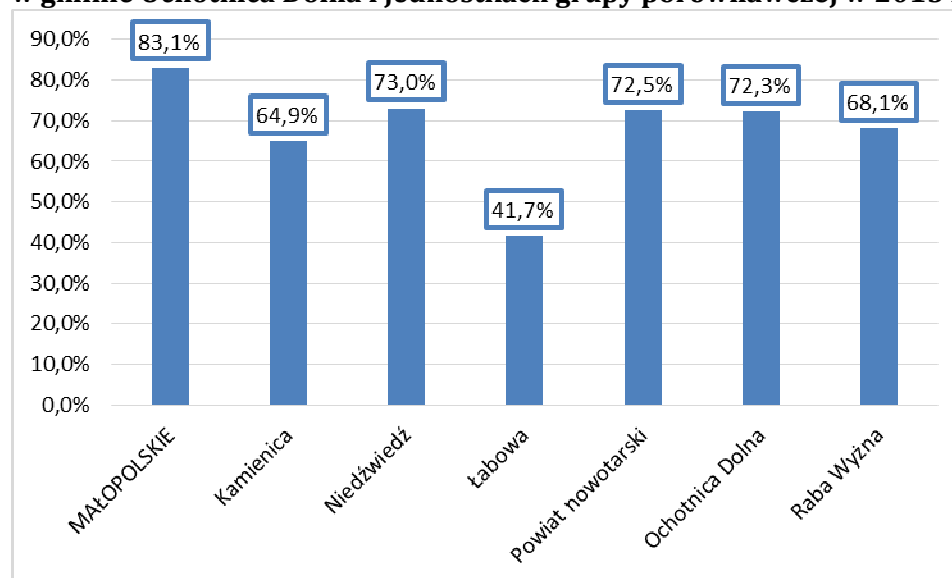
ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	ZIDENTYFIKOWANE POTENCJAŁY
<ul style="list-style-type: none"> – Mała dynamika wzrostu liczby firm zarejestrowanych na terenie gminy; – Niska liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. 	<ul style="list-style-type: none"> – Istotny udział branży budowlanej w podmiotach gospodarczych działających na terenie Gminy (potencjał dla marki) – Wysoki potencjał gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności w ramach usług – zwłaszcza w kontekście turystyki; – Zasoby endogeniczne (kulturowe i środowiskowe), możliwe do włączenia w obieg społeczno-gospodarczy;

5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA ORAZ DOSTĘPNOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej gminy Ochotnica Dolna dokonana została w oparciu o wskaźniki związane z jakością i dostępnością podstawowych usług publicznych oraz terenów publicznych. Obejmuje ona w szczególności dane dotyczące: edukacji, kultury, infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, a także obsługi komunikacyjnej. W sferze edukacji analizie poddano wskaźniki dotyczące szkolnictwa podstawowego. W obszarze kultury z kolei przeprowadzono analizę dostępności i jakości usług świadczonych przez domy, ośrodki kultury, kluby oraz świetlice. Z kolei w ramach obsługi komunikacyjnej analizie poddano poziom dostępności do przystanków komunikacyjnych.

Na terenie gminy Ochotnica Dolna funkcjonują dwa przedszkola jedno gminne zlokalizowane w Tylmanowej, drugie zaś, niepubliczne przedszkole umiejscowione jest w Ochotnicy Dolnej - Młynne. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Ochotnicy Dolnej wynosił w 2015 roku 72,3% i na przestrzeni lat wzrastał. Jest to wskaźnik na poziomie wartości średniej dla powiatu nowotarskiego (72,5%) oraz wyższy od średniej dla większości jednostek grupy porównawczej.

Wykres 28. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku (dane w %)

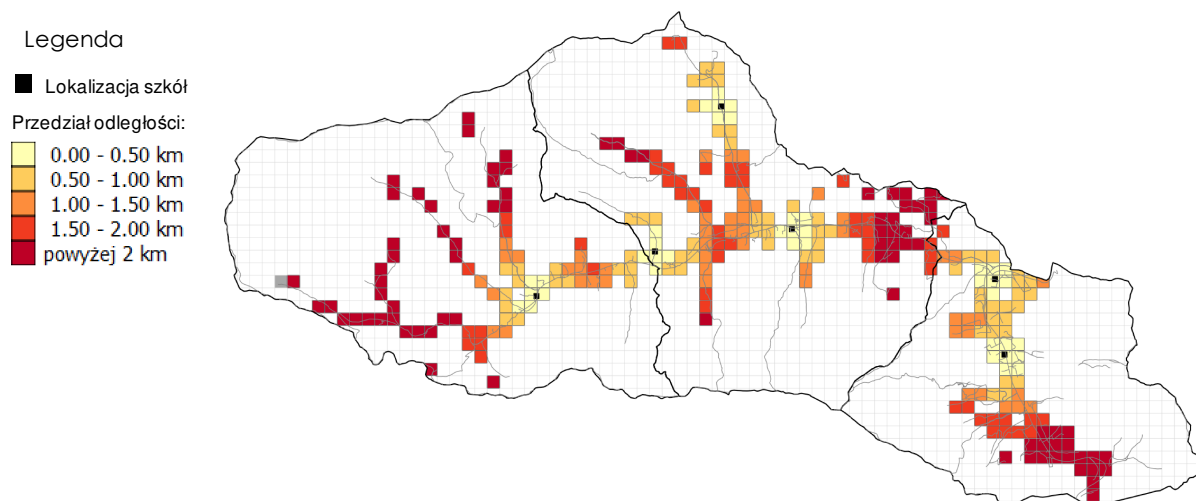

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie gminy Ochotnica Dolna znajduje się sześć szkół podstawowych, co przy kształcie i topologii gminy powoduje relatywnie duże odległości jakie mieszkańcy muszą pokonywać odwożąc lub odprowadzając dzieci do szkół podstawowych. Najgorsza sytuacja występuje na obszarach:

- Ochotnicy Górnej, poza jej centralną częścią (Bartoszkówka, Ustryk, Jaszczce, Jamne/Skałka)
- Os. Gorcowe w Ochotnicy Dolnej
- zachodniej części Ochotnicy Dolnej (Osobie, Janczury, Ligasy)
- południowej części Tylmanowej.

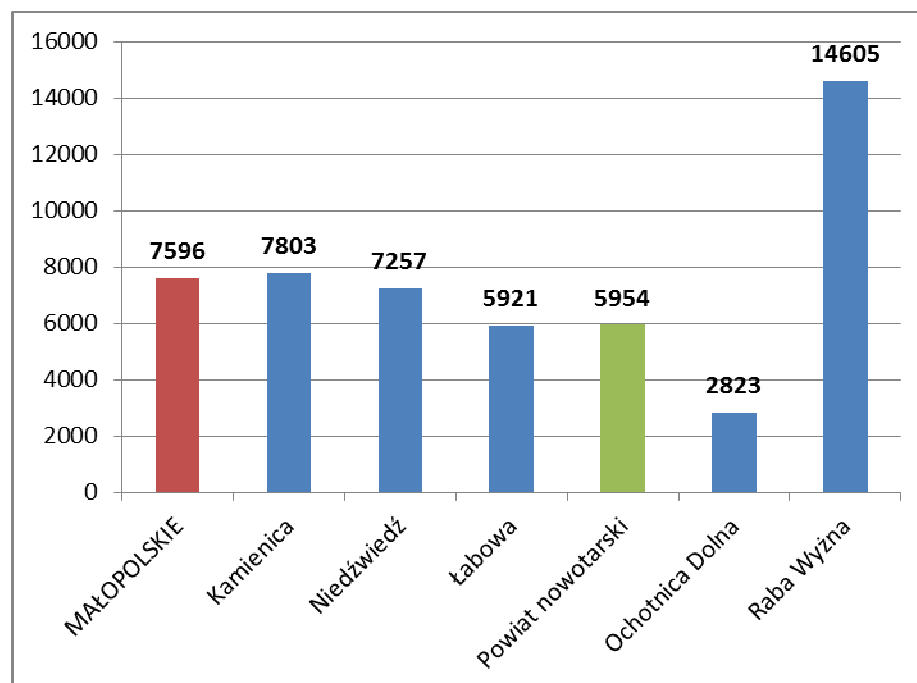
Rysunek 17. Odległość do szkoły podstawowej w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

O dostępności kultury w skali lokalnej decyduje m.in. ilość instytucji kultury (definiowane na potrzeby analizy jako domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) oraz liczba mieszkańców przypadająca na jedną taką placówkę. Na jedną publiczną instytucję kultury w gminie Ochotnica Dolna w 2015 roku przypadało 2823 mieszkańców, podczas gdy średnio w powiecie były to 5954 osoby, a w Małopolsce 7596 osób. Gmina wypada zatem najkorzystniej, zarówno na tle powiatu oraz województwa, jak również na tle pozostałych gmin grupy porównawczej.

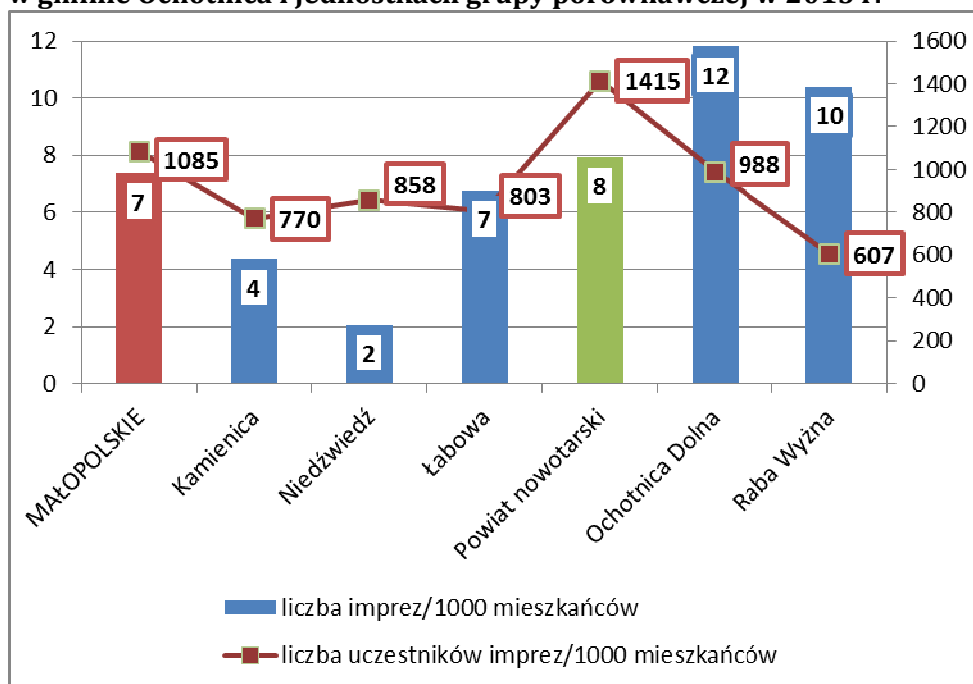
Wykres 29. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 instytucję kultury w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podobne wyniki gmina Ochotnica Dolna osiąga w danych dotyczących liczby imprez w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców (12), przy średniej wojewódzkiej na poziomie 7 imprez i powiatowej na poziomie 8.

Wykres 30. Liczba imprez oraz liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców w gminie Ochotnica i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

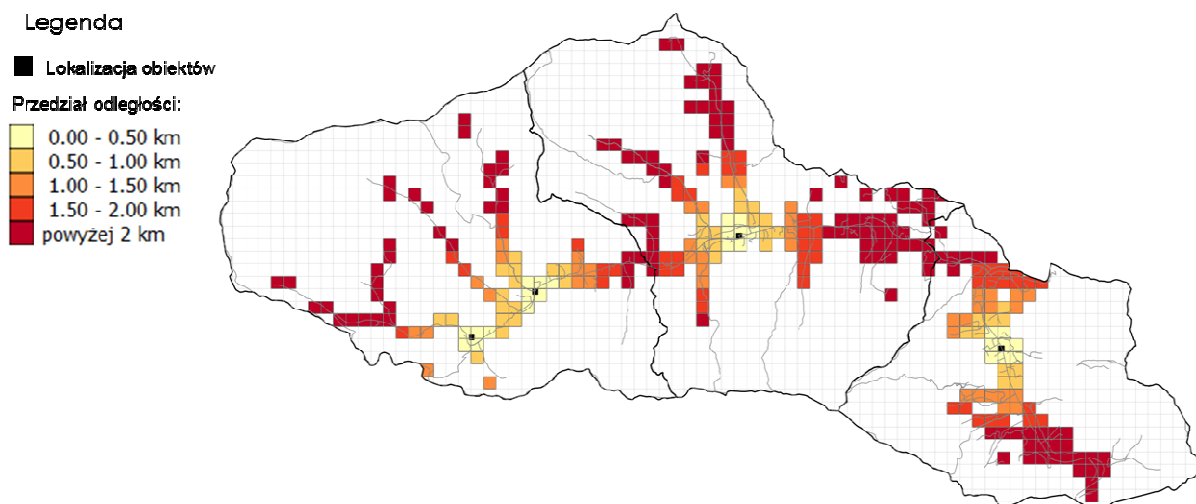
Należy zwrócić uwagę, iż dane zgromadzone w bazach statystyki publicznej, dotyczące sektora kultury, są niedoszacowane. W gminie Ochotnica Dolna działają:

- Budynek WOK w Tylmanowej, os. Kozielce 297
- Budynek WOK w Ochotnicy Dolnej, os. Dłubacze 173 B
- Amfiteatr w Ochotnicy Górnej, os. Zawady
- Budynek OSP, WOK i Biblioteka w Ochotnicy Górnej, os. Zawady 205 B.

Ofertę kulturalną zapewniają ponadto działające na terenie gminy organizacje pozarządowe, zespoły regionalne, twórcy ludowi, których działania nie są ewidencjonowane przez Bank Danych Lokalnych GUS.

Obiekty kultury w Gminie Ochotnica Dolna występują w punktach centralnych sołectw, co przekłada się na ich dostępność dla mieszkańców zamieszkujących tereny bardziej od tych centrów oddalone.

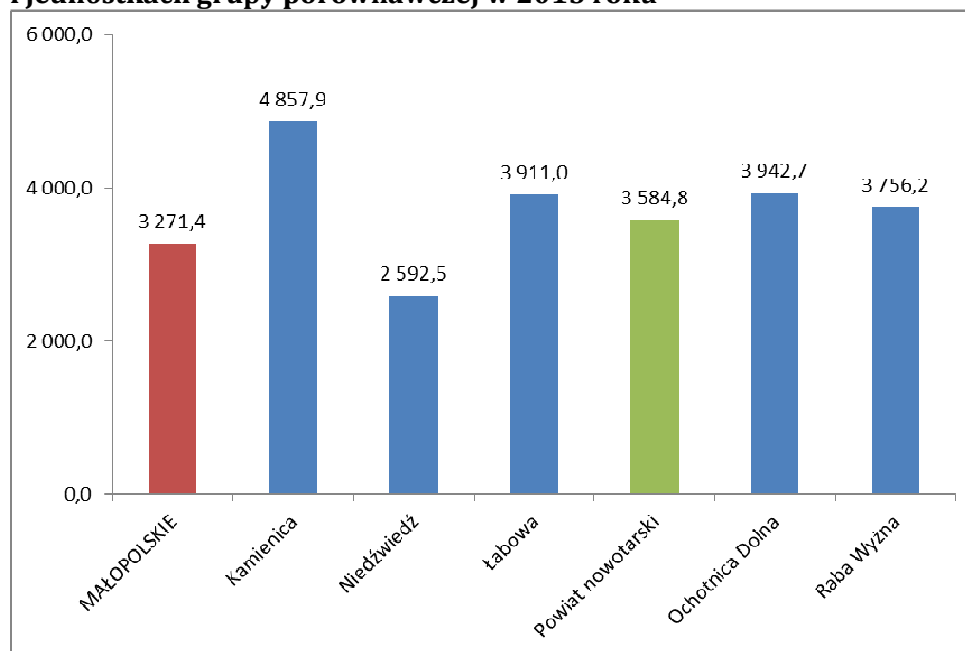
Rysunek 18. Odległość do obiektów kultury w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

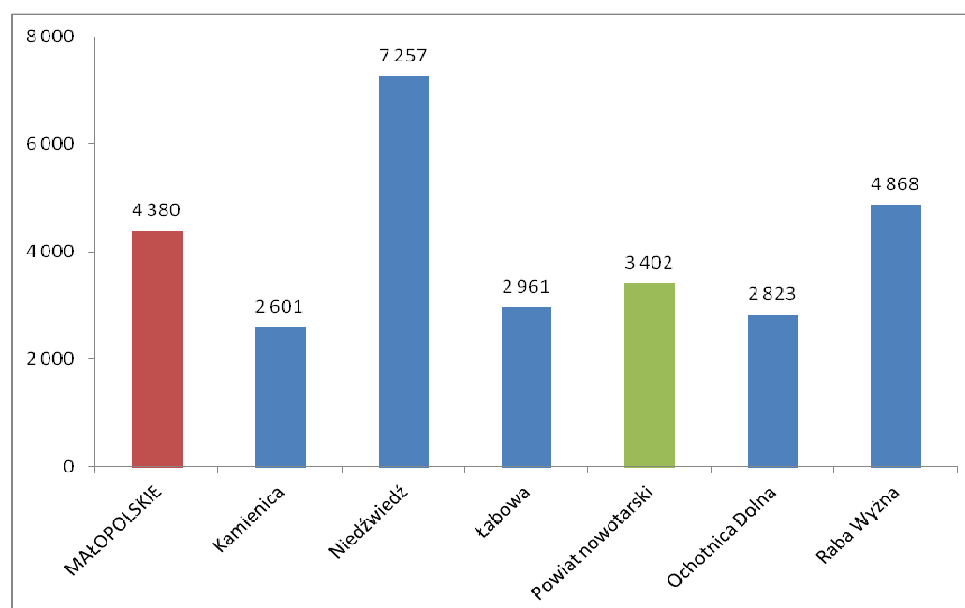
W 2015 roku w gminie Ochotnica Dolna odnotowano jeden z wyższych wskaźników dotyczących księgozbioru bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w jednostkach grupy porównawczej (znalazły się one również na poziomie średniej powiatowej i powyżej średniej wojewódzkiej). Wyższy wskaźnik odnotowano jedynie w Gminie Kamienica. Jednocześnie na 1 placówkę biblioteczną w gminie Ochotnica Dolna w 2015 roku przypadły 2823 osoby, co jest jednym z korzystniejszych wyników w jednostkach grupy porównawczej oraz wynikiem lepszym od średniej powiatowej oraz wojewódzkiej.

Wykres 31. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

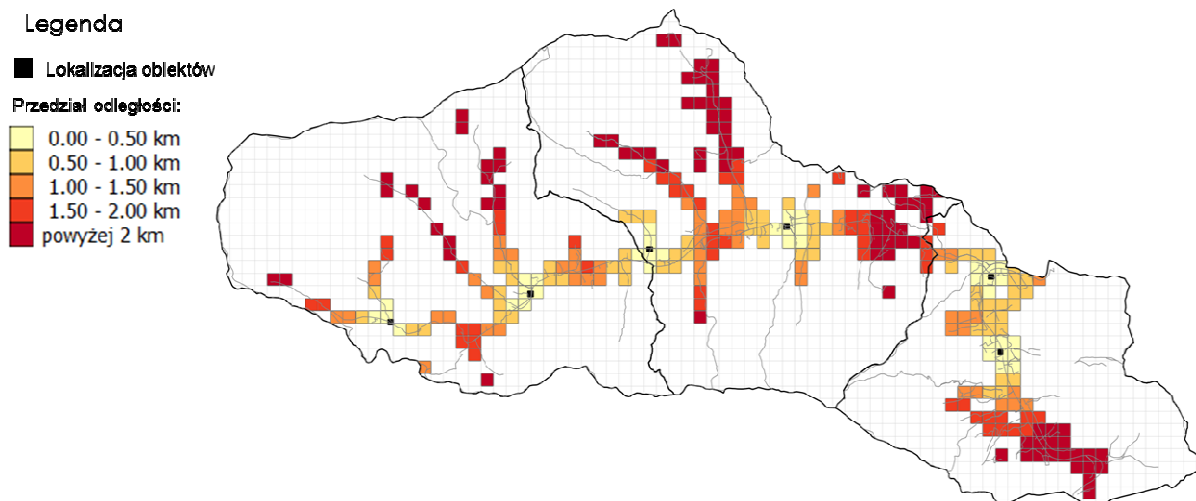
Wykres 32. Ludność przypadająca na 1 placówkę biblioteczną w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dostęp do placówek takich jak biblioteki i świetlice znacząco wpływa na zintegrowanie lokalnej społeczności. Świetlice, szczególnie na obszarach wiejskich, stanowią bowiem najczęstsze miejsce spotkań mieszkańców i często jedyne instytucje zapewniające ofertę kulturalną na terenie gminy. Na terenie Gminy zidentyfikowano trzy biblioteki publicznej (w każdym z sołectw). Dodatkowo w każdej szkole publicznej zlokalizowane są biblioteki i świetlice szkolne.

Rysunek 19. Odległość do świetlic i bibliotek w gminie Ochotnica Dolna

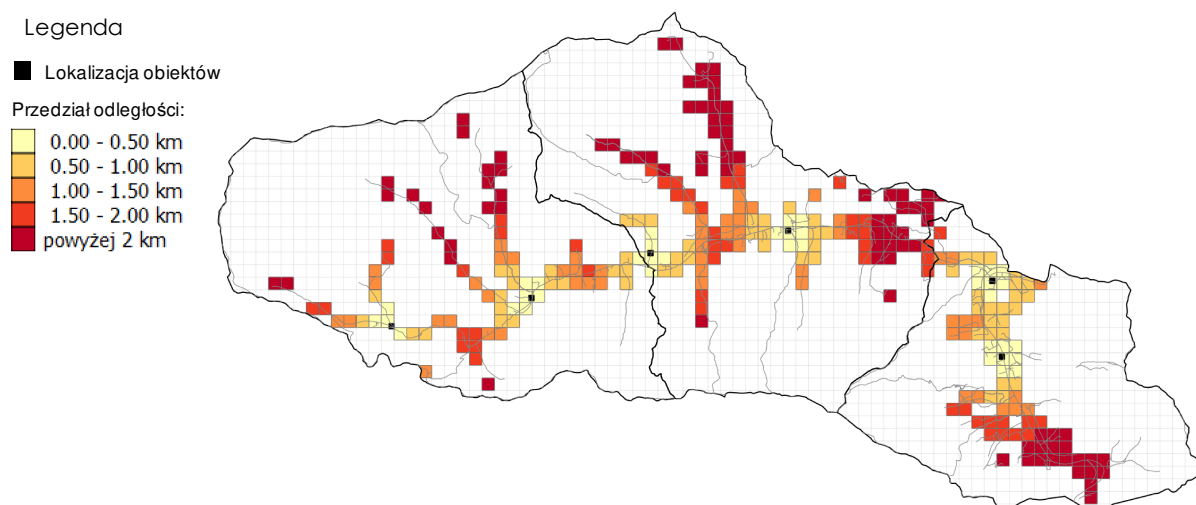

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Ze względu na zbieżność lokalizacji bibliotek i świetlic z lokalizacją szkół, wnioski dotyczące ich dostępności są analogiczne jak w przypadku dostępności szkół podstawowych.

Z 17 obiektów rekreacyjnych i sportowych (szkolnych sal gimnastycznych, boisk sportowych, boisk szkolnych oraz przyszkolnych placów zabaw) w gminie Ochotnica Dolna tylko 2 są położone poza szkołami – Orlik i plac zabaw przy schronisku Ochotnicy Górnej na osiedlu Ustrzyk. W związku z tym wnioski dotyczące ich dostępności są analogiczne jak w przypadku dostępności szkół podstawowych.

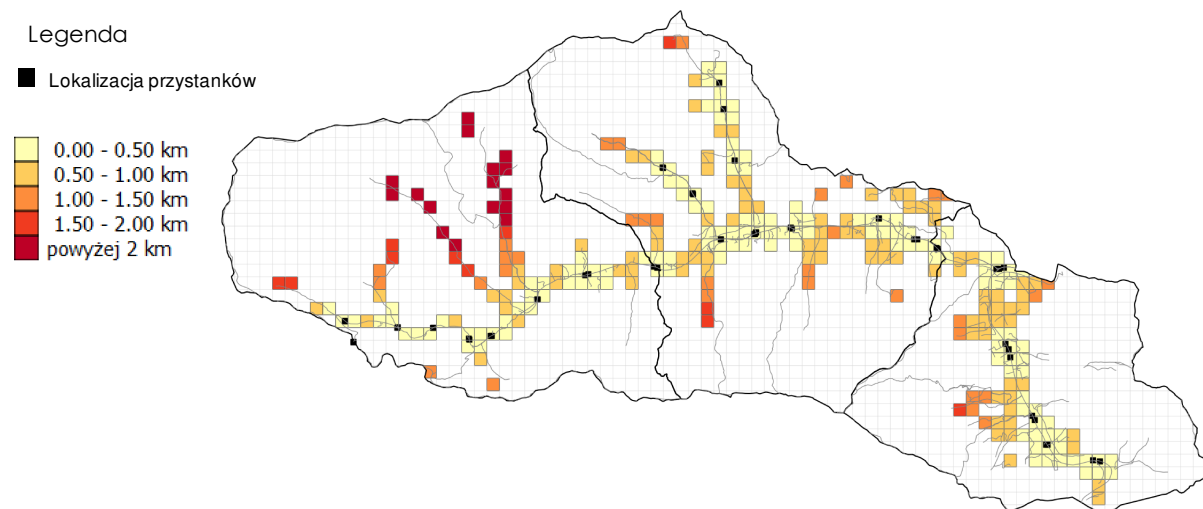
Rysunek 20. Odległość do obiektów sportowych i rekreacyjnych w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Gminę Ochotnica Dolna cechuje stosunkowo wysoki wskaźnik z zakresu obsługi komunikacyjnej - odległość do najbliższego przystanku nie przekracza 500 m dla połowy mieszkańców gminy. Dla 95% mieszkańców odległość ta nie przekracza 2 km. W najtrudniejszej sytuacji znajdują się jedynie mieszkańcy północno-zachodniej części gminy (Górniki, Skalka), których domostwa są oddalone od przystanku nawet o 4,5 km.

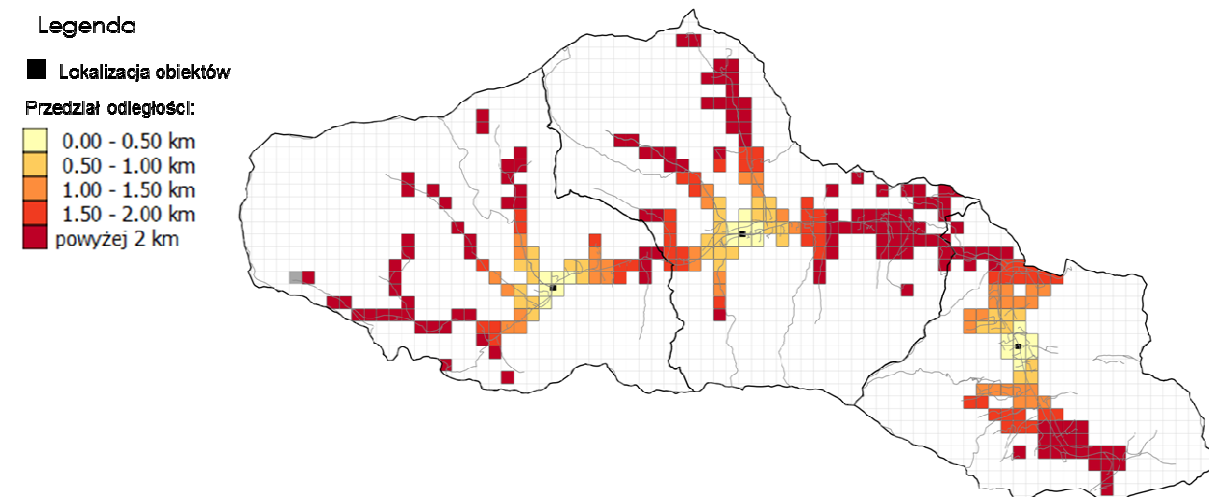
Rysunek 21. Odległość do przystanku w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

Na terenie gminy zidentyfikowano trzy obiekty podstawowej opieki zdrowotnej, które są zlokalizowane w punktach centralnych sołectw, co jednocześnie oznacza utrudniony dostęp do opieki dla mieszkańców obszarów poza centrami.

Rysunek 22. Odległość do obiektów podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	ZIDENTYFIKOWANE POTENCJAŁY
<ul style="list-style-type: none">– Utrudniony dostęp do usług edukacyjnych, obiektów kultury oraz świetlic i bibliotek dla mieszkańców spoza centrów wsi;– Utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej.	<ul style="list-style-type: none">– Zaplecze placówek bibliotecznych (wyrażające się w liczbie ludności przypadających na jeden obiekt);– Warunki naturalne sprzyjające aktywności fizycznej mieszkańców, turystów oraz gości;– Relatywnie wysoka liczba imprez organizowanych przez Gminę;– Wysoka dostępność komunikacyjna;– Rosnący odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

6. STAN I JAKOŚĆ ŚRODOWISKA W GMINIE OCHOTNICA DOLNA

Na terenie gminy Ochotnica Dolna znajdują się obszary stanowiące **rezerваты przyrody**:

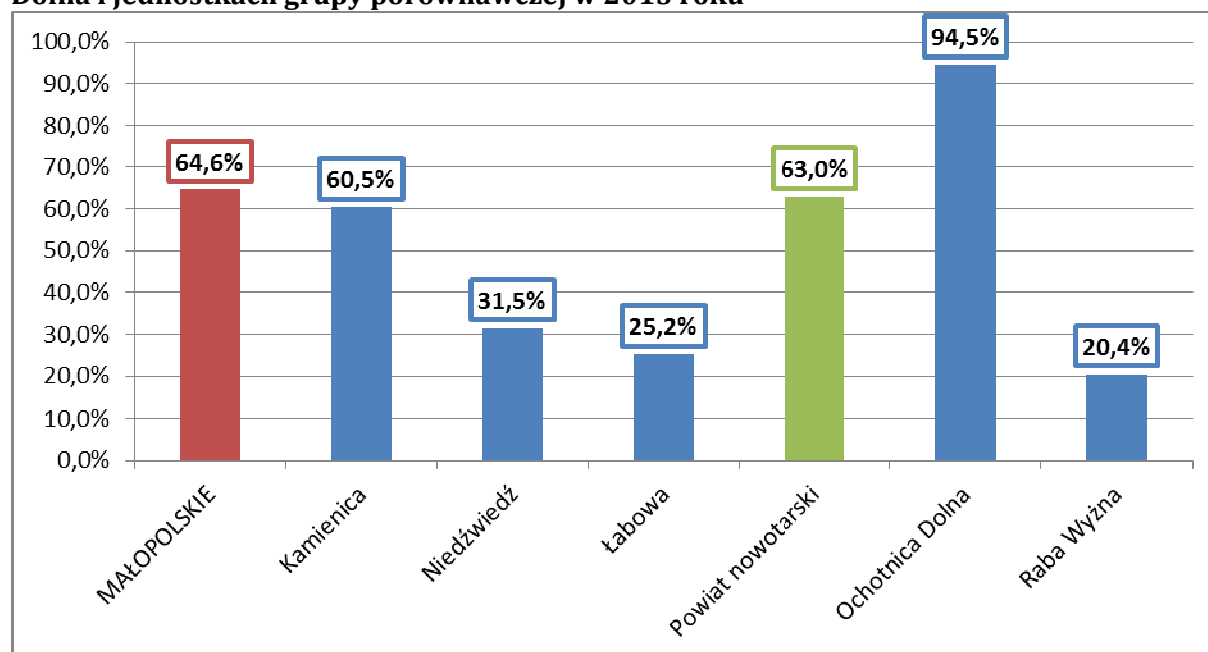
- Kłodne nad Dunajcem (około 89.1 ha) - obejmuje fragment przełomu Dunajca między pasmem Radziejowej, a masywem Lubania. Znajdują się tutaj drzewostany buczyny górskiej, w wieku około 200 lat zarastają koryta rzeki, zwłaszcza wzdłuż jej prawego brzegu. W dolinach bocznych dopływów rozwijają się zbiorowiska zaroślowe i krzewiaste z licznymi gatunkami roślin naczyniowych.
- Pusta Wielka (obszar około 2.6 ha) - to rezerwat leśny na stokach Dzwonkówki w Paśmie Radziejowej, na południowy wschód od Tylmanowej. Stanowi go reliktowy bór sosnowy, rosnący na wysokości ok. 800 m n.p.m., na wzniesieniu o lokalnej nazwie „Pusta Wielka”.
- Ponadto szczytowe partie południowych, gorczańskich zboczy Kiczory i Gorca należą do terenów Gorczańskiego Parku Narodowego.

Przez gminę przebiegają również **szlaki turystyczne**

- Krościenko - Marszałek - Lubań - Przełęcz Knurowska - Kiczora i dalej na Turbacz,
- Kiczora - Gorc - Ochotnica Dolna - Lubań,
- Lubań - Ochotnica Dolna - Młynne i dalej do Kamienicy,
- Ochotnica Górna - Jamne - Przehyba - Przysłop,
- Ochotnica Dolna - Rzeko - Makowica - Pasterski Wierch - Lubań,
- Gorczański Szlak Papieski.

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS, 95,4% ogółu mieszkańców gminy Ochotnica Dolna korzystało w 2015 roku z oczyszczalni ścieków, co było wynikiem znacznie wyższym od średniej powiatowej (63,0%) oraz średniej wojewódzkiej (64,6%). Wskaźnik ten był jednocześnie wyższy od notowanych przez wszystkie analizowane jednostki grupy porównawczej. Odpowiednia infrastruktura może wpływać pozytywnie na stan środowiska naturalnego, co dobrze wpływa na atrakcyjności osadniczą i turystyczną całej gminy.

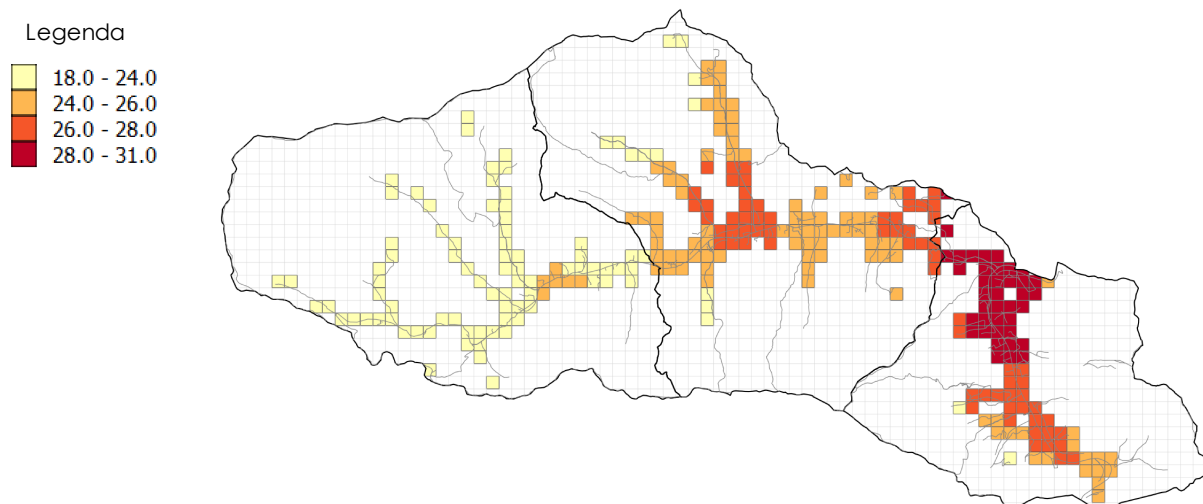
Wykres 33. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Niezwykle istotnym problemem, mającym bezpośrednie przełożenie na jakość życia mieszkańców gminy Ochotnica Dolna jest zanieczyszczenie powietrza. Najwyższy poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 – M1 odnotowano w Tylmanowej.

Rysunek 23. Natężenie pyłu PM10 [$\mu\text{/m}^3$].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	ZIDENTYFIKOWANE POTENCJAŁY
<ul style="list-style-type: none"> – Zanieczyszczenie powietrza w północnej części sołectwa Tylmanowa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Walory przyrodniczo-krajobrazowe jako potencjał dla rozwoju społeczno-gospodarczego oraz oferty czasu wolnego (w tym komercyjnej); – Zlokalizowane na terenie gminy obszary rezerwatów przyrody i liczne biegnące przez teren gminy szlaki turystyczne; – Wysoki odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków.

7. SFERA TECHNICZNA

Istotnym wskaźnikiem technicznym, mającym jednocześnie kluczowe znaczenie dla badania jakości życia mieszkańców mogą być także warunki mieszkaniowe. Mieszkanie jest bowiem najważniejszą częścią majątku gospodarstwa domowego – jego stan i wyposażenie w dużej mierze świadczą o pozycji majątkowej, poziomie osiągniętych dochodów i stanie zamożności.

W okresie objętym analizą odnotowano znaczny spadek tempa rozwoju w zakresie mieszkalnictwa. W 2015 roku w gminie oddano do użytku zaledwie 22 mieszkania, podczas gdy w 2010 liczba ta wynosiła 26, a w 2014 - 46 mieszkań. Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania (93,6 m²) jest wyższy od średnich dla powiatu i województwa. Należy jednak zwrócić uwagę, że to gmina wiejska, gdzie większość zabudowy stanowią domy jednorodzinne co znacząco wpływa na wysokość wskaźnika. Wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca wynosi zaś 23,5 m² co jest wynikiem niższym niż średnie powiatowa i wojewódzka.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Ochotnica Dolna na tle województwa, powiatu nowotarskiego i jednostek grupy porównawczej w 2010 i 2015 roku

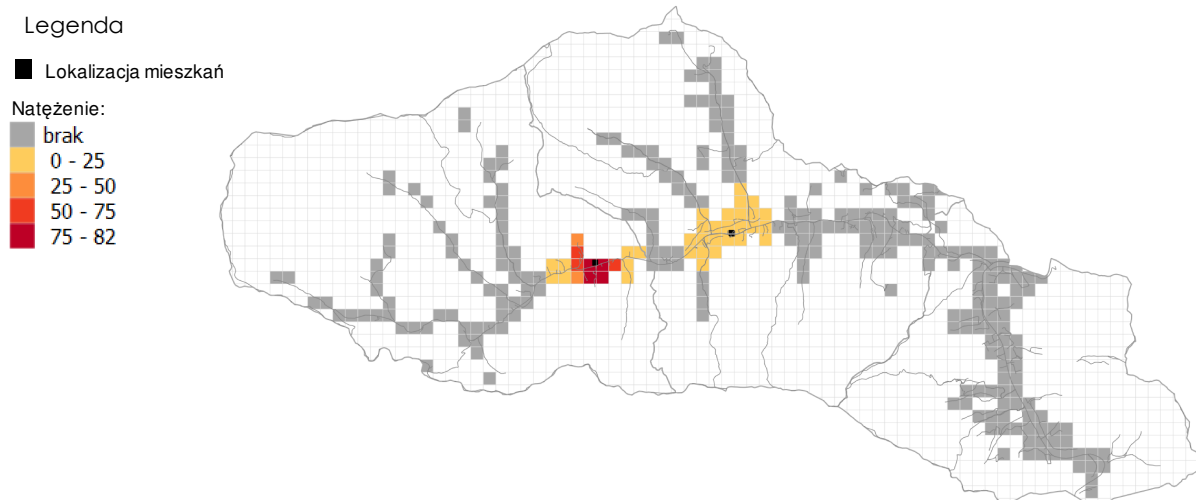
Jednostka terytorialna	Mieszkania oddane do użytku		Przeciętna powierzchnia użytkowa [m ²]	
	ogółem		mieszkania	na mieszkańca
	2010	2015	2015	2015
Województwo Małopolskie	12 264	14 600	78,0	26,5
Powiat nowotarski	475	543	92,1	25,4
Kamienica	15	28	87,2	22,9
Niedźwiedź	5	20	102,8	24,4
Łabowa	7	17	97,4	21,1
Raba Wyżna	42	36	105,2	27,4
Ochotnica Dolna	26	22	93,6	23,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mieszkania komunalne zlokalizowane są w trzech miejscach:

1. Hologówka 180 – 1 mieszkanie,
2. Hologówka 180A – 4 mieszkania,
3. Gronie 62A – 15 mieszkań.

Rysunek 24. Natężenie mieszkańców mieszkań komunalnych w gminie Ochotnica Dolna*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

* Liczba mieszkańców mieszkań komunalnych w promieniu 1 km, ważona odległością obszaru referencyjnego do mieszkania

Wskaźnik zaopatrzenia w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne nie odbiega znacznie od danych dla innych gmin wiejskich grupy porównawczej. Mieszkańcy gminy mają zapewniony dostęp do instalacji kanalizacyjnej, jednak słabą dostępność instalacji gazowej.

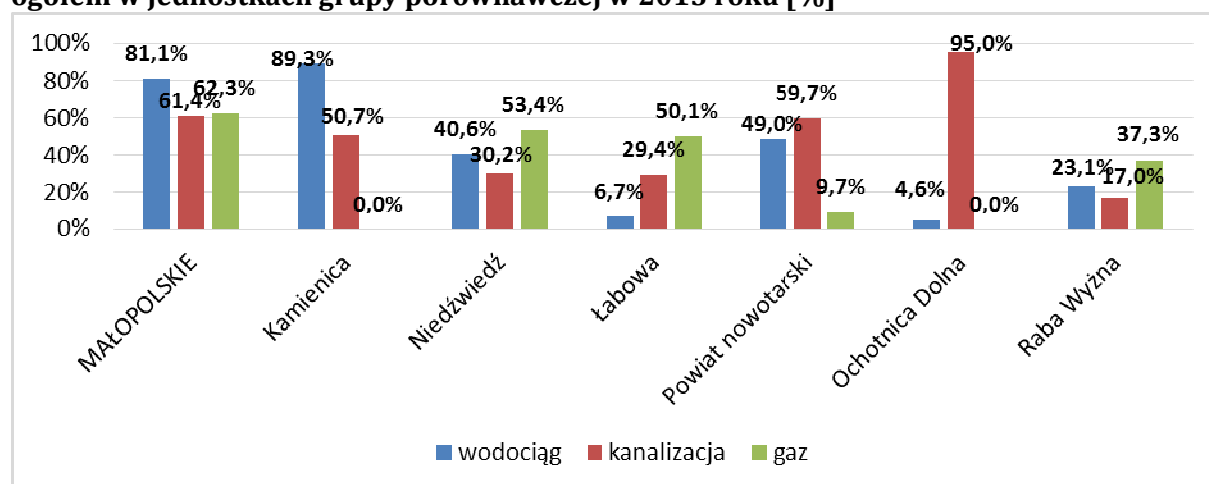
Tabela 6. Zaopatrzenie mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w gminie Ochotnica Dolna oraz jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku

Jednostka terytorialna	Odsetek mieszkań zaopatrzonych w:		
	wodociąg	kanalizacja	gaz sieciowy
Województwo Małopolskie	81,1%	61,4%	62,3%
Powiat nowotarski	49,0%	59,7%	9,7%
Kamienica	89,3%	50,7%	0,0%
Niedźwiedź	40,6%	30,2%	53,4%
Łabowa	6,7%	29,4%	50,1%
Raba Wyżna	23,1%	17,0%	0,0%
Ochotnica Dolna	4,6%	95,0%	37,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poziom rozwoju usług z zakresu infrastruktury komunalnej i technicznej stanowi determinantę atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej gminy, wpływając na warunki życia, pracy i wypoczynku oraz lokowania inwestycji. Wskazuje również na poziom świadomości ekologicznej i zaawansowania ochrony środowiska naturalnego. Stan gospodarki komunalnej zdiagnozowano poprzez zbadanie odsetka mieszkańców, którzy mają zapewniony dostęp do podstawowych sieci komunalnych – wodociągu, kanalizacji i sieci gazowej. Gminę Ochotnica Dolna cechuje jeden z najniższych odsetków ludności korzystającej z instalacji wodociągowej (4,6%) - jest on zdecydowanie niższy zarówno od średniej dla całego województwa małopolskiego (81,1%) jak i powiatu nowotarskiego (49,0%), a także najniższy w gminach grupy porównawczej. Zdecydowanie lepiej gmina wypada pod względem dostępności sieci kanalizacyjnej (95,0%). Poziom zgazyfikowania gminy wynosi 0%.

Wykres 34. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ludności ogółem w jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku [%]

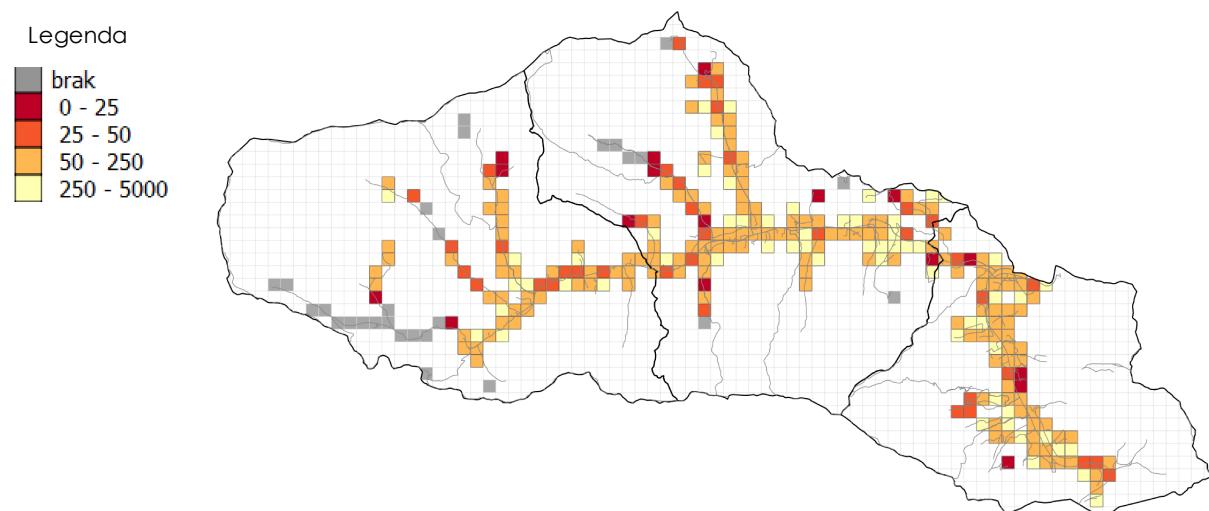

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zastosowanie bioenergii jest rozwiązaniem będącym jednym z najczęściej stosowanych w rozwiązywaniu problemu zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Instalacje solarne zlokalizowane na terenie gminy Ochotnica Dolna najczęściej znajdują zastosowanie w podgrzewaniu wody użytkowej. Poprawne użytkowanie systemu pozwala zaoszczędzić rocznie nawet do 60 % energii jakie zużywa średnio gospodarstwo domowe.

Mapa obrazuje liczbę instalacji solarnych na 1000 mieszkańców w promieniu 1 km, ważoną odległością obszaru referencyjnego od instalacji. Analizy przestrzenne wskaźnika wykazują, że najmniejsza liczba tego typu instalacji znajduje się w okolicy Stalmachów.

Rysunek 25. Natężenie instalacji solarnych na 1000 mieszkańców w gminie Ochotnica Dolna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ochotnica Dolna

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	ZIDENTYFIKOWANE POTENCJAŁY
<ul style="list-style-type: none"> – Braki w zakresie zwodociągowania gminy; – Brak instalacji gazowej; – Spadająca liczba mieszkań oddawanych do użytku w ostatnich latach. 	<ul style="list-style-type: none"> – Bardzo wysoki odsetek mieszkań posiadających przyłącza do instalacji kanalizacyjnej; – Istniejące na terenie gminy instalacje solarne.

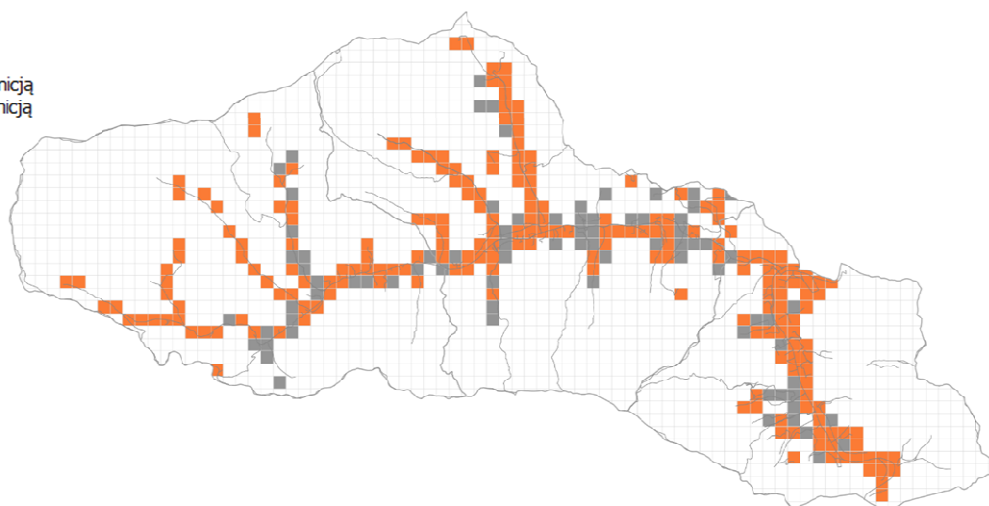
III. WSKAŹNIK SYNTETYCZNY ORAZ ROZKŁAD PRZESTRZENNY ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Przeprowadzone analizy przestrzenne pozwoliły na wyznaczenie obszarów koncentracji problemów na terenie Gminy Ochoćnica Dolna. Jako obszary zdegradowane przyjęto część obszarów spełniających ustawowe kryterium koncentracji zjawisk społecznych (min. 2) i jednego z pozostałych grup wymienionych w zapisach ustawy.

Rysunek 26. Tereny spełniające ustawowe kryterium obszaru zdegradowanego w granicach Gminy Ochoćnica Dolna

Legenda

- brak zgodności z definicją
- obszar zgodny z definicją

Źródło: opracowanie własne

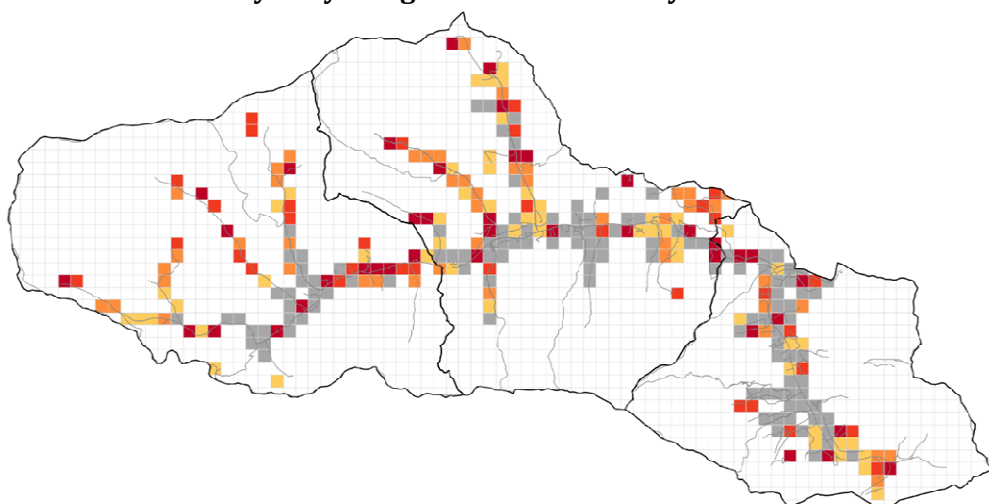
Większość zamieszkałych obszarów Gminy spełnia kryterium obszaru zdegradowanego w rozumieniu definicji określonej w Ustawie o Rewitalizacji.

W kolejnym kroku przeanalizowano wartość wskaźnika syntetycznego, odzwierciedlającego koncentrację różnych problemów na terenie gminy.

Rysunek 27. Wielkość wskaźnika syntetycznego w obszarze Gminy Ochoćnica Dolna

Legenda

- 0% - 30%
- 30% - 35%
- 35% - 40%
- 40% - 45%
- 45% - 70%

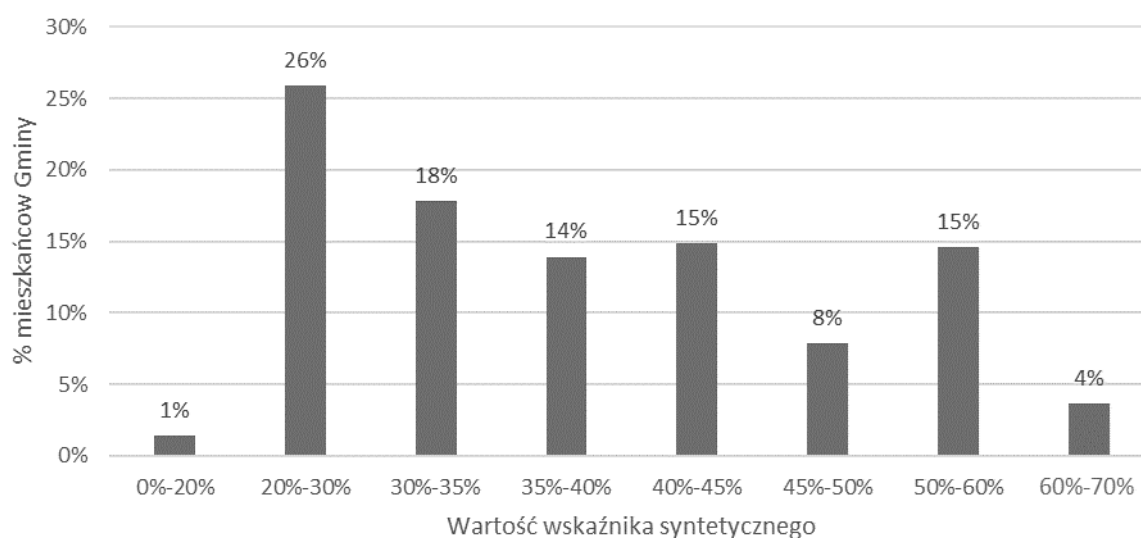

Źródło: opracowanie własne

30% mieszkańców Gminy mieszka na obszarach referencyjnych, na których wartość wskaźnika przekracza poziomo 45%, natomiast połowa mieszkańców mieszka na obszarach o wartości

wskaźnika ponad 35%. Tylko 1% mieszkańców mieszka natomiast na obszarach, gdzie wartość wskaźnika jest niska nie przekracza 20%.

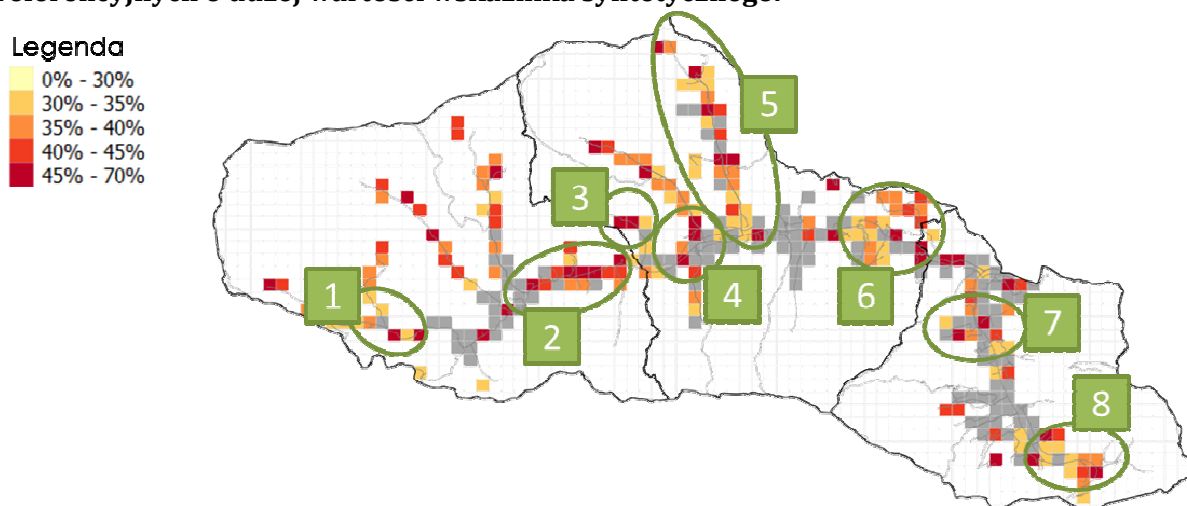
Rysunek 28. Rozkład wartości wskaźnika syntetycznego

Źródło: opracowanie własne

Analiza rozkładu przestrzennego wskaźnika syntetycznego pozwala wstępnie zidentyfikować części Gminy, na których występuje koncentracja obszarów referencyjnych o dużej wartości wskaźnika.

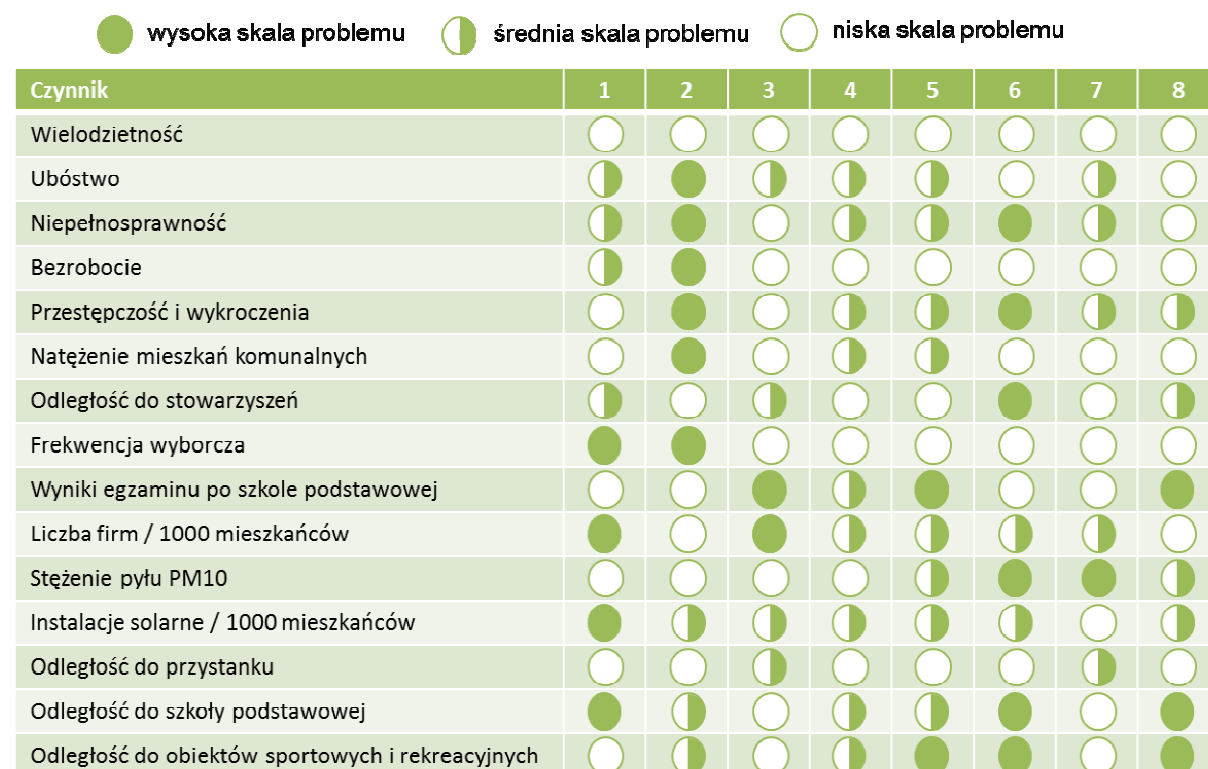
Rysunek 29. Wybrane części Gminy, na których występuje koncentracja obszarów referencyjnych o dużej wartości wskaźnika syntetycznego.

Źródło: opracowanie własne

Dla każdego ze wskazanych obszarów dokonano analizy przyczyn występowania wysokiej wartości wskaźnika syntetycznego.

Rysunek 30. Wskaźniki cząstkowe generujące wysokie wartości wskaźnika syntetycznego na wybranych obszarach

Źródło: opracowanie własne

Na każdym ze zidentyfikowanych obszarów występuje koncentracja problemów społecznych oraz przynajmniej jednego problemu innej kategorii.

IV. GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Dla wyznaczenia obszarów zdegradowanych w opracowaniu wykorzystano wyniki opracowanej analizy wskaźnikowej.

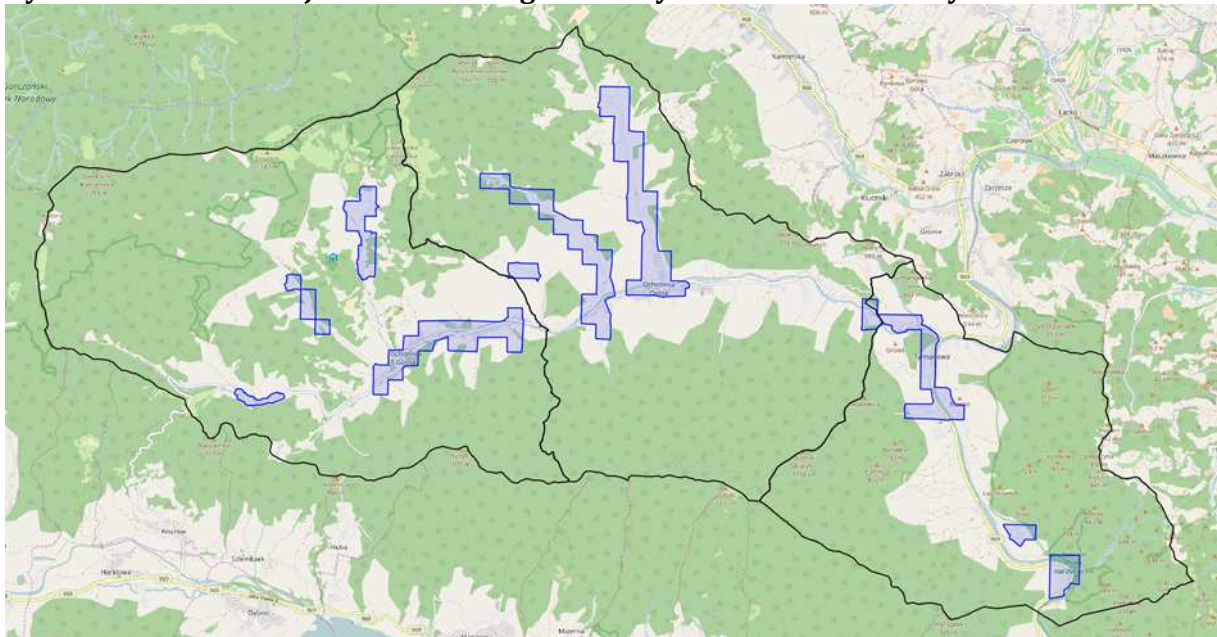
Przyjęto, iż obszary zdegradowane stanowią wybrane obszary, na których wartość wskaźnika syntetycznego przekracza 35% (medianę dla całego obszaru zamieszkałego).

Przyjęto jako podstawę wyznaczenia granic podobszarów zdegradowanych granice modułów przestrzennych analizy. Linie granicy skorygowano w następujących przypadkach:

- bliskość elementu fizjografii urbanistycznej jak ulice, cieki wodne z otulinami, linie kolejowe, granice funkcjonalne itp. -przez wyrównanie granic podobszaru do ich przebiegu;
- wklęsłość obszaru wynikająca z przerw w zabudowie i widocznej kontynuacji przestrzennej funkcji;
- występowania pojedynczych modułów analizy bez zabudowy we wnętrzu obszaru;
- możliwości identyfikacji pojedynczych zabudowań z obszarem zdegradowanym i czynnikami degradacji;
- występowania obszarów o relatywnie niewielkiej powierzchni terenów zabudowy, słabej koncentracji zabudowy oraz niewielkiej liczbie mieszkańców.

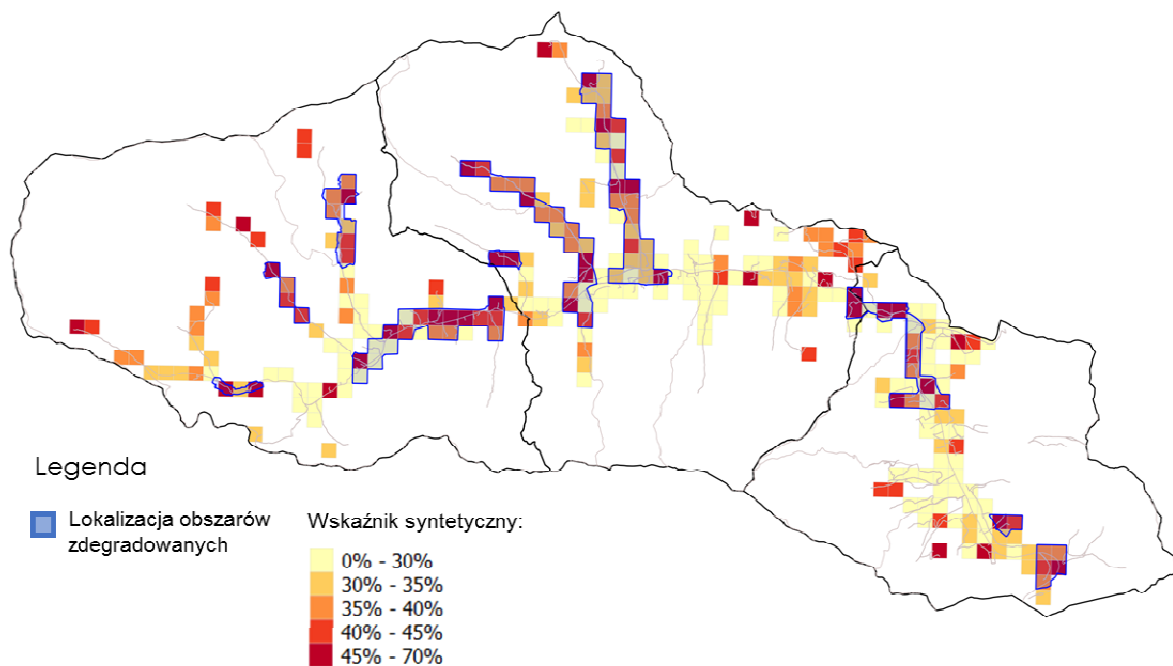
Na poniższych mapach sytuacyjnych przedstawiono lokalizację obszarów zdegradowanych na tle struktury zabudowy oraz na tle wartości wskaźnika syntetycznego.

Rysunek 31. Lokalizacja obszarów zdegradowanych na obszarze Gminy

Źródło: opracowanie własne

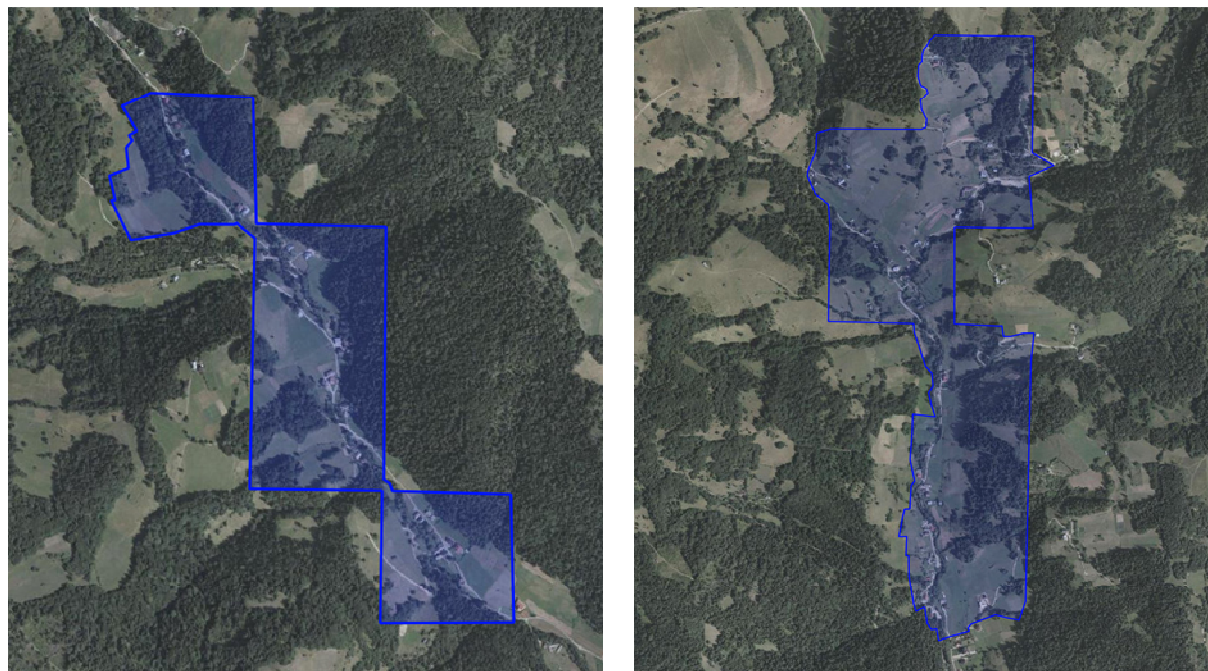
Rysunek 32. Lokalizacja obszarów zdegradowanych na tle wskaźnika syntetycznego

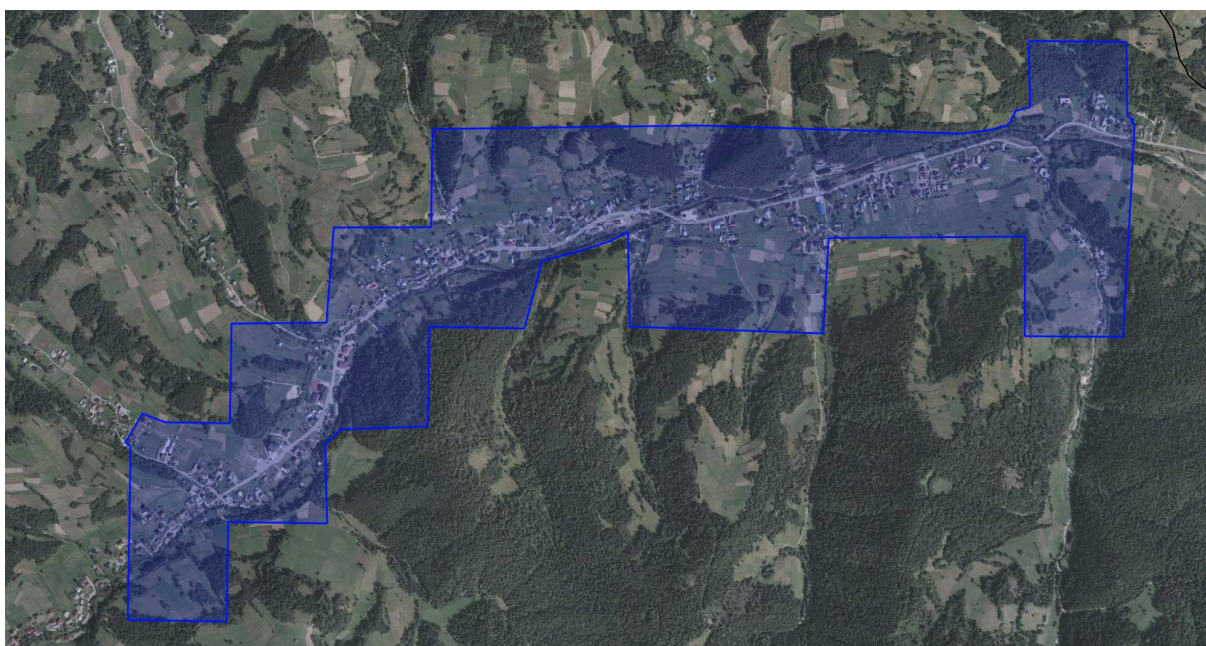
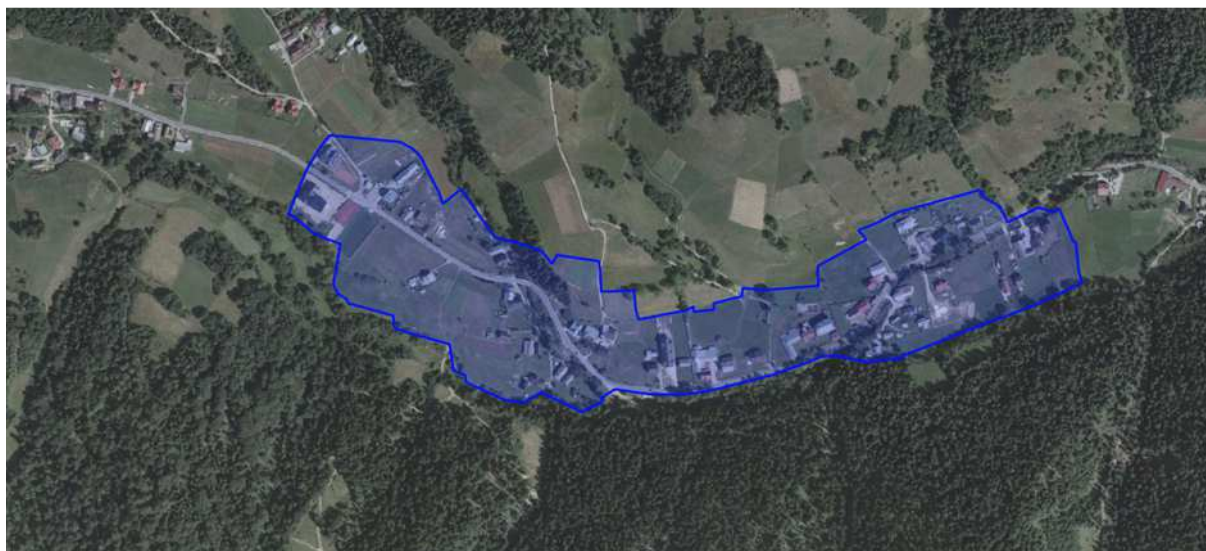

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowe granice obszarów zdegradowanych przedstawiono poniżej:

Rysunek 33. Szczegółowa lokalizacja obszarów zdegradowanych w Ochońnicy Górnej

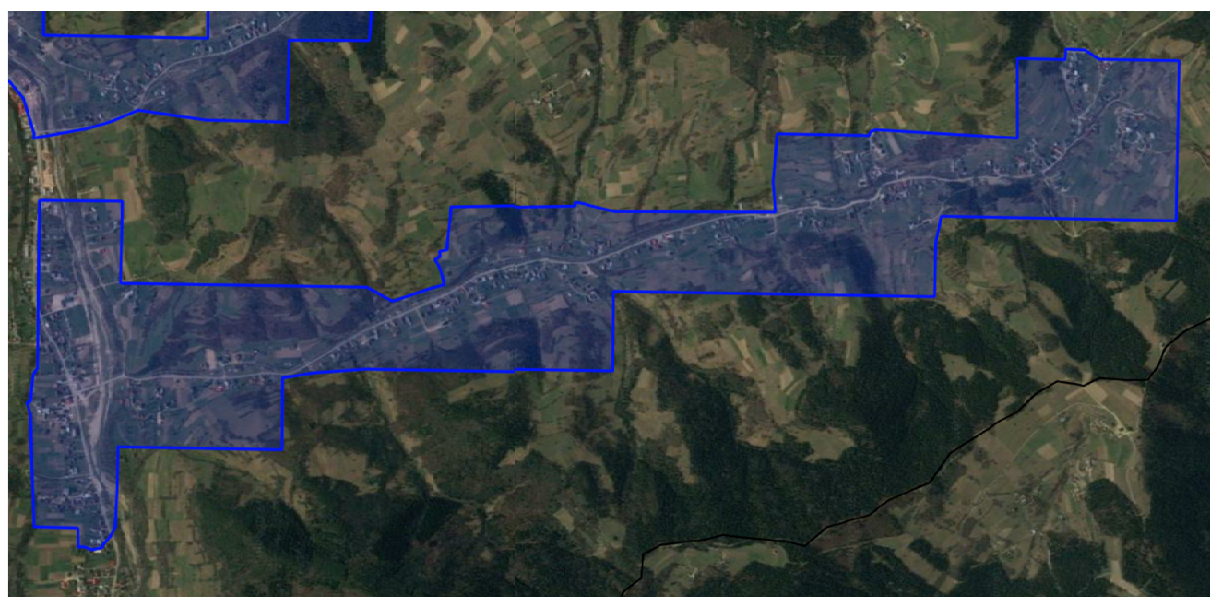
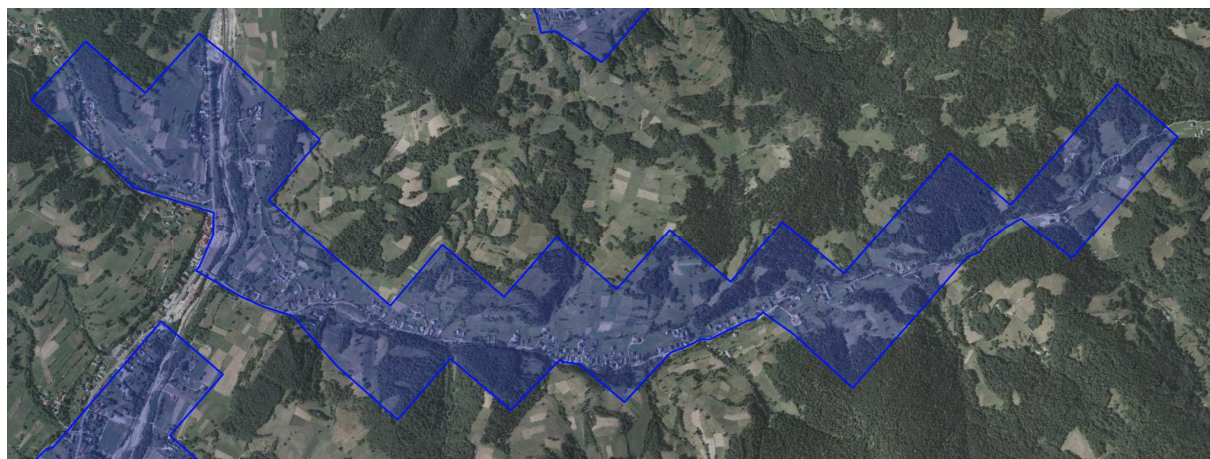

Źródło: opracowanie własne

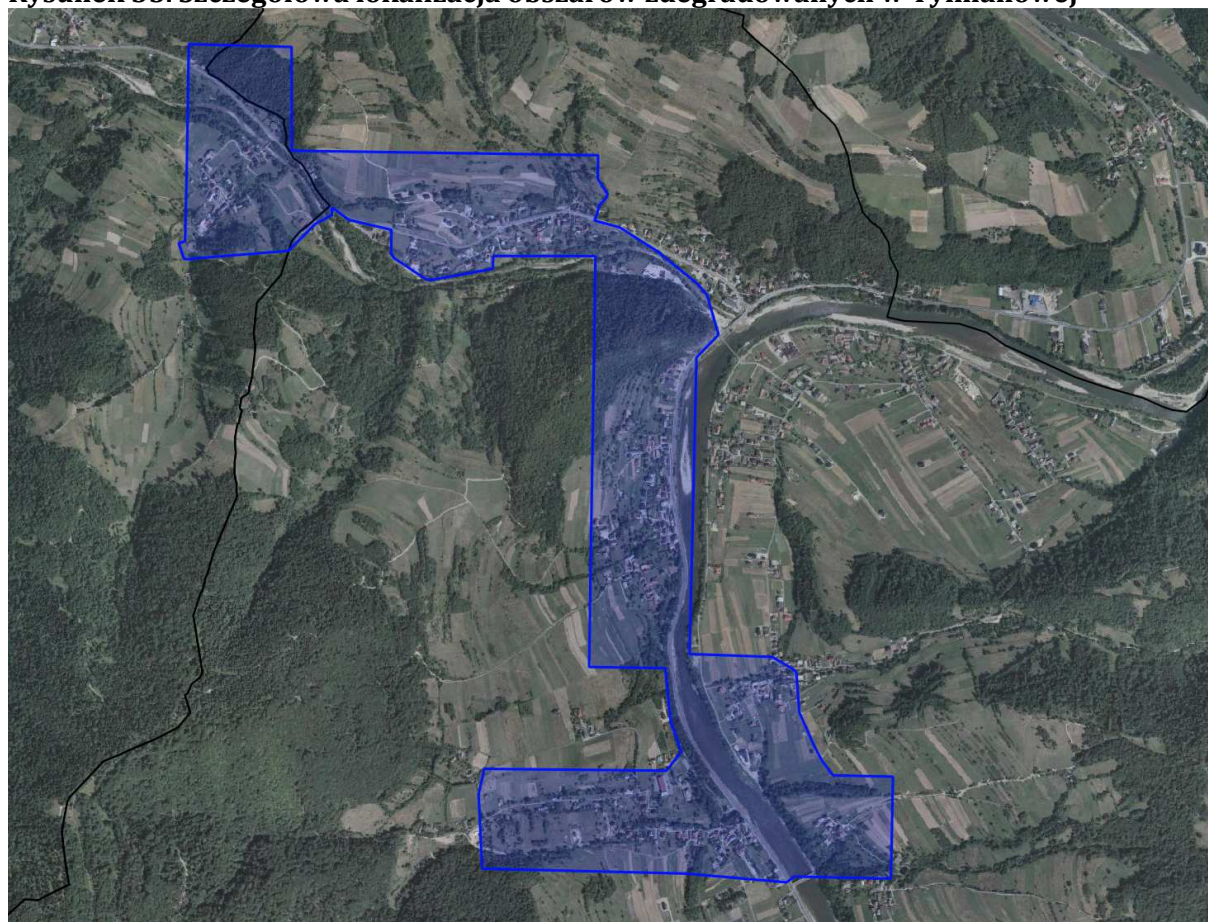
Rysunek 34. Szczegółowa lokalizacja obszarów zdegradowanych w Ochotnicy Dolnej

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 35. Szczegółowa lokalizacja obszarów zdegradowanych w Tylmanowej

Źródło: opracowanie własne

V. GRANICE OBSZARU REWITALIZACJI

Dla wyznaczenia obszarów rewitalizacji wykorzystano wyniki opracowanej analizy wskaźnikowej.

Dane, które posłużyły do wyznaczenia obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, zebrane były w ramach działań opisanych zarówno w diagnozie przestrzennej, jak i w ramach wyznaczania obszaru zdegradowanego.

Do wyznaczenia obszarów rewitalizacji wybrano wstępnie moduły przestrzenne o najwyższej koncentracji zjawisk kryzysowych – wartość wskaźnika syntetycznego przekracza 45% (wartość dla obszarów o największej wartości wskaźnika, na których mieszka niecałe 30% mieszkańców).

Mając na uwadze definicję obszarów rewitalizacji, obszary o najwyższej wartości wskaźnika syntetycznego zostały zweryfikowane z interesariuszami pod kątem istotności dla rozwoju lokalnego oraz planowania działań rewitalizacyjnych. Obszary zostały wyłączone i zastępowane innymi, o ile:

- spełniały one kryteria „obszaru zdegradowanego”;
- miały one istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego;
- przewidziano na nich działania rewitalizacyjne;
- ich włączenie nie spowoduje przekroczenia progu 30% mieszkańców gminy i 20% powierzchni gminy w obszarze rewitalizacji.

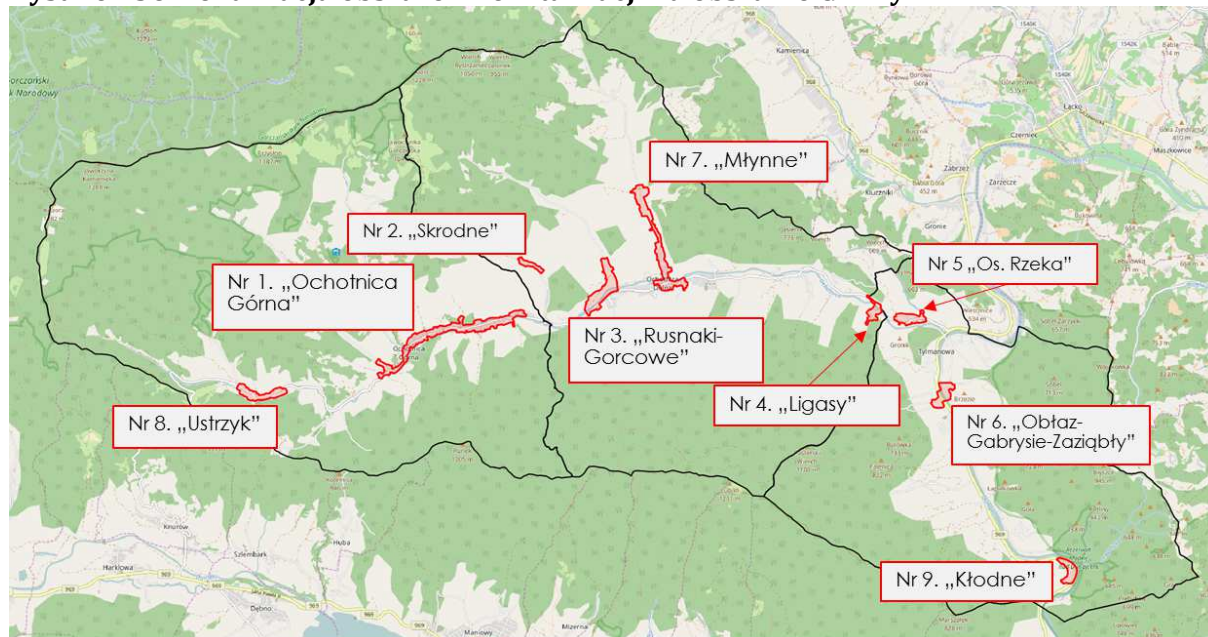
Linie granicy podobszarów skorygowano w następujących przypadkach:

- bliskość elementu fizjografii urbanistycznej jak ulice, ciek wodne z otulinami, granice funkcjonalne itp. - przez wyrównanie granic podobszaru do ich przebiegu;
- wklęsłość obszaru wynikająca z przerw w zabudowie i widocznej kontynuacji przestrzennej funkcji;
- występowania pojedynczych modułów analizy bez zabudowy we wnętrzu obszaru;
- możliwości identyfikacji pojedynczych zabudowań z obszarem zdegradowanym i czynnikami degradacji.

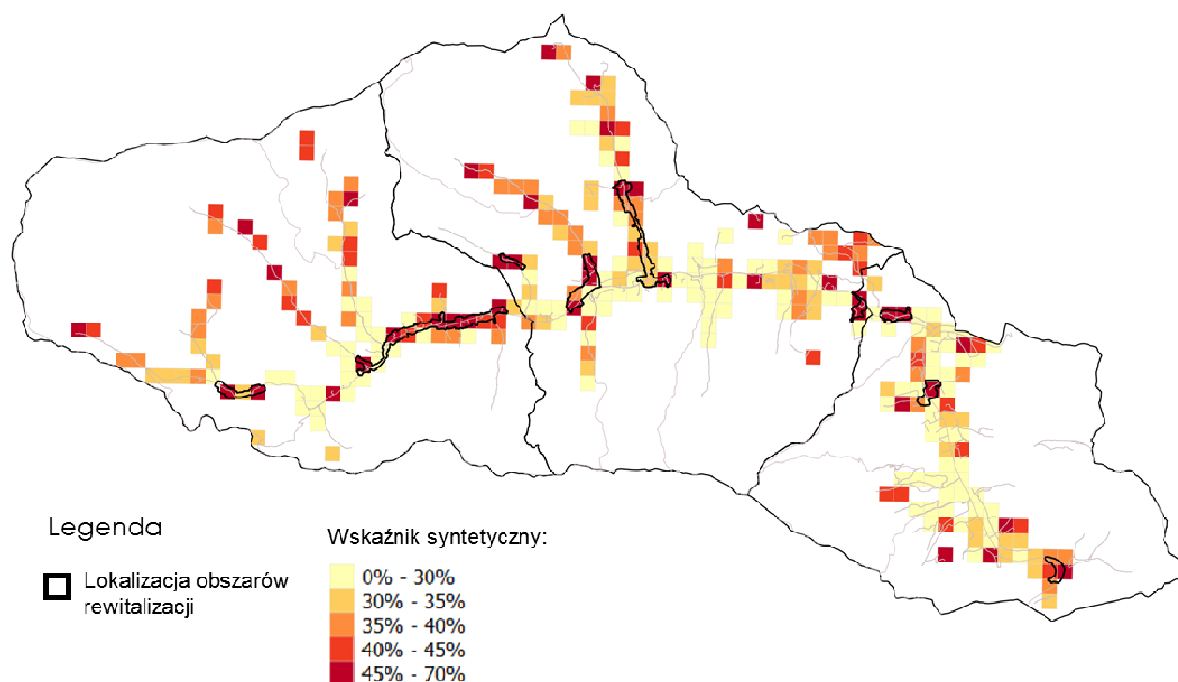
Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Ochotnica Dolna przedstawiony został na rysunku poniżej.

Obszar rewitalizacji został podzielony na 9 podobszarów:

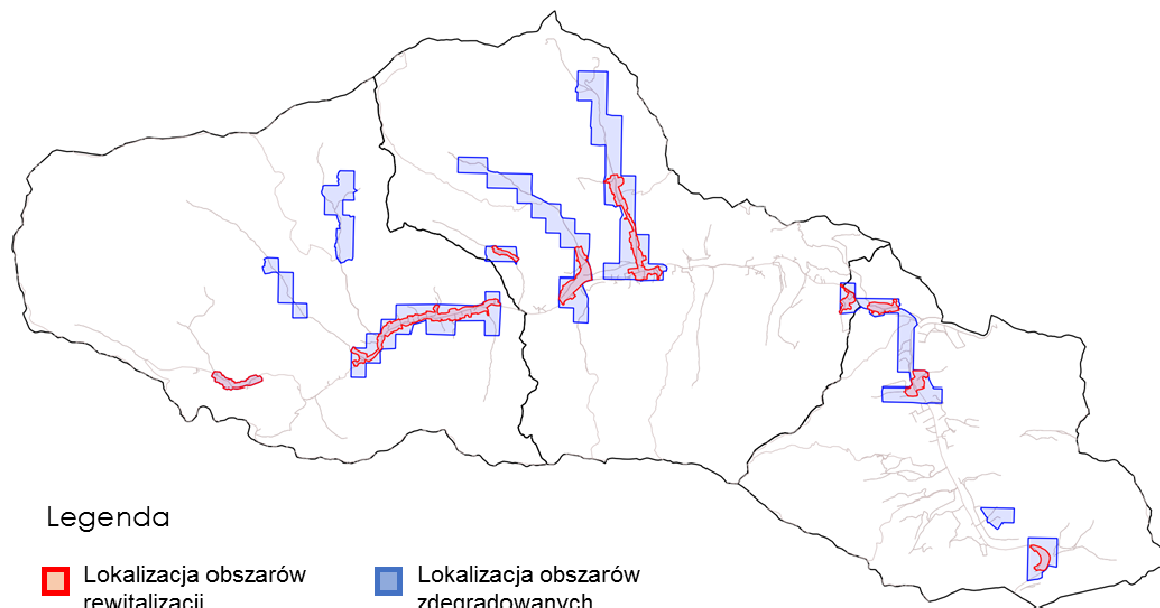
- Nr 1. „Ochotnica Górna”
- Nr 2. „Skrodne”
- Nr 3. „Rusnaki-Gorcowe”
- Nr 4. „Ligasy”
- Nr 5. „Os. Rzeka”
- Nr 6. „Obłaz-Gabrysie-Zaziąbły”
- Nr 7. „Młynne”
- Nr 8. „Ustrzyk”
- Nr 9. „Kłodne”

Rysunek 36. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na obszarze Gminy

Źródło: opracowanie własne

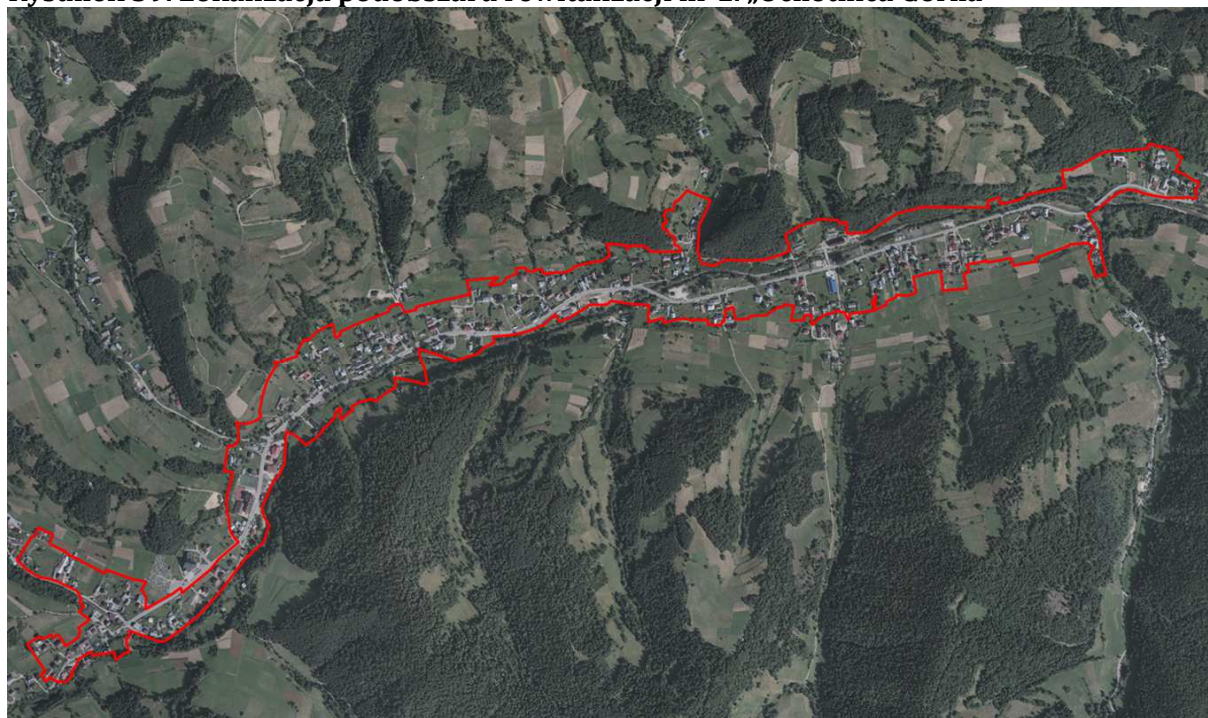
Rysunek 37. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na tle wskaźnika syntetycznego

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 38. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na tle obszarów zdegradowanych

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowe granice obszarów zdegradowanych przedstawiono poniżej:

Rysunek 39. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 1. „Ochotnica Górna”

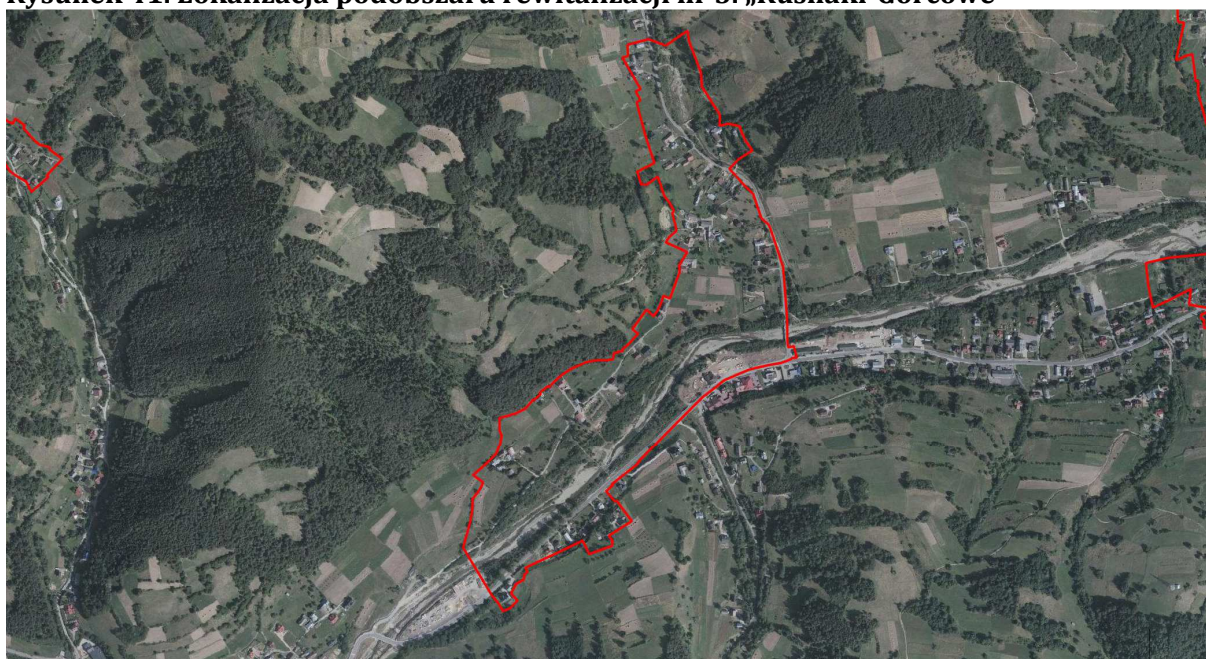
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 40. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 2 „Skrodne”

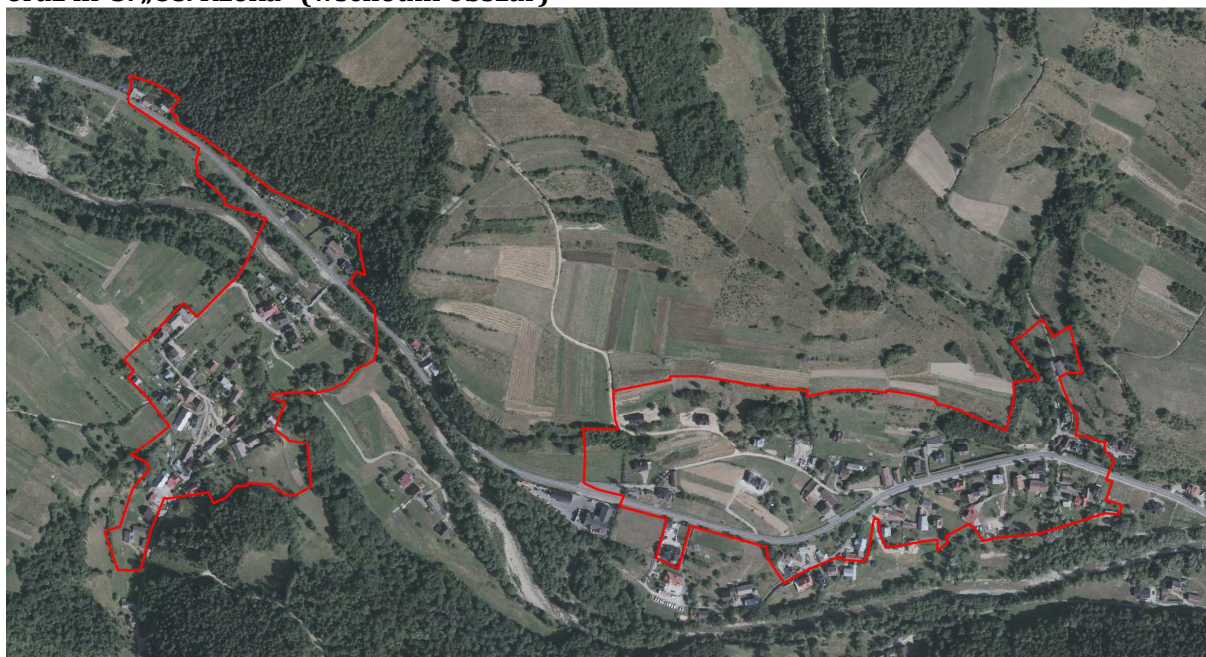
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 41. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 3 „Rusnaki-Gorcowe”

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 42. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 4. „Ligasy” (zachodni obszar) oraz nr 5. „Os. Rzeka” (wschodni obszar)

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 43. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 6. „Obłaz-Gabrysie-Zaziąbły”

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 44. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 7. „Młynne”

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 45. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 8. „Ustrzyk”

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 46. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 9. „Kłodne”

Źródło: opracowanie własne

Wielkość obszaru rewitalizacji zweryfikowano dla określenia zgodności z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. oraz dokumentem Wytycznymi Ministra Rozwoju „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) z dnia 2 sierpnia 2016 r. Ministra Rozwoju.

Łącznie w obszarze rewitalizacji mieszka 2 474 mieszkańców (29,21% wszystkich mieszkańców Gminy Ochotnica Dolna). Obszary te zajmują powierzchnię 182,1 ha (1,29% całej powierzchni gminy).

Tabela 7. Podstawowe wskaźniki dotyczące obszaru rewitalizacji

	Powierzchnia	Udział w powierzchni Gminy	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców Gminy
Gmina Ochotnica Dolna	14 120 ha	100%	8 470	100%
obszar rewitalizacji	182,1 ha	1,29%	2 474	29,21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analiz i danych BDL GUS za 2015 rok

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

RYSUNKI

Rysunek 1. Warunki zapewnienia tajemnicy statystycznej na obszarach referencyjnych.....	8
Rysunek 2. Przykładowe wyznaczenie wartości wskaźnika cząstkowego	9
Rysunek 3. Gmina Ochotnica Dolna oraz jej położenie w powiecie nowotarskim	11
Rysunek 4. Liczba mieszkańców na obszarach referencyjnych w gminie Ochotnica Dolna	13
Rysunek 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w gminie Ochotnica Dolna	21
Rysunek 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie Ochotnica Dolna	21
Rysunek 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Ochotnica Dolna.....	22
Rysunek 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	22
Rysunek 9. Wyniki egzaminu po publicznych szkołach podstawowych w gminie Ochotnica Dolna	29
Rysunek 10. Przykładowy wykres EWD	31
Rysunek 11. Wyniki egzaminu gimnazjalnego i EWD w gimnazjach w Gminie Ochotnica Dolna w latach 2014-2016 - WYNIKI Z CZĘŚCI HUMANISTYCZNEJ.....	31
Rysunek 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego i EWD w gimnazjach w Gminie Ochotnica Dolna w latach 2014-2016 - WYNIKI Z CZĘŚCI MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZEJ	32
Rysunek 13. Odległość od stowarzyszeń w gminie Ochotnica Dolna.....	33
Rysunek 14. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 r. w gminie Ochotnica Dolna.....	35
Rysunek 15. Natężenie przestępstw i wykroczeń (średnia/rok) w gminie Ochotnica Dolna	36
Rysunek 16. Liczba firm w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Ochotnica Dolna	40
Rysunek 17. Odległość do szkoły podstawowej w gminie Ochotnica Dolna	42
Rysunek 18. Odległość do obiektów kultury w gminie Ochotnica Dolna.....	43
Rysunek 19. Odległość do świetlic i bibliotek w gminie Ochotnica Dolna	45
Rysunek 20. Odległość do obiektów sportowych i rekreacyjnych w gminie Ochotnica Dolna	45
Rysunek 21. Odległość do przystanku w gminie Ochotnica Dolna.....	46
Rysunek 22. Odległość do obiektów podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Ochotnica Dolna	46
Rysunek 23. Natężenie pyłu PM10 [μm^3].....	49
Rysunek 24. Natężenie mieszkańców mieszkań komunalnych w gminie Ochotnica Dolna*	51
Rysunek 25. Natężenie instalacji solarnych na 1000 mieszkańców w gminie Ochotnica Dolna ..	52
Rysunek 26. Tereny spełniające ustawowe kryterium obszaru zdegradowanego w granicach Gminy Ochotnica Dolna	53
Rysunek 27. Wielkość wskaźnika syntetycznego w obszarze Gminy Ochotnica Dolna.....	53
Rysunek 28. Rozkład wartości wskaźnika syntetycznego.....	54
Rysunek 29. Wybrane części Gminy, na których występuje koncentracja obszarów referencyjnych o dużej wartości wskaźnika syntetycznego.....	54
Rysunek 30. Wskaźniki cząstkowe generujące wysokie wartości wskaźnika syntetycznego na wybranych obszarach.....	55
Rysunek 31. Lokalizacja obszarów zdegradowanych na obszarze Gminy.....	56
Rysunek 32. Lokalizacja obszarów zdegradowanych na tle wskaźnika syntetycznego	57

Rysunek 33. Szczegółowa lokalizacja obszarów zdegradowanych w Ochotnicy Górnej	57
Rysunek 34. Szczegółowa lokalizacja obszarów zdegradowanych w Ochotnicy Dolnej	58
Rysunek 35. Szczegółowa lokalizacja obszarów zdegradowanych w Tylmanowej	60
Rysunek 36. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na obszarze Gminy	62
Rysunek 37. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na tle wskaźnika syntetycznego	62
Rysunek 38. Lokalizacja obszarów rewitalizacji na tle obszarów zdegradowanych	63
Rysunek 39. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 1. „Ochotnica Górna”	63
Rysunek 40. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 2 „Skrodne”	64
Rysunek 41. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 3. „Rusnaki-Gorcowe”	64
Rysunek 42. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 4. „Ligasy” (zachodni obszar) oraz nr 5. „Os. Rzeka” (wschodni obszar)	65
Rysunek 43. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 6. „Obłaz-Gabrysie-Zaziąbły”	65
Rysunek 44. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 7. „Młynne”	66
Rysunek 45. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 8. „Ustrzyk”	66
Rysunek 46. Lokalizacja podobszaru rewitalizacji nr 9. „Kłodne”	67

WYKRESY

Wykres 1. Zmiana liczby ludności w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010-2015	13
Wykres 2. Wskaźniki demograficzne dla gminy Ochotnica Dolna i jednostek grupy porównawczej w 2015 r. (dane w ‰)	14
Wykres 3. Średni przyrost naturalny i saldo migracji (2010-2014) w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej (dane w ‰)	15
Wykres 4. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010 i 2015	15
Wykres 5. Zmiana liczby ludności wg ekonomicznych grup wieku w stosunku do roku bazowego (2010) w województwie małopolskim, powiecie nowotarskim i gminie Ochotnica Dolna	16
Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w latach 2010-2015	17
Wykres 7. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2010 i 2015 r. w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej	18
Wykres 8. Najczęstsze powody udzielania pomocy społecznej w gminie Ochotnica Dolna w 2015 roku	18
Wykres 9. Wydatki na pomoc społeczną z budżetu gminy Ochotnica Dolna (w mln zł) w latach 2010-2015 oraz ich udział w wydatkach budżetu gminy ogółem	20
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2010 i 2015 roku oraz dynamika zmian	23
Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku	24
Wykres 12. Udział osób bezrobotnych wg płci w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.	24
Wykres 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna ze względu na wiek w 2015 r. oraz dynamika zmian	25
Wykres 14. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna ze względu na wykształcenie w 2015 r. oraz dynamika zmian	26

Wykres 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ochotnica Dolna ze względu na czas pozostawania bez pracy w 2015 r. oraz dynamika zmian	26
Wykres 16. Liczba uczniów w szkołach podstawowych (z lewej) i gimnazjalnych (z prawej) w gminie Ochotnica Dolna i powiecie nowotarskim w latach 2010-2015.....	27
Wykres 17. Stosunek liczby dzieci w wieku 7-12 lat do liczby uczniów szkół podstawowych w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010-2015	28
Wykres 18. Stosunek liczby dzieci w wieku 13-15 lat do liczby uczniów gimnazjów w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010-2015	28
Wykres 19. Wyniki egzaminu po szkole podstawowej w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2016 roku (dane w %).....	29
Wykres 20. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2016 roku	30
Wykres 21. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców gminy Ochotnica Dolna oraz jednostek grupy porównawczej w latach 2010-2015	33
Wykres 22. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w latach 2015 (lewa strona) i parlamentarnych (prawa strona) w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015	34
Wykres 23. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w roku 2014.....	35
Wykres 24. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w latach 2010-2015 w gminie Ochotnica Dolna	38
Wykres 25. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.	38
Wykres 26. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminach grupy porównawczej w latach 2010-2015	39
Wykres 27. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w gminie Ochotnica Dolna w 2015 roku	39
Wykres 28. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku (dane w %)	41
Wykres 29. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 instytucję kultury w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.	42
Wykres 30. Liczba imprez oraz liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców w gminie Ochotnica i jednostkach grupy porównawczej w 2015 r.	43
Wykres 31. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku	44
Wykres 32. Ludność przypadająca na 1 placówkę biblioteczną w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku.....	44
Wykres 33. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków w gminie Ochotnica Dolna i jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku.....	48
Wykres 34. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ludności ogółem w jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku [%].....	52

TABELE

Tabela 1. Zestawienie podstawowych danych dla jednostek grupy porównawczej – stan na 31.12.2015 r.	4
Tabela 2. Analizowane wskaźniki cząstkowe	7
Tabela 3. Liczba osób, objętych pomocą społeczną w gminie Ochotnica Dolna w latach 2010 i 2015 (jedna osoba mogła korzystać z pomocy z kilku powodów)	19
Tabela 4. Udział liczby osób, objętych wsparciem z poszczególnych powodów, w ogóle beneficjentów pomocy społecznej w powiecie nowotarskim i gminie Ochotnica Dolna w 2010 i 2015 roku (jedna osoba mogła korzystać z pomocy z kilku powodów) [%]	19
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe gminy Ochotnica Dolna na tle województwa, powiatu nowotarskiego i jednostek grupy porównawczej w 2010 i 2015 roku	50
Tabela 6. Zaopatrzenie mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w gminie Ochotnica Dolna oraz jednostkach grupy porównawczej w 2015 roku	51
Tabela 7. Podstawowe wskaźniki dotyczące obszaru rewitalizacji	67